7/2026

RAPPORT

Evaluering av journalistikkutdanningene: spørreundersøkelse blant studenter

2026

NOKUT

NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – er et statlig forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet.

NOKUT har et eget styre og er faglig uavhengig i oppgaver som gjelder akkreditering, tilsyn og evalueringer for å vurdere kvaliteten i høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning. I tillegg har NOKUT forvaltningsoppgaver på vegne av departementet.

Formålet med NOKUTs virksomhet er å sikre og fremme kvalitet i høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning, og å stimulere til kvalitetsutvikling som sikrer et høyt internasjonalt nivå i utdanningstilbudene ved institusjonene. NOKUTs formål og oppgaver er forankret i universitets- og høyskoleloven og fagskoleloven.

NOKUT skal bidra til at samfunnet har tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning. Gjennom arbeidet skal NOKUT søke å bistå institusjonene i kvalitetsarbeidet deres.

NOKUT bruker sakkyndige i akkrediteringer, tilsyn, evalueringer og prosjekter.

Du kan lese mer om arbeidet vårt på nokut.no.

Tittel	Evaluering av journalistikkutdanningene: spørreundersøkelse blant studenter
Forfatter(e)	Kisanet Tefsu Kiflemariam og Mathias Meier Nilsen
Dato	22.10.2026
Rapportnummer	7/2026
ISSN-nr	1892-1604

Miljøfyrtårn SERTIFISERT VIRKSOMHET

© **NOKUT** Oppgi NOKUT som opphav ved bruk av materiale.

Forord

NOKUT gjennomfører en evaluering av journalistikkutdanningene i Norge. Arbeidet med evalueringen pågår i perioden 2025–2027. Evalueringen skal gi NOKUT, sektoren og andre interessenter informasjon om viktige sider ved kvaliteten på journalistikkutdanningene, og gi institusjonene og myndighetene et kunnskapsgrunnlag som kan brukes til å vurdere om og hvordan kvalitetsutviklingen i journalistikkutdanningene best kan følges opp.

Evalueringen har to hovedtemaer: relevant og oppdatert utdanning og samspill mellom teori og praksis. Spørreundersøkelser, intervjuer, studieplaner, institusjonenes selvevalueringer og annet dokumentasjonsgrunnlag inngår i evalueringens informasjonsgrunnlag.

Som en del av evalueringen har NOKUT gjennomført en spørreundersøkelse blant studenter registrert på de utvalgte journalistikkutdanningene på bachelor- og masternivå ved norske universiteter og høyskoler i februar 2026. Denne rapporten presenterer deskriptive resultater fra denne undersøkelsen.

Undersøkelsen gjennomføres av NOKUT, i spørreundersøkelsesverktøyet SurveyXact, og datagrunnlaget er hentet ut fra de studieadministrative systemene ved institusjonene av Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør.

Informasjon om evalueringen finnes på nokut.no.

Innhold

1 Kort om undersøkelsen 12

2 Spørreskjemaet 13

2.1 Utvikling av skjemaet 13

3 Gjennomføringen av undersøkelsen 15

3.1 Datagrunnlaget 15

3.2 Datainnsamling 16

3.3 Frafall underveis og tidsbruk 17

4 Hvem besvarer undersøkelsen? 18

4.1 Populasjon og utvalg nasjonalt 18

4.2 Institusjonene 20

4.3 Reliabilitet i datamaterialet 20

5 Analyseenheter 22

5.1 Institusjoner 22

5.2 Studieprogramgrupper 22

6 Om resultatene i denne rapporten 24

6.1 Tallene vi presenterer 24

6.2 Håndtering av «Vet ikke / Ikke relevant» 24

6.3 Enighet versus viktighet 25

6.4 Statistisk behandling 25

6.5 Korrelasjoner mellom påstander 25

6.6 Forskjeller mellom grupper 26

6.7 Bakgrunnsvariabler og mulige forklaringsfaktorer 26

6.8 Analyse av fritekstsvar 28

7 Tema 1: Relevant og oppdatert 30

7.1 Studiets struktur og relevans 30

7.2 Digital kompetanse og teknologi 37

7.3 Presseetiske regler, kildekritikk og journalistisk etikk og samfunnsrolle 41

7.4 Relevans av teori for journalistisk arbeid 50

8 Tema 2: Samspill mellom teori og praksis 54

8.1 Samspill mellom teori og praksis 54

8.2 Intern praksis som læringsarena 60

8.3 Ekstern praksis, lengde, organisering og veiledning 64

8.4 Læringsaktiviteter, vurdering og tilbakemelding 75
8.5 Respondentenes vurdering av læringsutbytte og kompetanseutvikling 79
8.6 Bacheloroppgave, masteroppgave og avsluttende prosjekt 84

Sammendrag

NOKUT gjennomfører en evaluering av journalistikkutdanningene i Norge. Denne rapporten presenterer resultater fra en spørreundersøkelse blant studenter på journalistikkutdanninger ved sju norske universiteter og høyskoler: Høyskolen Kristiania (HK), NLA Høgskolen (NLA), Nord universitet (Nord), OsloMet – storbyuniversitetet (OsloMet), Universitetet i Bergen (UiB), Universitetet i Stavanger (UiS) og Høgskulen i Volda (HVO).

Om respondentene

Populasjonen for undersøkelsen består av 868 studenter registrert på journalistikkutdanninger på bachelor- eller masternivå i februar 2026. Totalt besvarte 314 studenter spørreskjemaet etter at 12 respondenter som kun har besvart de innledende spørsmålene, blir kodet om til ikke besvart. Nettoutvalget utgjør 36 prosent av populasjonen. Frafallsanalysen viser at kvinner er noe overrepresentert i nettoutvalget sammenlignet med populasjonen, men det er ellers ingen store systematiske skjevheter. Bachelorstudenter utgjør 93 prosent av nettoutvalget.

Høy motivasjon, men noe lavere enn ved studiestart

Studentene viser gjennomgående høy motivasjon, men motivasjonen er høyere ved studiestart enn på svartidspunktet. 85 prosent oppgir at de er høyt eller svært høyt motiverte da de begynte på studiet, mot 67 prosent som oppgir det samme på svartidspunktet. Samlet sett er et klart flertall fornøyde med utdanningskvaliteten, 74 prosent svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» på spørsmålet om overordnet tilfredshet.

Positiv vurdering av studiets struktur og relevans

Studentene vurderer studieplaner, emnebeskrivelser og undervisningens relevans positivt. Særlig sterk er vurderingen av undervisernes kjennskap til aktuell journalistisk praksis, der 86 prosent svarer positivt nasjonalt. Bruk av praktiske eksempler fra mediebransjen og undervisning av journalister eller profesjonelle fra bransjen vurderes også svært høyt. Det er samtidig tydelige forskjeller mellom institusjonene, der Nord gjennomgående skiller seg ut med lavere vurderinger enn de øvrige analysegruppene.

Digital kompetanse: sterk respons på plattformproduksjon, svakere på kunstig intelligens

Studentene vurderer opplæringen i digitale verktøy og plattformproduksjon relativt positivt, særlig ved UiS og HVO. Vurderingene av KI-opplæringen er derimot betydelig svakere. Nasjonalt svarer bare 23 prosent at de i stor eller svært stor grad lærer å bruke kunstig intelligens som redskap i journalistisk arbeid, og 35 prosent at de lærer om mulighetene og begrensningene ved KI i journalistikk. Det er også store forskjeller mellom institusjonene på KI-indikatorene. Interaktivt innhold og datajournalistikk er de områdene flest studenter oppgir at de savner mer opplæring i.

Gode tilbakemeldinger for kompetanse innen presseetikk og samfunnsoppdrag, mer moderat på forretningsmodeller og desinformasjon

Studentene vurderer utdanningens bidrag til forståelse av presseetikk og journalistikkens samfunnsoppdrag svært høyt. 93 prosent svarer positivt på forståelse av ansvarlig journalistikk og presseetiske regler, og 92 prosent svarer positivt på forståelse av journalistikkens samfunnsoppdrag og medienes rolle i demokratiet. Vurderingene er mer moderate for kunnskap om mediers forretningsmodeller, der den nasjonale andelen er 50 prosent, og for gjenkjenning og bekjemping av desinformasjon, der andelen er 57 prosent.

Samspill mellom teori og praksis: praksisnærhet vurderes positivt, men studentenes egne erfaringer trekkes i mindre grad inn

Studentene vurderer teoriens relevans for journalistisk arbeid og bruken av praktiske eksempler positivt. 86 prosent svarer positivt på at underviserne bruker praktiske eksempler fra mediebransjen. Koblingen mellom teoretiske konsepter og journalistisk praksis vurderes noe svakere, og det svakeste resultatet i dette temaet gjelder om underviserne trekker studentenes egne praksiserfaringer inn i undervisningen, der bare 45 prosent svarer positivt. Studenter med relevant arbeidserfaring fra mediebransjen vurderer gjennomgående praksisnærhet og digital verktøykompetanse noe mer kritisk enn studenter uten slik erfaring.

Intern praksis vurderes som en sterk læringsarena

Intern praksis er svært utbredt i bachelorprogrammene, der 93 prosent av bachelorrespondentene oppgir å ha hatt slik praksis. Studentene vurderer intern praksis som en tydelig og relevant læringsarena. 89 prosent svarer positivt på at intern praksis lot dem anvende og øve på journalistiske ferdigheter. HVO skiller seg særlig positivt ut på flere indikatorer for intern praksis.

Ekstern praksis: selvstendig arbeid vurderes høyt, men samordning mellom utdanning og praksissted er et utviklingsområde

45 prosent av respondentene oppgir å ha hatt ekstern praksis. Selvstendig arbeid med journalistiske oppgaver vurderes svært høyt, med 95 prosent i de to øverste svarkategoriene nasjonalt. Studentene vurderer også læringsutbyttet og inkluderingen i redaksjonen positivt. 82 prosent svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» på at de oppnådde læringsmålene for praksisperioden, mens 80 prosent svarer tilsvarende på at de er inkludert i det faglige fellesskapet i redaksjonen. Praksisperiodenes lengde og plassering vurderes også positivt av et flertall. Vurderingene er klart svakere når det gjelder samordningen mellom utdanningen og praksisstedet. Oppfølging fra underviser under praksis og koordinert veiledning er de svakeste indikatorene, med henholdsvis 24 og 30 prosent i de to øverste svarkategoriene nasjonalt. For praksisveileders kjennskap til læringsmålene og innholdet i utdanningen er andelen 47 prosent på begge indikatorene. Resultatene viser dermed et tydelig skille mellom studentenes positive erfaringer med selve praksisperioden og deres mer moderate vurderinger av oppfølgingen og samordningen mellom utdanningen og praksisstedet.

Læringsaktiviteter og vurdering: refleksjon og autentiske oppdrag sterkest

Studentene vurderer refleksjon over egne journalistiske valg og arbeid med autentiske journalistiske oppdrag positivt, med henholdsvis 75 og 71 prosent positive svar nasjonalt.

Diskusjon av praksiserfaringer med undervisere vurderes svakere, med 49 prosent positive svar. Vurderingene av tilbakemelding og vurderingsformer er gjennomgående moderate, og UiS skiller seg tydelig positivt ut på de fleste indikatorene i dette kapittelet.

Godt selvrapportert læringsutbytte, men variasjon mellom institusjoner

Studentene vurderer egne journalistiske ferdigheter positivt. 81 prosent svarer positivt på å produsere journalistikk av god kvalitet, og 83 prosent på å arbeide selvstendig som journalist. Vurderingene er noe mer moderate for sjangertilpasning og arbeid under tidspress. Nord ligger markant lavere enn de øvrige analysegruppene på alle fem indikatorene for læringsutbytte.

Bacheloroppgaven oppleves i større grad som forberedelse til videre studier, heller enn til journalistisk arbeid

Bacheloroppgaven eller det avsluttende prosjektet vurderes i noe større grad som forberedelse til videre studier enn til journalistisk arbeid i redaksjon. 53 prosent svarer positivt på at bacheloroppgaven forbereder til videre studier, mot 38 prosent som svarer positivt på at den forbereder til arbeid som journalist. Koblingen mellom bacheloroppgaven og praksisperiodene er også begrenset for mange studenter. For masteroppgaven er vurderingene basert på få respondenter, men tyder på at masteroppgaven i større grad oppleves som relevant for forskning og akademisk arbeid enn for journalistisk yrkesutøvelse.

Abstract

NOKUT is conducting an evaluation of journalism education programmes in Norway. This report presents results from a survey of students enrolled in journalism programmes at seven Norwegian universities and university colleges: Kristiania University College (HK), NLA University College (NLA), Nord University (Nord), Oslo Metropolitan University (OsloMet), the University of Bergen (UiB), the University of Stavanger (UiS), and Volda University College (HVO).

About the respondents

The population for the survey consisted of 868 students enrolled in bachelor's or master's degree programmes in journalism in February 2026. A total of 314 students completed the questionnaire after 12 respondents who had answered only the introductory questions were recoded as non-respondents. The net sample represents 36 percent of the population. The non-response analysis shows that women are somewhat overrepresented in the net sample compared with the population, but otherwise there are no major systematic biases. Bachelor's students account for 93 percent of the net sample.

High motivation: but somewhat lower than at the start of the programme

Students generally report high motivation, although motivation was higher at the start of their programme than at the time of the survey. 85 percent state that they were highly or very highly motivated when they began their studies, compared with 67 percent who report the same level of motivation at the time of the survey. Overall, a clear majority are satisfied with the quality of their education, 74 percent answer "To a great extent" or "To a very great extent" when asked about their overall satisfaction.

Positive assessment of programme structure and relevance

Students assess the curricula, course descriptions, and relevance of the teaching positively. The assessment of teaching staff's familiarity with current journalistic practice is particularly strong, with 86 percent responding positively nationwide. The use of practical examples from the media industry and teaching by journalists or industry professionals are also rated very highly. At the same time, there are clear differences between institutions.

Digital competence: strong ratings in platform production, weaker in artificial intelligence

Students assess the training in digital tools and platform production relatively positively, particularly at UiS and HVO. Assessments of AI training, however, are significantly weaker. Nationwide, only 23 percent respond that they learn to use artificial intelligence as a tool in journalistic work to a great or very great extent, while 35 percent say that they learn about the opportunities and limitations of AI in journalism. There are also major differences between institutions on the AI indicators. Interactive content and data journalism are the areas in which the largest numbers of students report wanting more training.

Students reported stronger competence in press ethics and journalism's public mission than for business models and disinformation

Students rate the programme's contribution to their understanding of press ethics and journalism's public mission very highly, 93 percent respond positively regarding their

understanding of responsible journalism and press ethics rules, and 92 percent respond positively regarding their understanding of journalism's public mission and the media's role in democracy. Assessments are more moderate for knowledge of media business models, where the national proportion is 50 percent, and for recognising and combating disinformation, where the proportion is 57 percent.

Interaction between theory and practice: practical relevance is rated positively, but students' own experiences are incorporated to a lesser extent

Students assess the relevance of theory to journalistic work and the use of practical examples positively. 86 percent respond positively that teaching staff use practical examples from the media industry. The connection between theoretical concepts and journalistic practice is rated somewhat lower, and the weakest result within this topic concerns whether teaching staff incorporate students' own practical experience into their teaching, with only 45 percent responding positively. Students with relevant work experience from the media industry are generally somewhat more critical of practical relevance and digital tool competence than students without such experience.

Internal practical training is regarded as a strong learning environment

Internal practical training is very widespread in bachelor's programmes, with 93 percent of bachelor respondents reporting that they have completed such training. Students regard internal practical training as a clear and relevant learning environment; 89 percent respond positively that it enabled them to apply and practise journalistic skills. HVO stands out particularly positively on several indicators relating to internal practical training.

External practical training: independent work is rated highly, but coordination between the programme and placement provider is an area for development

45 percent of respondents report having completed external practical training. Independent work on journalistic assignments is rated very highly, with 95 percent selecting one of the two most positive response categories nationwide. Students also assess their learning outcomes and inclusion in the newsroom positively, 82 percent respond "To a great extent" or "To a very great extent" that they achieved the learning outcomes for their placement period, while 80 percent give the same responses regarding inclusion in the newsroom's professional community. The duration and timing of the placement periods are also rated positively by a majority. Assessments are clearly weaker when it comes to coordination between the programme and the placement provider. Follow-up by teaching staff during the placement and coordinated supervision are the weakest indicators, with 24 and 30 percent, respectively, selecting one of the two most positive response categories nationwide. For placement supervisors' familiarity with the learning outcomes and programme content, the corresponding proportion is 47 percent for both indicators. The results thus reveal a clear distinction between students' positive experiences of the placement itself and their more moderate assessments of follow-up and coordination between the programme and the placement provider.

Learning activities and assessment: reflection and authentic assignments rated most highly

Students assess reflection on their own journalistic choices and work on authentic journalistic assignments positively, with 75 and 71 percent positive responses nationwide,

respectively. Discussion of practical experience with teaching staff is rated lower, with 49 percent positive responses. Assessments of feedback and forms of assessment are generally moderate, and UiS stands out clearly and positively on most indicators in this chapter.

Good self-reported learning outcomes: but variation between institutions

Students assess their own journalistic skills positively. 81 percent respond positively regarding their ability to produce high-quality journalism, and 83 percent regarding their ability to work independently as journalists. Assessments are somewhat more moderate for adapting to different genres and working under time pressure. Nord scores markedly lower than the other analysis groups on all five learning outcome indicators.

The bachelor's thesis is perceived more as preparation for further study than for journalistic work

The bachelor's thesis or final project is regarded to a somewhat greater extent as preparation for further study than for journalistic work in a newsroom. 53 percent respond positively that the bachelor's thesis prepares them for further study, compared with 38 percent who respond positively that it prepares them for work as journalists. For many students, the connection between the bachelor's thesis and practical training periods is also limited. Assessments of the master's thesis are based on few respondents but indicate that it is perceived as more relevant to research and academic work than to professional journalistic practice.

1 Kort om undersøkelsen

NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanning) gjennomfører en evaluering av journalistikkutdanningene i Norge1. Spørreundersøkelsen blant journalistikkstudenter gjennomføres i 2026 og er en del av informasjonsgrunnlaget som brukes i denne evalueringen.

Formålet med undersøkelsen er å belyse studentenes vurderinger av sentrale sider ved utdanningskvaliteten, med særlig vekt på evalueringens to hovedtemaer: relevant og oppdatert, og samspill teori og praksis.

Datagrunnlaget for undersøkelsen hentes fra de studieadministrative systemene ved de aktuelle institusjonene av Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør. I datagrunnlaget inngår alle som er registrert som studenter på de utvalgte journalistikkutdanningene på bachelor- og masternivå i februar 2026.

[1] Se https://www.nokut.no/evaluering-av-journalistikkutdanningen.

2 Spørreskjemaet

Spørreundersøkelsen tar utgangspunkt i evalueringens to hovedtemaer:

- Relevant og oppdatert, herunder studieplaner og innhold, integrering av forskningsbasert og erfaringsbasert kunnskap, digital kompetanse og nye plattformer, kildekritikk og etikk samt journalistikkens samfunnsoppdrag
- Samspill mellom teori og praksis, herunder intern og ekstern praksis, læringsaktiviteter og arenaer for refleksjon, vurdering og tilbakemelding, læringsutbytte og profesjonelle ferdigheter samt bacheloroppgave, masteroppgave og avsluttende prosjekt

Respondenter svarer på de aller fleste spørsmålene gjennom en femdelt likert-skala (I ingen / svært liten grad – I liten grad – I noen grad – I stor grad – I svært stor grad), i tillegg til svarkategorien «Vet ikke / ikke relevant».[2]

Undersøkelsen inneholder også avkrysningsspørsmål samt flere flervalgspørsmål. Flere steder i spørreskjemaet har respondentene mulighet til å skrive fritekstsvar, blant annet om hva som fungerer godt, og hva som kan forbedres. Helt til slutt i skjemaet ber vi respondentene om samtykke til at svardataene kan kobles med bakgrunnsopplysninger.

Skjemaet inneholder *aktiveringer* som styrer ulike grupper av respondenter til bestemte spørsmål basert på svarene de har gitt på tidligere spørsmål.[3] Dette gjelder blant annet spørsmål om ekstern praksis, som kun blir stilt til studenter som oppgir at de har hatt ekstern praksis, samt spørsmål om masteroppgave og bacheloroppgave, som blir stilt til henholdsvis master- og bachelorstudenter.

2.1 Utvikling av skjemaet

Evalueringens temaer og informasjonsbehov er styrende for utviklingen av spørreskjemaet. Ansatte i NOKUT og NOKUTs sakkyndige komité gjennomgikk evalueringstemaene, definerte hvilke informasjonsbehov spørreundersøkelsen skal bidra til å dekke, og utviklet spørretemaer til hvert evalueringstema.

Et tidlig element i skjemautviklingen er å kartlegge relevante eksisterende spørreundersøkelser og spørreskjemaer rettet mot studenter i høyere utdanning og tilgrensende utdanningsområder. Formålet er å undersøke hvordan lignende temaer tidligere har blitt operasjonalisert i spørreskjemaer og å dra veksler på erfaringer med spørsmålsformuleringer, svarkategorier, begrepsbruk og avgrensning av målgruppen.

I løpet av 2025 har NOKUT innspillsmøter med relevante interessenter, herunder studentorganisasjoner, fagforeninger, arbeidsgivere og utdanningsinstitusjoner. I møtene får NOKUT blant annet innspill til hvilke temaer det vil være nyttig å belyse i evalueringen, og til hvilke sider ved journalistikkutdanningene som bør inngå i spørreundersøkelsen.[4]

På bakgrunn av dette arbeidet er et første utkast til spørreskjema utarbeidet. Deretter går ansatte i NOKUT og evalueringens sakkyndige komite gjennom spørreskjemaet for å forbedre spørsmålsformuleringer, sikre god begrepsbruk, kontrollere at svarkategoriene er

[2] I rapporten brukes betegnelsen likert-skala om graderte svaralternativer der respondentene angir grad av enighet, vurdering eller opplevelse langs en ordnet skala.
[3] Det fullstendige spørreskjemaet, inkludert aktiveringer/filterlogikk, er dokumentert i appendiks.
[4] Innspillene fra institusjonene og øvrige interessenter blir brukt som bakgrunn for skjemautviklingen. Innspillene behandles ikke som selvstendig empirisk datagrunnlag i analysen.

dekkende og gjensidig utelukkende og vurdere om det er spørsmål eller temaer som mangler. Denne prosessen bidrar til flere justeringer av spørreskjemaet.

3 Gjennomføringen av undersøkelsen

3.1 Datagrunnlaget

Populasjonen for undersøkelsen er studenter som er registrert på de utvalgte journalistikkutdanningene på bachelor- eller masternivå ved norske universiteter eller høyskoler i februar 2026.[5]

Når vi gjennomfører spørreundersøkelsen, trenger NOKUT kontaktopplysninger og bakgrunnsdata om studentene i populasjonen. Datagrunnlaget omfatter blant annet kontaktdata, studieadministrative opplysninger og informasjon om institusjon, studieprogram, studieprogramkode, organisering og studienivå.[6] Opplysningene blir brukt til å etablere listegrunnlaget for utsending av spørreundersøkelsen, til å sjekke spørsmål i skjemaet og til å se svarene i lys av relevante bakgrunnsdata.

NOKUT innhentet kontaktdata, personlige bakgrunnsvariabler og studieinformasjon fra de studieadministrative systemene ved institusjonene. Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør foretar uttrekket av data fra Felles studentsystem (FS) på vegne av NOKUT. Ved å bruke en aktør til å trekke ut sammenlignbare data etter felles spesifikasjoner sikres et godt og enhetlig datagrunnlag.

Datagrunnlaget blir kontrollert og kvalitetssikret før utsending. Dubletter blir identifisert og fjernet for å unngå at samme person skal motta undersøkelsen flere ganger og for å sikre at hver respondent kun opptrår i listegrunnlaget en gang. [7] I kvalitetssikringen blir det også kontrollert for at nødvendige kontaktopplysninger og sentrale studieadministrative opplysninger er tilgjengelige.

Datakvaliteten er gjennomgående god. Kontaktinformasjon og sentrale studieopplysninger foreligger for så å si hele populasjonen. Enkelte bakgrunnsvariabler kan likevel ha manglende verdier for noen respondenter, noe som innebærer at antallet svar kan variere noe mellom resultater vist fordelt på disse.

Respondentene blir bedt om å samtykke til at svardata fra spørreskjemaet kan kobles med personlige bakgrunnsvariabler. Samtykke til slik kobling blir innhentet på slutten av spørreskjemaet.[8] Det er også mulig å reservere seg mot bruk av bakgrunnsopplysninger.

[5] Populasjonen er definert på bakgrunn av listegrunnlaget som er etablert for studentundersøkelsen i journalistikkevalueringen. Studenter utenfor de aktuelle bachelor- og masterprogrammene inngår ikke i populasjonen.
[6] Datagrunnlaget inneholdt variabler som var nødvendige for utsending, administrasjon av undersøkelsen og analyse av svarene, blant annet kontaktinformasjon og studieadministrative opplysninger fra institusjonenes systemer.
[7] Dublettkontrollen blir gjennomført for å unngå flere utsendinger til samme person og for å sikre at hver respondent kun inngikk en gang i populasjonsgrunnlaget.
[8] Samtykke gjelder kobling mellom svar i spørreskjemaet og bakgrunnsopplysninger fra listegrunnlaget. Respondenter som ikke samtykker, inngår fortsatt i analyser av spørreskjemasvar der slik kobling ikke er nødvendig.

3.2 Datainnsamling

Datainnsamlingen blir gjennomført i april-mai 2026. Alle i populasjonen får tilsendt invitasjon med unik lenke til spørreskjemaet via e-postadressene tilknyttet universitetet eller høyskolen. Det blir sendt ut påminnelser i løpet av innsamlingsperioden.

I invitasjonen blir studentene informert om formålet med undersøkelsen, hva deltakelse innebærer, at det er frivillig å delta, og hvordan personopplysninger vil bli behandlet. Spørreundersøkelsen blir sendt til studenter som er registrert på journalistikkutdanningene i februar 2026. Formålet med undersøkelsen er å innhente studentenes vurderinger av sterke og svake sider ved journalistikkutdanningene, særlig knyttet til evalueringens to hovedområder, relevant og oppdatert og samspill teori og praksis. [9]

Beregnet tidsbruk for å fylle ut spørreskjemaet er beregnet til om lag 10–15 minutter [10]

Det er noe usikkerhet knyttet til hvor mange i populasjonen som faktisk leser invitasjonen og påminnelsene. E-poster kan bli filtrert som søppelpost, bli liggende ulest eller være knyttet til kontoer som studentene bruker i ulik grad. Dette kan ha påvirket svarinngangen. Institusjonenes informasjon om undersøkelsen til egne studenter kan også ha hatt betydning for svarinngangen.

Alle opplysninger som blir samlet inn, behandles konfidensielt og i samsvar med gjeldende personvernregelverk. Det vil ikke bli offentliggjort data som kan identifisere enkeltpersoner. NOKUT bruker SurveyXact til gjennomføring av spørreundersøkelsen. Dette verktøyet driftes og eies av Rambøll. NOKUT har databehandleravtale med Rambøll.[11]

Respondentene blir informert om at bakgrunnsopplysninger fra listegrunnlaget kan brukes til å undersøke om de som svarer, er representative for populasjonen. For forskningsformål ønsker NOKUT også å koble svarene i spørreskjemaet med bakgrunnsopplysninger, men dette forutsetter samtykke fra respondenten. Samtykke til slik kobling blir innhentet på slutten av spørreskjemaet. [12]

Prosjektet er vurdert av SIKT – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør, og behandlingen av personopplysninger er vurdert til å være i samsvar med personvernregelverket. [13]

Det innsamlede datasettet består av 326 respondenter fordelt på bachelor- og masterstudenter ved de sju institusjonene som tilbyr journalistikkutdanning på disse nivåene i Norge. Svarinngangen og representativiteten i datamaterialet omtales nærmere i de påfølgende delene av rapporten.

[9] Informasjonen om formål og målgruppe kommer frem av første side i spørreskjemaet/invitasjonsteksten til respondentene.
[10] Invitasjonsteksten opplyste at det var frivillig å delta, at respondentene kan trekke seg uten å oppgi grunn, at utfylling var beregnet til om lag 10–15 minutter, og at respondentene var med i trekningen av gavekort.
[11] Informasjonen til respondentene fremgikk det at Rambøll AS bisto NOKUT i gjennomføringen av undersøkelsen, og at Rambøll og NOKUT har inngått databehandleravtale.
[12] Samtykket gjaldt kobling mellom svarene i spørreskjemaet og bakgrunnsopplysninger fra listegrunnlaget. Respondentene blir informert om dette i spørreskjemaet, og samtykke er innhentet på slutten av skjemaet.
[13] På oppdrag fra NOKUT vurderte Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør at behandlingen av personopplysninger i prosjektet var i samsvar med personvernregelverket.

3.3 Frafall underveis og tidsbruk

Tolv studenter har bare besvart ett eller flere av de tre innledende spørsmålene om studienivå og motivasjon, og ingen andre spørsmål i spørreskjemaet. Disse er kodet om til «ikke besvart». Det endelige nettoutvalget består dermed av 314 respondenter, tilsvarende en svarprosent på 36,2 prosent.

80 prosent av studentene svarer på skjemaets siste spørsmål, om alt i alt hvor fornøyd er du med utdanningskvaliteten på journalistikkstudiet ditt. Skjemafrafallet er dermed 20 prosent.

Spørreskjemaet inneholder 12 fritekstfelt, dette inkluderer «annet» felt som kan utdypes ved noen alternativer. Av respondentene fra nettoutvalget fylte 223 av 314, eller 71 prosent, ut minst ett fritekstfelt. Det er 75 respondenter eller 23,9 prosent som har fylt ut 1–3 fritekstfelt, 99 respondenter eller 31,5 prosent fyller ut 4–6 fritekstfelt og 49 respondenter eller 15,6 prosent fyller ut 7–12 fritekstfelt.

4 Hvem besvarer undersøkelsen?

4.1 Populasjon og utvalg nasjonalt

Undersøkelsen omfatter journalistikkutdanninger ved sju institusjoner: Høyskolen Kristiania, NLA Høgskolen, Nord universitet, OsloMet – storbyuniversitetet, Universitetet i Bergen, Universitetet i Stavanger og Høgskulen i Volda. Til sammen inngår ti studieprogrammer i listegrunnlaget. Sju av disse er bachelorprogrammer, mens tre er masterprogrammer. Fire institusjoner inngår med ett studieprogram hver: Høyskolen Kristiania, OsloMet, Universitetet i Stavanger og Høgskulen i Volda. Tre institusjoner inngår med både bachelor- og masterprogram: NLA Høgskolen, Nord universitet og Universitetet i Bergen. Dette gjenspeiler at populasjonen i hovedsak består av bachelorstudenter, samtidig som enkelte institusjoner også tilbyr masterutdanninger innen journalistikk.

Populasjonen for undersøkelsen består av 868 studenter i listegrunnlaget. I undersøkelsen har 326 respondenter status som gjennomført. Ved gjennomgang av svarmønsteret finner vi at 12 av disse respondentene kun har svart på innledende deler og bakgrunnsinformasjon. Disse er derfor kodet om til «ikke besvart». Det endelige nettoutvalget består dermed av 314 studenter. Det utgjør 36,2 prosent av populasjonen.

I tillegg har fem respondenter status som delvis besvart. Disse inngår ikke i nettoutvalget som brukes i rapporten. Journalistikkutdanningene består i hovedsak av bachelorstudenter, og populasjonen omfatter både studenter tidlig og sent i studieløpet. Det kan være krevende å oppnå høy svarprosent i denne typen studentundersøkelser, blant annet fordi studentene får mange henvendelser og fordi spørreskjemaet dekker flere deler av utdanningen. Svarprosenten vurderes derfor som akseptabel og gir verdifull innsikt i populasjonen.

Det er vanlig at respondenter faller fra underveis i en spørreundersøkelse. I denne undersøkelsen besvarer 241 av de 314 respondentene i nettoutvalget spørsmålet «Hvor fornøyd er du med utdanningskvaliteten på journalistikkstudiet ditt, alt i alt?». Dette tilsvarer 76,8 prosent av nettoutvalget. Skjemafrafallet fram til dette spørsmålet er dermed 23,2 prosent.

Det er 251 av 314 respondenter som har registrert svar på samtykkespørsmålet og registrert avslutningstid. Dette tilsier 79,9 prosent av nettoutvalget. Tidsbruken er derfor beregnet for de 251 respondentene som har registrert fullstendig svartid og samtykke. Median tidsbruk for spørreskjemaet er 14,8 minutter.

Spørreskjemaet inneholder 12 fritekstfelt, dette inkluderer «annet» felt som kan utdypes ved noen alternativer. Respondentene fra nettoutvalget fyller 223 av 314, eller 71 prosent, ut minst ett fritekstfelt. Det er 75 respondenter eller 23,9 prosent som fyller ut 1–3 fritekstfelt, 99 respondenter eller 31,5 prosent med 4–6 fritekstfelt og 49 respondenter eller 15,6 prosent med 7–12 fritekstfelt.

Respondenter som fyller ut flere fritekstfelt, bruker gjennomgående mer tid på å besvare spørreundersøkelsen. Median tidsbruk er 8,8 minutter for de som ikke fyller ut fritekstfelt, 9,9 minutter blant respondenter som fyller ut 1–3 fritekstfelt, 16,6 minutter blant respondenter som fyller ut 4–6 fritekstfelt og 21,9 minutter blant de som fyller ut 7–12 fritekstfelt.

Selv om 314 respondenter inngår i nettoutvalget, kan det likevel være en risiko for at de som velger å delta i undersøkelsen skiller seg fra de som ikke deltok. Vi har derfor undersøkt mulige systematiske skjevheter mellom populasjonen og nettoutvalget etter kjente bakgrunnsvariabler. Dette er gjort ved å sammenligne fordelingen etter kjønn, alder og kombinasjonen av institusjon og studienivå. Koblingen gir match for 861 av 868 personer i populasjonen. For sju personer mangler kobling til bakgrunnsdata. Ingen av disse inngår i nettoutvalget.

Tabell 4.1 viser fordelingen i populasjonen og nettoutvalget etter kjente bakgrunnsvariabler. Tabellen viser at kvinner er noe overrepresentert i nettoutvalget, sammenlignet med populasjonen, mens menn er noe underrepresentert. Kvinner utgjør 64 prosent av populasjonen og 68 prosent av nettoutvalget. Menn utgjør 35 prosent av populasjonen og 32 prosent av nettoutvalget. Etter alder er studenter på 20 år eller yngre noe overrepresentert i nettoutvalget, mens aldersgruppen 26–30 år er noe underrepresentert. Median alder er 22 år både i populasjonen og i nettoutvalget. Fordelingen etter institusjon og studienivå viser små forskjeller mellom populasjonen og nettoutvalget. Bachelorstudentene utgjør 91 prosent av populasjonen og 93 prosent av nettoutvalget, mens masterstudentene utgjør 8 prosent av populasjonen og 7 prosent av nettoutvalget. Samlet sett tyder frafallsanalysen på enkelte mindre skjevheter, men ingen store systematiske avvik mellom populasjonen og nettoutvalget.

Tabell 4.1: Fordeling i populasjon og nettoutvalget etter kjente bakgrunnsvariabler. Prosent. [14]

	Populasjon	Nettoutvalg	Differanse prosentpoeng
Kjønn			
Kvinner	64 %	68 %	4 %
Menn	35 %	32 %	-3 %
Mangler	1 %	0 %	-1 %
Alder			
20 år eller yngre	16 %	20 %	4 %
21–25	65 %	63 %	-2 %
26–30	12 %	10 %	-3 %
31–35	3 %	3 %	0 %
Over 35	4 %	4 %	0 %
Mangler	1 %	0 %	-1 %
Median	22	22	0
Institusjon og nivå			
HK Bachelor	14 %	16 %	2 %
NLA Bachelor	7 %	6 %	-1 %
Nord Bachelor	5 %	5 %	0 %
OsloMet Bachelor	26 %	25 %	-1 %

[14] Nettoutvalget består av 314 respondenter etter at 12 respondenter som kun har besvart de tre innledende spørsmålene om studienivå og motivasjon er kodet om til «ikke besvart». For sju personer i populasjonen manglet kobling til bakgrunnsdata. Ingen av disse inngår i nettoutvalget. Differansen er beregnet som andelen i nettoutvalget minus andelen i populasjonen og vises i prosentpoeng. En positiv verdi betyr at gruppen er overrepresentert i nettoutvalget sammenlignet med populasjonen, mens negativ verdi betyr at gruppen er underrepresentert.

UiB Bachelor	10 %	10 %	0 %
UiS Bachelor	10 %	9 %	-1 %
HVO Bachelor	20 %	22 %	2 %
Totalt Bachelor	91 %	93 %	2 %
NLA Master	1 %	1 %	0 %
Nord Master	3 %	3 %	0 %
UiB Master	4 %	3 %	-1 %
Totalt Master	8 %	7 %	-1 %

4.2 Institusjonene

Tabell 4.2 viser populasjon, nettoutvalg og svarprosent etter utdanningsinstitusjon. Populasjonen består av 868 studenter, og nettoutvalget består av 314 respondenter etter at 12 respondenter som kun har besvart de innledende spørsmålene om studienivå og motivasjon blir kodet om til ikke besvart. Den samlede svarprosenten er 36 prosent.

Antallet studenter varierer mellom institusjonene. Blant institusjonene som inngår i tabellen, har OsloMet den største populasjonen med 224 studenter, mens NLA har den minste populasjonen med 64 studenter. Det største nettoutvalget er ved OsloMet med 78 respondenter, mens NLA har det minste nettoutvalget med 22 respondenter.

Tabell 4.2: Populasjon, nettoutvalg og svarandel etter utdanningsinstitusjon. Prosent.

Forkortelse	Institusjon	Populasjon	Nettoutvalg	Svarprosent
HK	Høyskolen Kristiania	118	49	42 %
NLA	NLA Høgskolen	64	22	34 %
Nord	Nord universitet	74	26	35 %
OsloMet	OsloMet – storbyuniversitetet	224	78	35 %
UiB	Universitetet i Bergen	121	40	33 %
UiS	Universitetet i Stavanger	86	29	34 %
HVO	Høgskulen i Volda	174	70	40 %
Totalt		868	314	36 %

4.3 Reliabilitet i datamaterialet

I tillegg til analysene av svarprosent og frafall gjennomfører vi flere kontroller for å undersøke reliabiliteten av datamaterialet.

4.3.1 Sammenhengen mellom svartid og besvarelser

Vi sammenligner svarene på likert-spørsmålene blant fjerdedelen med kortest tidsbruk og fjerdedelen med lengst tidsbruk på spørreskjemaet. Formålet er å undersøke om respondenter som bruker svært kort tid på skjemaet gir andre svar enn respondenter som bruker lang tid.

Respondentene i den korteste kvartilen bruker median 7,7 minutter på besvarelsen, mens respondentene i den lengste kvartilen bruker median 33,3 minutter. Gjennomsnittsskåren på likert-spørsmålene er 3,77 blant respondentene med kortest svartid og 3,55 blant respondentene med lengst svartid. Forskjellen er relativt liten og gir ingen tydelige

indikasjoner på at respondenter med kort svartid har gitt mindre seriøse eller mindre pålitelige svar enn andre respondenter.

4.3.2 Tidlige og sene respondenter

Vi undersøker også om respondenter som svarer tidlig i datainnsamlingen, svarer annerledes enn respondenter som svarer senere i svarperioden. Dette bygger på en antagelse om at respondenter som svarer tidlig, kan være mer engasjerte eller ha sterkere meninger enn de som svarer senere.

Gjennomsnittsskåren på likert-spørsmålene er 3,61 blant de tidligste respondentene, 3,77 blant respondentene som svarer midt i perioden og 3,68 blant respondentene som svarer sent. Forskjellene mellom gruppene er små, og analysen gir ikke grunnlag for å hevde at tidlige og sene respondenter besvarer undersøkelsen vesentlig forskjellig.

4.3.3 Tidsbruk fordelt på når respondentene svarer

Vi undersøker videre om tidsbruken på spørreskjemaet er forskjellig blant de som svarer tidlig, midt i eller sent i svarperioden.

Median tidsbruk er 15,4 minutter blant de tidligste respondentene, 15,7 minutter blant respondentene som svarer midt i perioden og 12,6 minutter blant respondentene som svarer sent. Selv om respondentene som svarer sent bruker noe mindre tid på spørreskjemaet enn de øvrige respondentene, fremstår forskjellene som relativt beskjedne.

4.3.4 Respondenter som gir samme vurdering på alle likert-spørsmål

En mulig indikator på lav reliabilitet er at respondenter gir identiske vurderinger på samtlige likert-spørsmål i skjemaet («straightlining»). Dette kan være et tegn på at respondentene svarer mekanisk uten å ta stilling til innholdet i spørsmålene.

Vi undersøker derfor hvor mange respondenter som gir samme vurdering på alle likert-spørsmålene i skjemaet. Analysen identifiserer ingen slike respondenter. Dette gir ingen indikasjoner på at mekanisk eller lite gjennomtenkt svaratferd representerer et problem i datamaterialet.

5 Analyseenheter

Resultatene presenteres på to nivåer: nasjonalt nivå, og studieprogramnivå. For enkelthets skyld brukes institusjonsforkortelser i tabeller og figurer. Nettoutvalget består av 314 respondenter, etter at 12 respondenter som kun har besvart de innledende spørsmålene om studienivå og motivasjon blir kodet om til «ikke besvart».

5.1 Institusjoner

Tabell 5.1: Institusjoner og antall respondenter.

Institusjon	Forkortelse	Antall respondenter
Høyskolen Kristiania	HK	49
NLA Høgskolen	NLA	22
Nord universitet	Nord	26
OsloMet – storbyuniversitetet	OsloMet	78
Universitetet i Bergen	UiB	40
Universitetet i Stavanger	UiS	29
Høgskulen i Volda	HVO	70
Totalt		314

Antall respondenter varierer mellom institusjonene. OsloMet og HVO er de to største institusjonene i nettoutvalget, med henholdsvis 78 og 70 respondenter. NLA og Nord er de minste, med henholdsvis 22 og 26 respondenter.

5.2 Studieprogramgrupper

Bachelorprogrammene analyseres som separate grupper koblet til institusjon. Masterprogrammene samles i en nasjonal analysegruppe, «Nasjonalt Master», på grunn av lavt antall respondenter per masterprogram. Dette innebærer at bachelorutdanningene presenteres som egne institusjonsvise analysegrupper, mens masterutdanningene behandles samlet på tvers av institusjonene.

Tabell 5.2 Antall respondenter brutt ned på studieprogramnivå.

Studieprogram	Institusjon	Nivå	Studieprogramnavn	Antall respondenter
HK Bachelor	Høyskolen Kristiania	Bachelor	Bachelor i Journalistikk	49
NLA Bachelor	NLA Høgskolen	Bachelor	Bachelor i Journalistikk	19
Nord Bachelor	Nord universitet	Bachelor	Bachelor i Journalistikk	17
OsloMet Bachelor	OsloMet – storbyuniversitetet	Bachelor	Bachelor i Journalistikk	78
UiB Bachelor	Universitetet i Bergen	Bachelor	Bachelor i Journalistikk	30
UiS Bachelor	Universitetet i Stavanger	Bachelor	Bachelor i Journalistikk	29
HVO Bachelor	HVO	Bachelor	Bachelor i Journalistikk	70
Nasjonalt Master	NLA Høgskolen, Nord universitet og	Master	NLA – Master in global journalism,	22

	Universitetet i Bergen		Nord – Master i Journalistikk og kommunikasjonsarbeid og UiB – Master i undersøkende journalistikk	
Totalt				314

Mastergruppen består av respondenter fra NLA Høgskolen, Nord universitet og Universitetet i Bergen. Ettersom det kun er 22 masterrespondenter totalt, presenteres svarene samlet, og ikke som separate institusjonsvise mastergrupper. Videre i rapporten omtales alle bachelorgrupper når vi ser på studieprogramnivå etter tilhørighet til institusjon. Alle masterprogrammer blir omtalt på nasjonalt nivå. Der det nevnes institusjonsnavn, innebærer dette da bachelornivå.

6 Om resultatene i denne rapporten

6.1 Tallene vi presenterer

Resultatene i rapporten presenteres på to nivåer, nasjonalt nivå og studieprogramnivå. Ved studieprogram bruker vi faste institusjonsforkortelser i tabeller og figurer, HK for Høyskolen Kristiania, NLA for NLA Høgskolen, Nord for Nord universitet, OsloMet for OsloMet – storbyuniversitetet, UiB for Universitetet i Bergen, UiS for Universitetet i Stavanger og HVO for Høgskulen i Volda.

På holdningsspørsmål der respondentene svarer på en femdelt skala, viser vi svarfordelingen for alle svarkategoriene på nasjonalt nivå. I tabeller for undergrupper, for studieprogramgrupper, viser vi som hovedregel andelen som har svart «I stor grad» eller «I svært stor grad». Dette omtales som andel 4/5. En slik framstilling gir et forenklet bilde av svarfordelingen, men gjør det lettere å lese hovedtrekkene og sammenligne resultater på tvers av grupper.

For å sikre tilstrekkelig datagrunnlag er terskelverdien for å vise svardata separat for en analyseenhet satt til 15 svar på det aktuelle spørsmålet.[15] Dersom antall svar er lavere enn dette, markeres resultatet som «-» i tabeller og figurer. Dette gjelder særlig spørsmål som bare er aktuelle for deler av respondentene, for eksempel spørsmål om ekstern praksis, bacheloroppgave og masteroppgave. Masterprogrammene presenteres som hovedregel samlet på nasjonalt nivå, fordi antallet masterrespondenter per institusjon er lavt. Når vi presenterer antall svar for en tabell, tar vi utgangspunkt i det første spørsmålet i batteriet. Det kan være variasjon av antall svar internt i batteriet.

Gjennom utarbeiding av denne rapporten har kunstig intelligens blitt brukt som støtteverktøy, blant annet til strukturering av kapitler og språklig kvalitetssikring. Bruken er i tråd med evalueringsmandatets[16] beskrivelse for bruk av kunstig intelligens. Rapportens faglige innhold og konklusjoner er gjennomgått og kvalitetssikret.

6.2 Håndtering av «Vet ikke / Ikke relevant»

Svaralternativet «Vet ikke / Ikke relevant» behandles som en egen kategori. Dette svaralternativet holdes utenfor beregninger av gjennomsnitt, standardavvik, median og prosentfordelinger på 1–5-skalaen. Det betyr at beregninger av andel 4/5 og gjennomsnitt bare gjøres blant respondenter som har tatt stilling til spørsmålet på skalaen fra 1 til 5.

Antall respondenter som har svart «Vet ikke / Ikke relevant» rapporteres der det er relevant. Dette gir informasjon om hvor mange respondenter som ikke opplever spørsmålet som relevant for sin situasjon, eller som ikke har grunnlag for å svare. Dette er særlig viktig for spørsmål som gjelder praksis, oppgaver eller erfaringer som ikke alle respondentene har hatt.

[15] Terskelverdien på 15 er basert på utslag som blir gjort per enkeltbesvarelse for å sikre en rimelig grad av robusthet i de publiserte resultatene. Det vil si at en ny besvarelse i motsatt ende av skalaen ikke forskyver gjennomsnittverdien i stor grad.

[16] https://www.nokut.no/utdanningskvalitet/prosjekter-i-nokut/evaluering-av-journalistikkutdanningen/#evalueringsmandat

6.3 Enighet versus viktighet

Mange av påstandene i spørreskjemaet måler grad av enighet eller grad av opplevelse. Det er viktig å understreke at undersøkelsen i hovedsak måler vurderinger, ikke nødvendigvis viktighet. At mange respondenter svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» på en påstand, betyr ikke nødvendigvis at temaet er det viktigste for respondentene. Det betyr at respondentene i stor grad kjenner seg igjen i påstanden eller vurderer forholdet positivt.

Fritekstspørsmålene kan likevel gi informasjon om hva respondentene selv velger å trekke fram. I fritekstfeltene kan respondentene uttrykke seg friere enn i spørsmål med faste svaralternativer. Samtidig setter spørsmålsformuleringene rammer for hva det er naturlig å skrive om, fordi de fleste fritekstfeltene er knyttet til bestemte temaer i undersøkelsen. Det er derfor rimelig å tolke temaer som mange respondenter omtaler i fritekst som særlig relevante eller viktige for respondentene.

Fritekstspørsmålene måler likevel ikke viktighet på samme systematiske måte som et direkte spørsmål om viktighet vil gjøre. Ikke alle temaer i undersøkelsen har tilhørende fritekstspørsmål, og respondentene varierer i hvor mye de velger å skrive. Fritekstsvarene brukes derfor som et supplement til de kvantitative resultatene. Når mange respondenter omtaler samme tema, og svarene peker i samme retning, kan fritekstmaterialet bidra til å utdype og nyansere de kvantitative funnene.

6.4 Statistisk behandling

Alle beregninger følger standardiserte prosedyrer. Prosentandeler beregnes som antall svar i en kategori delt på antall svar på spørsmålet. På likert-spørsmål holdes «Vet ikke / Ikke relevant» utenfor disse beregningene. Prosentandeler rundes til en desimal i underlagsberegninger og kan avrundes til hele prosent i rapporttabeller der dette gir bedre lesbarhet. Gjennomsnitt og standardavvik rapporteres normalt med to desimaler, mens median rapporteres med en desimal der det er relevant.

Likert-variablene behandles som kontinuerlige i beregninger av gjennomsnitt, standardavvik og korrelasjoner. Dette er en forenkling, men er vanlig i rapportering av spørreundersøkelser med femdelte skalaer. Prosentfordelinger og andeler presenteres samtidig for å gjøre resultatene lettere å tolke.

6.5 Korrelasjoner mellom påstander

I enkelte deler av rapporten omtaler vi sammenhenger mellom påstander. Disse sammenhengene måles ved hjelp av korrelasjonsmålet Pearsons r. Korrelasjoner brukes for å undersøke om respondenter som svarer høyt på en påstand, også har tendens til å svare høyt på en annen påstand, eller omvendt.

En positiv korrelasjon mellom to påstander innebærer at respondenter som i stor grad er enige i den ene påstanden, også har tendens til å være enige i den andre. En negativ korrelasjon innebærer at høye svar på den ene påstanden henger sammen med lave svar på den andre. Verdiene på korrelasjonskoeffisienten varierer fra -1 til 1, der -1 er en perfekt negativ sammenheng, 1 er en perfekt positiv sammenheng, og 0 betyr at det ikke er noen lineær sammenheng mellom variablene.

Korrelasjoner kan ikke brukes til å si noe sikkert om årsakssammenhenger, og en korrelasjon mellom to påstander betyr ikke at den ene påstanden forklarer eller forårsaker

den andre. Korrelasjoner brukes derfor bare som et mål på retningen og styrken i samvariasjonen mellom svarene.

Vi omtaler i hovedsak korrelasjoner der sammenhengen har en viss størrelse og er relevant for tolkningen av resultatene. Svært svake korrelasjoner omtales normalt ikke, selv om de i noen tilfeller kan være statistisk signifikante.

6.6 Forskjeller mellom grupper

Rapporten omtaler enkelte forskjeller mellom større grupper, for eksempel bachelor- og masterstudenter eller andre grupper der datagrunnlaget er tilstrekkelig. Forskjeller omtales oftest med utgangspunkt i andelen som har svart «I stor grad» eller «I svært stor grad» på likert-spørsmålene.

Det er ikke bare statistisk signifikans som avgjør om en forskjell omtales. Små forskjeller kan være statistisk signifikante når gruppene er store, men likevel ha liten praktisk betydning. Omvendt kan større forskjeller være statistisk usikre når gruppene er små. Som en tommelfingerregel omtaler vi i hovedsak forskjeller som både er substansielt tydelige og relevante for tolkningen av resultatene. Forskjeller under om lag 15 prosentpoeng omtales som hovedregel ikke som sentrale funn, med mindre de inngår i et tydelig mønster eller er særlig relevante for problemstillingen.

Der det er gjort statistiske tester, er testene valgt ut fra variabeltype og antallet grupper som sammenlignes. For ordinale spørsmål brukes Wilcoxon-test ved sammenligning av to grupper og Kruskal-Wallis-test med sammenligning av tre eller flere grupper. For kategoriske spørsmål brukes kji-kvadrattest eller Fishers eksakte test. Signifikansnivået er satt til 0,05. Statistisk signifikans sier ikke i seg selv noe om størrelsen eller den praktiske betydningen av en forskjell. Resultatene tolkes derfor både statistisk og substansielt.

6.7 Bakgrunnsvariabler og mulige forklaringsfaktorer

Som en del av rapporten har vi undersøkt i hvilken grad sentrale bakgrunnsvariabler henger sammen med studentenes svar. Formålet er å finne mønstre i resultatene som kan knyttes til bakgrunnsdata ved studentene og eventuelle funn som gjenspeiler forskjellige nivåer av ulike grupper.

Bakgrunnsvariablene som er blitt sett opp mot alle spørsmålene i spørreundersøkelsen, er kjønn, alder, institusjon, studienivå, analysegruppe og arbeidserfaring fra redaksjoner eller mediebransjen. For hvert spørsmål er det testet om svarfordelingen varierer systematisk etter disse variablene. Vi har brukt ikke-parametriske tester[17] for ordinale spørsmål og kji-kvadrat eller Fishers eksakte test for kategoriske spørsmål. [18] Det er også kontrollert for falske positive funn ettersom vi har testet hele spørreskjemaet. Det vil si at når man gjennomfører mange statistiske tester samtidig, kan enkelte forskjeller fremstå som statistisk signifikante kun ved tilfeldigheter. Det er derfor brukt en korreksjon som

[17] Wilcoxon-test brukes til å sammenligne svarfordelingen mellom to grupper, mens Kruskal–Wallis-test brukes ved sammenligning av tre eller flere grupper. Begge er ikke-parametriske tester som ikke forutsetter normalfordelte data. Testene er egnet for ordinale svarskalaer, men påviser ikke årsakssammenhenger.

[18] Kji-kvadrat-test brukes for å undersøke om det er sammenheng mellom to kategoriske variabler, for eksempel om svarfordelingen varierer etter institusjon, studienivå eller kjønn. Fishers eksakte test brukes i stedet når enkelte grupper har få svar og kji-kvadrat-testen derfor er mindre egnet. Testene viser om svarfordelingen varierer mellom grupper, men sier ikke noe om årsakssammenheng. Totalt sett er dette tester som brukes for å undersøke om svarfordelingen varierer mellom grupper.

reduserer risikoen for å trekke konklusjoner basert på tilfeldige utslag.[19] Resultatene presenteres med vekt på funn som er signifikante.

Resultatene av testene viser at institusjon og analysegruppe er de bakgrunnsvariablene som oftest er forbundet med signifikante forskjeller i svarene. Kombinert gir disse to variablene signifikante utslag ved 73 av 78 spørsmål etter justering for falske positiver. Dette er forventet ettersom institusjonene tilbyr ulike strukturer.

Arbeidserfaring fra mediebransjen er en annen variabel med sterk forklaringskraft[20.] Studenter med slik erfaring skiller seg fra studenter uten erfaring på tvers av flere temaområder, særlig når det gjelder overordnet tilfredshet med utdanningskvaliteten. Disse forskjellene er statistisk signifikante.

Alder viser noen systematiske forskjeller innen temaet digital kompetanse og teknologi. Eldre studenter vurderer utdanningens digitale innhold noe mer kritisk enn yngre studenter. Tilsvarende mønster finnes for læringsutbytte og kompetanseutvikling, der eldre studenter rapporterer noe lavere scorer. Disse sammenhengene er gjennomgående i rapporten, men små i effektstørrelse[21], likevel statistisk signifikante[22].

Studienivå, dvs. bachelor og master, er særlig relevant for spørsmål om intern praksis og det digitale opplæringstilbudet. Masterstudenter skiller seg tydelig ut. Dette er i stor grad forventet ettersom praksisorganiseringen og studieprogrammenes innhold varierer mellom nivå.

Kjønn viser derimot ingen signifikante forskjeller etter justering for falske positive. Kjønn ser altså ikke ut til å være en selvstendig forklaringsfaktor for variasjon i studentenes svar.

Samlet sett bekrefter kontrollen av bakgrunnsdata at institusjon og arbeidserfaring oftest henger sammen med variasjon i resultatene. Rapporten legger derfor frem resultater på nasjonalt og studieprogramnivå.

[19] Benjamini-Hochberg-metoden justerer p-verdier når mange tester gjennomføres samtidig. P-verdiene vurderes samlet, slik at risikoen for falske positive funn reduseres. Funn som fortsatt er signifikante etter justeringen, regnes som mer robuste enn funn som bare er signifikante før justering.
[20] Med forklaringskraft menes hvor godt en variabel bidrar til å forklare hvorfor studentene svarer forskjellig på et spørsmål.
[21] Selv om forskjellen er statistisk signifikant, er den relativt liten. Det betyr at sammenhengen finnes, men at den har begrenset praktisk betydning.
[22] En statistisk signifikant forskjell betyr at forskjellen sannsynligvis ikke skyldes tilfeldigheter i utvalget alene. Det betyr ikke nødvendigvis at forskjellen er stor eller viktig i praksis.

6.8 Analyse av fritekstsvar

Spørreskjemaet inneholder flere åpne spørsmål der respondentene kan utdype vurderingene sine med egne ord. Fritekstsvarene brukes som et supplement til de kvantitative analysene. De bidrar til å belyse hvordan respondentene selv beskriver erfaringer, utfordringer og styrker ved journalistikkutdanningene.

Fritekstsvarene er ikke analysert som et selvstendig kvalitativt hovedmateriale i denne rapporten. De brukes i stedet til å nyansere og konkretisere funn fra de lukkede spørsmålene. I analysene vektlegges særlig temaer som går igjen hos flere respondenter, og temaer som bidrar til å forklare eller utdype mønstre i de kvantitative resultatene. Der det er relevant, omtales også frekvensen av ord og temaer som forekommer ofte i fritekstsvarene.

Fritekstmaterialet må tolkes med forsiktighet. Respondentene velger selv om de vil skrive noe, og hvor mye de vil skrive. Det betyr at fritekstsvarene ikke nødvendigvis er representative for hele respondentgruppen. Samtidig kan fritekstsvarene gi viktig innsikt i hva respondentene selv opplever som relevant, særlig når mange respondenter peker på samme type erfaringer eller vurderinger.

Spørreskjemaet inneholder åtte fritekstspørsmål om vi ikke inkluderer de utdypende «annet» med fritekst, hvor respondentene kan utdype vurderingene sine med egne ord. Det dekker temaer som undervisning fra yrkesaktive journalister, relevans, aktualiteter, forhold mellom teori og praksis, læringsutbytte og overordnet tilfredshet. Disse spørsmålene bidrar til å belyse hvordan respondentene selv beskriver erfaringer, utfordringer og styrker ved journalistikkutdanningene. Svarene analyseres ved hjelp av strukturert, deskriptiv tematisk innholdsanalyse og brukes til å utdype og nyansere de øvrige analysene i rapporten. Ved bearbeiding av fritekstsvarene er kunstig intelligens benyttet som støtte til strukturering av materialet og første kategorisering. Fremstillingen og fortolkningen av svarene er gjennomgått og kvalitetssikret.

Før analysene blir fritekstsvarene kontrollert og klargjort. Tegnkodingen er kontrollert og sikret mot resultatene. Tomme svar blir holdt utenfor analysen. Når det kommer til svært korte svar, blir disse også kontrollert, det samme gjelder med identiske svar. Det blir gjennomført en ekstra sjekk for direkte identifikatorer slik som e-postadresser og nettadresser, telefonnumre og personopplysninger.

For hvert spørsmål beregnes antall svar, antall unike respondenter og lengden på svarene målt i antall ord. Det samlede antallet fritekstsvar er ikke det samme som antallet unike respondenter, fordi samme respondent kan ha svart på flere fritekstspørsmål. Antall svar på de enkelte spørsmålene varierer også fordi det er frivillig å svare utfyllende på disse.

I den første orientering av fritekstekstene blir det gjennomført analyser av enkeltord og ordpar. Vanlige norske småord og enkelte generelle ord med liten analytisk verdi blir fjernet. Disse kaller vi for stoppeord. Gjennom denne runden identifiserte vi ordpar, eller bigrammer, som kan gi oss mer informasjon om sammenhengen ordene brukes i utover ett enkelt ord alene. Både enkeltord og ordpar beregnes separat for hvert fritekstspørsmål, noe som gjør det mulig å vurdere hvilke uttrykk som går igjen blant studentene.

Det gjennomføres også et orienterende søk etter ord og uttrykk knyttet til sentrale temaer i undersøkelsen, blant annet praksis og praktisk arbeid, sammenhengen mellom teori og praksis, tilbakemelding og veiledning, undervisning, organisering, teknologi, arbeidsliv, etikk og kildekritikk. Som grunnlag for analysen er det utarbeidet en kodebok tilpasset hvert av

fritekstspørsmålene. Kodeboken omfatter temaer som er relevante for spørreundersøkelsen og som bygger på tidligere metodikk.

Ett fritekstsvar kan inneholde flere temaer og kan derfor få flere koder. I den manuelle kodingen kan det også registreres om vurderingen er positiv, negativ, blandet eller nøytral, eventuelt om svaret inneholder et konkret forbedringsforslag. Når kodede temaer oppsummeres, brukes antall unike respondenter som hovedmål. Dette hindrer at et tema får større vekt fordi samme respondent omtaler det flere ganger.

Kodede temaer kan også undersøkes etter institusjon og studieprogramgruppe når datagrunnlaget er tilstrekkelig, dette er bare relevant i et mindretall av tilfellene. Det må tolkes med stor forsiktighet, på grunn av gruppestørrelse og antall svar.

7 Tema 1: Relevant og oppdatert

Følgende underkapitler inkluderer deskriptive analyser av studentspørreundersøkelsen basert på temaet «Relevant og oppdatert», herunder studieplaner og innhold, integrering av forskningsbasert og erfaringsbasert kunnskap, digital kompetanse og nye plattformer, kildekritikk og etikk samt journalistikkens samfunnsoppdrag.

7.1 Studiets struktur og relevans

Kapittel 7.1 ser på journalistikkutdanningens struktur og relevans. Åtte variabler er inkludert i analysen, inkludert opplevd sammenheng mellom emnebeskrivelsene og det som faktisk undervises, hvordan studentene vurderer undervisningsmaterialer og faglitteratur, og hvorvidt undervisningen bygger på relevant forskning.

7.1.1 Nasjonale resultater

Studentenes motivasjon for studiet

Figur 7.1.1.1: Svarfordeling på spørsmål om motivasjon for studiet. Prosent[23]

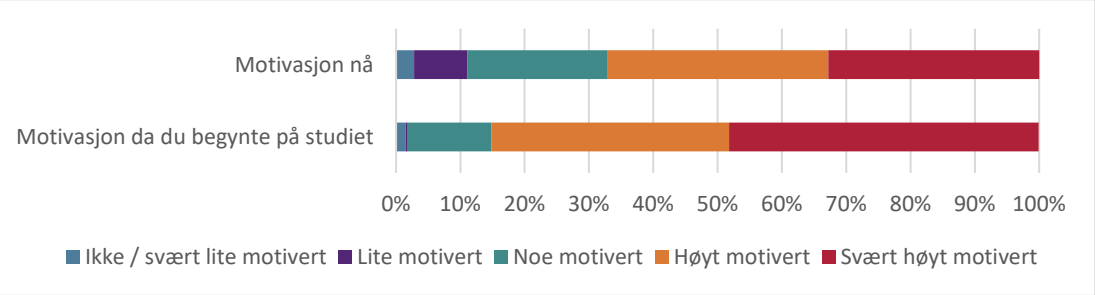

Studentene viser samlet sett høy motivasjon, både ved studiestart og på svartidspunktet. Likevel ser vi at motivasjon er høyere ved studiestart. For motivasjonen da respondentene begynte på studiet, er det vanligste svaret «Svært høyt motivert» med 48 prosent, etterfulgt av «Høyt motivert» med 37 prosent og «Noe motivert», 13 prosent. Det er svært få som oppgir lav motivasjon ved studiestart, 2 prosent svarer «Ikke / svært lite motivert» eller «Lite motivert».

For motivasjon nå er bildet fortsatt positivt, men mer moderat. Det vanligste svaret er «Høyt motivert» med 34 prosent, tett fulgt av «Svært høyt motivert», 33 prosent og «Noe motivert» med 22 prosent. Samtidig er andelen med lav motivasjon høyere enn ved studiestart, 3 prosent svarer «Ikke / svært lite motivert» og 8 prosent «Lite motivert». Samlet viser fordelingen at andelen høyt eller svært høyt motiverte går ned fra 85 prosent ved studiestart til 67 prosent på svartidspunktet.

[23] Prosentfordelingene er beregnet blant respondenter i nettoutvalget. Skalaen går fra 1 = «Ikke / svært lite motivert» til 5 = «Svært høyt motivert». «Vet ikke / husker ikke» er holdt utenfor beregningen.

Vurdering av studiet som helhet

Figur 7.1.1.2. Svarfordeling på spørsmål om fornøyd med utdanningskvalitet. alt i alt. Prosent

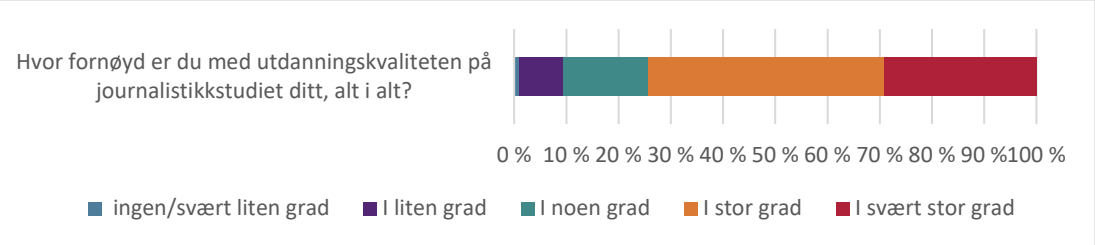

Nasjonalt vurderer studentene utdanningskvaliteten positivt. Blant respondentene med svar på spørsmålet «Hvor fornøyd er du med utdanningskvaliteten på journalistikkstudiet ditt, alt i alt?», svarer 45 prosent «I stor grad» og 29 prosent «I svært stor grad». Til sammen svarer dermed 74 prosent i de to mest positive kategoriene. Videre svarer 16 prosent «I noen grad», mens 9 prosent svarer «I liten grad» og 1 prosent «I ingen / svært liten grad». Samlet viser dette at et klart flertall av studentene er fornøyde med utdanningskvaliteten på journalistikkstudiet, alt i alt.

Vurdering av studieplaner og emnebeskrivelser

Figur 7.1.1.3: Svarfordeling på spørsmål studieplaner og emnebeskrivelser. Prosent[24]

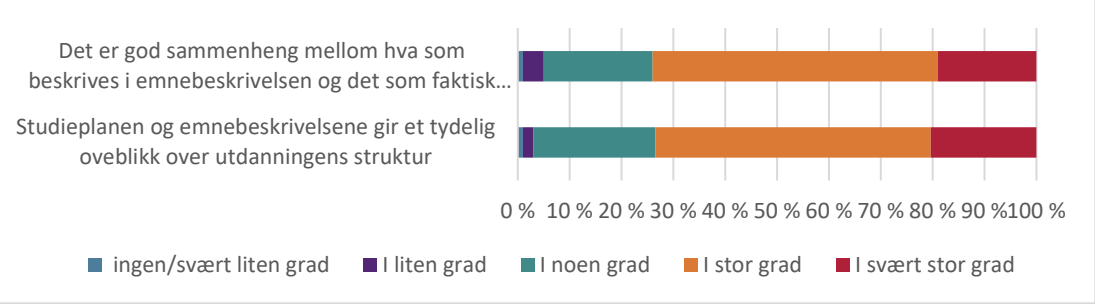

Tallene viser at respondentene på nasjonalt nivå vurderer studieplaner og emnebeskrivelser positivt. Påstanden om at studieplanen og emnebeskrivelsene gir et tydelig overblikk over utdanningens struktur er det vanligste svaret «I stor grad» med 52 prosent, etterfulgt av «I noen grad», med 23 prosent. Og «I svært stor grad» med 20 prosent.

For påstanden om god sammenheng mellom emnebeskrivelsen og det som faktisk undervises er det vanligste svaret «I stor grad», med 55 prosent. Deretter «I noen grad» med 21 prosent, og «I svært stor grad», med 19 prosent.

[24] Figuren viser prosentfordeling for svaralternativene fra «I ingen / svært liten grad» til «I svært stor grad».

Vurdering av studiets relevans

Figur 7.1.1.4: Svarfordeling på spørsmål om studiets relevans med fokus på undervisernes kjennskap til journalistisk praksis og hvor oppdatert og relevant faglitteratur og undervisningsmateriale er. Prosent.

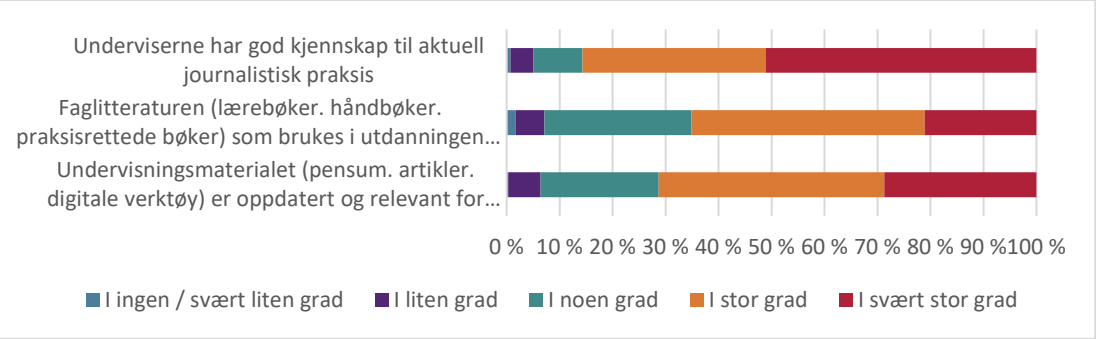

Studentene vurderer studiets relevans positivt på tvers av de tre påstandene. Den mest positive vurderingen gjelder underviseres kjennskap til journalistisk praksis, der 51 prosent svarer «I svært stor grad» og 35 prosent «I stor grad». For undervisningsmateriellet svarer 43 prosent «I stor grad» og 29 prosent «I svært stor grad», mens tilsvarende tall for faglitteratur er 44 og 21 prosent. Svarfordelingen viser at undervisernes praksisnærhet fremstår som den tydeligste styrken.

Fritekstspørsmålet «Hva fungerer godt og hva bør forbedres når det gjelder relevans og aktualitet?» er besvart av 151 studenter. Svarene inneholdt i gjennomsnitt 34 ord. Studentene beskriver både sider ved studiet som de mener fungerer godt og forhold de mener kan forbedres. Ordsammensetningen «fungerer godt» gjentas ofte i svarene. Andre hyppige ordpar er «stor grad» og «opp mot» som viser til stor andel positive responser.

Figur 7.1.1.5: Svarfordeling på spørsmål hvorvidt forskning er integrert i utdanningen. Prosent.

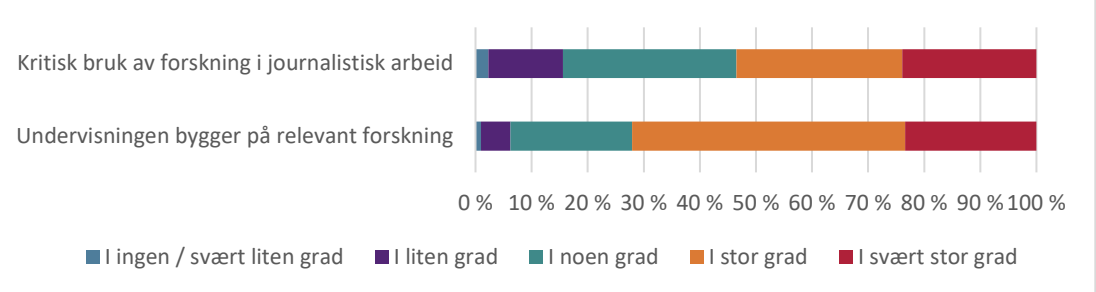

For spørsmålet om «Undervisningen bygger på relevant forskning» viser analysen av svarfordelingen at 23 prosent av respondentene svarer «I svært stor grad» og 49 prosent svarer «I stor grad». Svarene «I noen grad» og «I liten grad» utgjør henholdsvis 22 prosent og 5 prosent av besvarelsene. Det er 1 prosent som svarer «I ingen/ svært liten grad». På spørsmål om «kritisk bruk av forskning i journalistisk arbeid» er svarfordelingen mer moderat. Det vanligste svaret er «I noen grad» med 31 prosent, etterfulgt av «I stor grad» med 30 prosent og «I svært stor grad» med 24 prosent. Den negative andelen er også noe høyere, 13 prosent svarer «I liten grad» og 2 prosent «I Ingen / svært liten grad».

7.1.2 Funn på studieprogramnivå

Tabell 7.1.2: Andel som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» på påstandene om studiets struktur og relevans. Prosent. [25]

Studieprogram	Studieplan/ emnebeskrivelser gir overblikk	Sammenheng mellom emnebeskrivelser og undervisning	Undervisningsmaterialet er oppdatert og relevant	Faglitteraturen er oppdatert, relevant og nyttig	Underviserne kjenner aktuell journalistisk praksis	Undervisningen bygger på relevant forskning
HK (N=49)	76%	76%	69%	52%	83%	71%
NLA (N=19)	74%	89%	79%	81%	88%	71%
Nord (N=17)	29%	29%	41%	50%	44%	33%
OsloMet (N=76)	80%	77%	74%	73%	87%	74%
UiB (N=30)	50%	57%	69%	52%	90%	68%
UiS (N=29)	79%	83%	55%	68%	89%	77%
HVO (N=69)	87%	83%	81%	66%	91%	73%
Nasjonalt master (N=22)	59%	73%	76%	76%	90%	90%
Nasjonalt (N=311)	73%	75%	71%	65%	86%	72%

Bryter vi ned på studieprogramnivå, ser vi følgende svarmønstre:

- På påstanden om at studieplanen og emnebeskrivelsene gir et tydelig overblikk over utdanningens struktur og innhold, er andelen som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» størst ved HVO, med 87 prosent. Den laveste andelen finner vi ved Nord, med 29 prosent. Nasjonalt ligger andelen på 73 prosent.
- På påstanden om at det er god sammenheng mellom emnebeskrivelser og det som faktisk undervises, er andelen høyest ved NLA, med 89 prosent. HVO og UiS følger med 83 prosent. Lavest ligger Nord, med 29 prosent. Nasjonalt er andelen 75 prosent.
- På påstanden om at undervisningsmaterialet er oppdatert og relevant for journalistisk arbeid, er andelen høyest ved HVO, med 81 prosent. NLA følger med 79 prosent, mens OsloMet ligger på 74 prosent. Lavest ligger Nord, med 41 prosent. Nasjonalt er andelen 71 prosent.
- På påstanden om at faglitteraturen er oppdatert, relevant og nyttig, er andelen høyest ved NLA, med 81 prosent. Nasjonalt master ligger på 76 prosent, og OsloMet ligger på 73 prosent. Lavest blant bachelorutdanningene ligger Nord med 50 prosent, mens HK og UiB begge ligger på 52 prosent. Nasjonalt er andelen 65 prosent.
- På påstanden om at underviserne kjenner aktuell journalistisk praksis, er vurderingene gjennomgående høye. HVO ligger høyest blant bachelorutdanningene, med 91 prosent. UiB følger med 90 prosent, og UiS, NLA og

[25] N i analysegruppen viser antall svar på første indikator i batteriet, «Studieplan/emnebeskrivelser gir overblikk». Antall svar varierer noe mellom indikatorene, men alle celler i tabellen ligger over lav-N-grensen og kan presenteres.

OsloMet ligger også høyt. Lavest ligger Nord, med 44 prosent. Nasjonalt er andelen 86 prosent.

- På påstanden om at undervisningen bygger på relevant forskning, er andelen høyest for Nasjonalt master, med 90 prosent. Blant bachelorutdanningene ligger UiS høyest med 77 prosent, fulgt av OsloMet med 74 prosent og HVO med 73 prosent. Lavest ligger Nord, med 33 prosent. Nasjonalt er andelen 72 prosent.

Samlet viser resultatene at studentene vurderer studiets struktur og relevans relativt positivt nasjonalt. Den sterkeste indikatoren er at underviserne kjenner aktuell journalistisk praksis, der 86 prosent svarer i de to øverste kategoriene. Det er samtidig tydelige forskjeller mellom analysegruppene. HVO, OsloMet, UiS og NLA ligger høyt på flere indikatorer, mens Nord ligger lavest på alle seks indikatorene. Dette tyder på at studentene ved Nord i mindre grad opplever tydelig struktur, sammenheng og relevans i studiet.

7.1.3 Hva henger sammen med overordnet tilfredshet?

For å undersøke hvilke forhold som har en selvstendig statistisk sammenheng med studentenes overordnede tilfredshet, gjennomfører vi en lineær regresjonsanalyse. Utfallsvariabelen er «Hvor fornøyd er du med utdanningskvaliteten på journalistikkstudiet ditt, alt i alt?»

Forklaringsvariabler bruker vi studentenes nåværende motivasjon, opplevelsen av teoriens relevans for journalistisk arbeid, bruka v praktiske eksempler fra mediebransjen, intern praksis som ferdighetstrening, konstruktive tilbakemeldinger på praktiske journalistiske arbeid, vurderingsformenes relevans for journalistikkyrket og digital kompetanse et verktøy og plattformer. Vi kontrollerer for kjønn, alder, institusjon og studienivå.

Utvalget er basert på 195 respondenter med gyldige svar på variablene som inngår i modellen. De resterende inngår ikke i regresjonsanalysen fordi de mangler gyldig svar på minst en av modellvariablene.

Modellen er samlet sett statistisk signifikant, $F(16, 178) = 13{,}69$, $p < 0{,}001$. Modellen har en R^2 på 0,552 og en justert R^2 på 0,511. Det betyr at variablene i modellen samlet gjør rede for om lag 51 prosent av den observerte variasjonen i studentenes overordnede tilfredshet, justert for antallet variabler i modellen. Dette er en relativt høy forklaringsgrad, men resultatene må tolkes som statistiske sammenhenger og ikke som årsakssammenhenger.

Fire av sju faglige hovedprediktorene har en statistisk signifikant positiv sammenheng med overdonet tilfredshet når vi samtidig kontrollerer for de øvrige variablene i modellen. Digital kompetanse i verktøy og plattformer har den sterkeste standardiserte sammenhengen med tilfredshet, $\beta = 0{,}232$, $p < 0{,}001$. Deretter følger praktiske eksempler fra mediebransjen, $\beta = 0{,}214$, $p = 0{,}001$, nåværende motivasjon, $\beta = 0{,}183$, $p = 0{,}001$, og opplevelsen av at teorien er relevant for journalistisk arbeid, $\beta = 0{,}167$, $p = 0{,}017$.[26]

De positive koeffisientene betyr at høyere vurdering av disse forholdene henger sammen med høyere overordnet tilfredshet når de andre variablene i modellen holdes konstante.

[26] Modellkontrollene viser ikke statistisk signifikante tegn til heteroskedastisitet i den Breusch–Pagan-lignende hjelpeanalysen, $p = 0{,}259$, eller tydelige avvik fra normalfordelte residualer i Shapiro–Wilk-testen, $p = 0{,}143$. Analysen identifiserer samtidig enkelte observasjoner med høy leverage eller relativt stor innflytelse på modellestimatene. Resultatene bør derfor tolkes med noe varsomhet.

Resultatene peker dermed på at både studentenes motivasjon og deres vurdering av utdanningens praktiske relevans, teoretiske relevans og bidrag til digital kompetanse henger sammen med den samlede vurderingen av utdanningskvaliteten.

Intern praksis som ferdighetstrening, vurderingsformenes relevans og konstruktive tilbakemeldinger har positive, men ikke statistisk signifikante, koeffisienter i den justerte modellen. Resultatene gir derfor ikke tilstrekkelig statistisk grunnlag for å konkludere med at disse variablene har selvstendige sammenhenger med overordnet tilfredshet når de øvrige variablene inngår samtidig.

Ingen av kontrollvariablene kjønn, alder, institusjon eller studienivå har statistisk signifikante koeffisienter i modellen. Analysen avdekker dermed ikke statistisk signifikante justerte forskjeller i overordnet tilfredshet etter disse kontrollvariablene. Dette dokumenterer imidlertid ikke at slike forskjeller ikke finnes. Enkelte grupper har få observasjoner, noe som gir større statistisk usikkerhet.

Tabell 7.1.3.1: Lineær regresjonsanalyse av studentenes overordnede tilfredshet med utdanningen. [27]

Forklaringsvariabel	Standardisert koeffisient (β)	p-verdi	Tolkning
Digital kompetanse i verktøy og plattformer	0,232	<0,001	Signifikant positiv sammenheng
Praktiske eksempler fra mediebransjen	0,214	0,001	Signifikant positiv sammenheng
Motivasjon nå	0,183	0,001	Signifikant positiv sammenheng
Teorien er relevant for journalistisk arbeid	0,167	0,017	Signifikant positiv sammenheng
Intern praksis som ferdighetstrening	0,116	0,124	Ikke signifikant
Vurderingsformene er relevante for journalistyrket	0,095	0,127	Ikke signifikant
Konstruktive tilbakemeldinger på praktiske journalistiske arbeider	0,048	0,416	Ikke signifikant

Vi undersøker også om de numeriske hovedprediktorene overlapper så sterkt at det blir vanskelig å skille deres selvstendige statistiske sammenhenger med tilfredshet. Analysen bruker det samme complete-case-grunnlaget som regresjonsanalysen og omfatter 195 respondenter.

Den høyeste bivariate Pearson-korrelasjonen er mellom digital kompetanse i verktøy og plattformer og intern praksis som ferdighetstrening, $r = 0{,}540$. Dette viser en relativt sterk positiv sammenheng mellom variablene, men korrelasjonen er ikke så høy at den alene tyder på alvorlig multikollinearitet.

Som supplerende kontroll beregner vi VIF-verdier for de sju numeriske hovedprediktorene. Den høyeste VIF-verdien er 1,83 og gjelder opplevelsen av teoriens relevans for journalistisk arbeid. De øvrige VIF-verdiene varierer fra 1,15 til 1,77. VIF-verdiene er dermed lave.

Samlet gir korrelasjons- og VIF-kontrollen ingen indikasjon på alvorlig multikollinearitet blant de numeriske hovedprediktorene. Vi tolker derfor koeffisientene som justerte

[27] Utfallsvariabelen er studentenes overordnede tilfredshet med utdanningskvaliteten. Den standardiserte regresjonskoeffisienten (β) viser styrken og retningen på sammenhengen mellom hver forklaringsvariabel og overordnet tilfredshet, kontrollert for de øvrige variablene i modellen. Modellen kontrollerer også for kjønn, alder, institusjon og studienivå. Kontrollvariablene vises ikke i tabellen. Analysen omfatter 195 respondenter. Modellen har $R^2 = 0{,}552$ og justert $R^2 = 0{,}511$. Modellen er samlet sett statistisk signifikant, $F(16, 178) = 13{,}69$, $p < 0{,}001$.

sammenhenger mellom hver hovedprediktor og overordnet tilfredshet, gitt de øvrige variablene som inngår i modellen. Det må likevel tas høyde for vanlig statistisk usikkerhet og for at enkelte respondenter har relativt stor innflytelse på modellestimatene.

Tabell 7.1.3.2: Kontroll av overlapp mellom forklaringsvariablene i regresjonsmodellen.

Kontrollmål	Resultat	Vurdering
Antall respondenter i kontrollen	195	Samme complaete-case-grunnlag som regresjonen
Høyeste korrelasjon mellom uavhengige variabler	r = 0,540	Ikke tegn til alvorlig multikollinearitet
Variabelpar med høyeste korrelasjon	Digital kompetanse i verktøy og plattformer og intern praksis som ferdighetstrening	Relativt sterk positiv sammenheng
Høyeste VIF-verdi	1,83	Lav VIF
Variabel med høyeste VIF	Teoriens relevans for journalistisk arbeid	Ikke problematisk ut fra VIF-kontrollen

7.2 Digital kompetanse og teknologi

I kapittel 7.2 undersøkes studentenes vurderinger av digital kompetanse og teknologi i journalistikkutdanningen. Kapitlet inkluderer seks variabler hvorav fem er likert-påstander som dekker fem hovedområder:

- opplæring i digitale verktøy og plattformer,
- kunstig intelligens i journalistikken,
- kritisk kildevurdering i digital kontekst,
- produksjon av journalistikk på ulike plattformer, og behov for ytterligere digital kompetanse.

7.2.1 Nasjonale resultater

Opplæring i digitale verktøy og plattformer

Figur 7.2.1: Svarfordeling på spørsmål om studentenes vurdering av opplæring i digitale verktøy og plattformer i utdanningen. Prosent. [28]

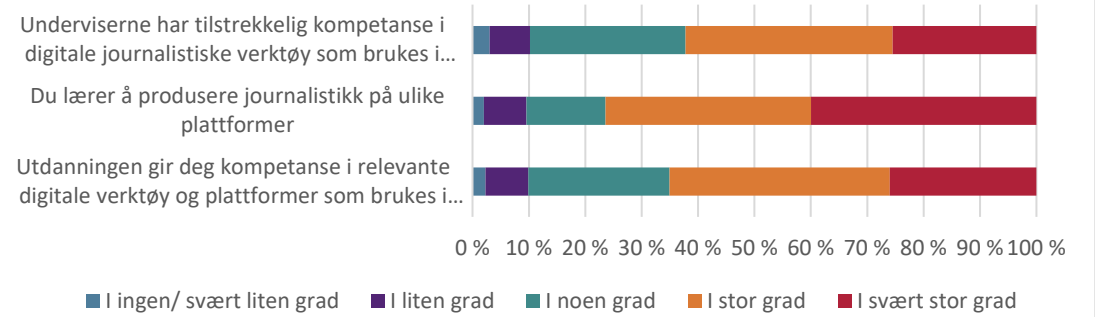

Svarfordelingen indikerer at et flertall av studentene opplever at de får god opplæring i relevante digitale verktøy og plattformer, men vurderingene varierer mellom spørsmålene. På spørsmålet om undervisernes kompetanse i digitale journalistiske verktøy svarer 7 prosent «I liten grad» og 27 prosent «I noen grad», mens 36 prosent svarer «I stor grad» og 25 prosent «I svært stor grad». På spørsmålet om å produsere journalistikk på ulike plattformer svarer 37 prosent «I stor grad» og 40 prosent «I svært stor grad», mens 14 prosent svarer «I noen grad».

[28] «Vet ikke / Ikke relevant» er ikke vist i figuren. Prosentene er avrundet, og summene kan derfor avvike noe fra 100 prosent.

Figur 7.2.1.2: Svarfordeling på spørsmål om behov for ytterligere digital kompetanse. Prosent. [29]

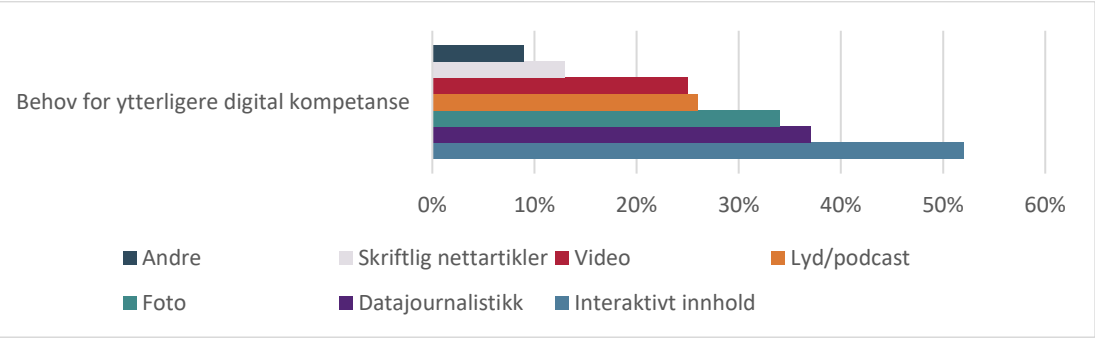

Analysen for den kategoriske variabelen «Behov for ytterligere digital kompetanse» viser at studentene på nasjonalt nivå mangler mest kompetanse innen interaktivt innhold med 52 prosent, datajournalistikk følger med 37 prosent, og foto med 34 prosent. Videre viser det at studentene opplever at de mangler minst kompetanse innen skriftlige nettartikler med 13 prosent, og en mindre andel på 9 prosent svarer at de mangler kompetanse innen «andre» kategorier. For kategoriene lyd/podkast og video ligger andelen besvarelser på 26 prosent og 25 prosent.

Kunstig intelligens i journalistutdanningen

Figur 7.2.1.3: Svarfordeling på spørsmål om opplæring i bruk av kunstig intelligens. Prosent. [30]

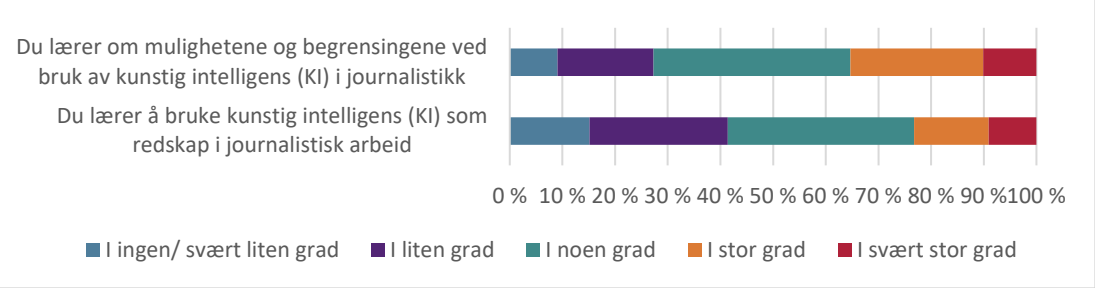

Resultatene tyder på at mange studenter opplever begrenset opplæring i bruk av kunstig intelligens i journalistikkutdanningen. På spørsmålet «Du lærer om mulighetene og begrensningene ved bruk av kunstig intelligens (KI) i journalistikk» svarer 10 prosent «I svært stor grad» og 25 prosent «I stor grad». Den største andelen, 37 prosent, svarer «I noen grad», mens 18 prosent svarer «I liten grad» og 9 prosent «I ingen / svært liten grad». For spørsmålet «Du lærer å bruke kunstig intelligens (KI) som redskap i journalistisk arbeid» svarer 9 prosent «I svært stor grad» og 14 prosent «I stor grad», men 26 prosent svarer «I liten grad» og 15 prosent «I ingen / svært liten grad».

[29] Spørsmålet er et flervalgsspørsmål der respondentene kan velge flere kompetanseområder. Andelene viser prosentandelen som har valgt hvert alternativ, og summerer derfor ikke til 100 prosent.

[30] Figuren viser prosentfordeling for svar på to spørsmål om kunstig intelligens i journalistikkutdanningen. «Vet ikke / Ikke relevant» er ikke vist. Prosentene er avrundet, og totalsummene kan derfor avvike noe fra 100 prosent.

7.2.2 Funn på studieprogramnivå

Tabell 7.2.2: Svarfordeling for prosentandel som svarer «I stor grad» og «I svært stor grad» for spørsmål om opplæring i bruk av kunstig intelligens. [31]

Studieprogram	Kompetanse i digitale verktøy og plattformer	Bruke KI som redskap i journalistisk arbeid	Muligheter og begrensninger ved KI i journalistikk	Undervisernes kompetanse i digitale journalistiske verktøy	Produsere journalistikk på ulike plattformer
HK (N=48)	54 %	44 %	52 %	64 %	63 %
NLA (N=17)	77 %	29 %	65 %	71 %	82 %
Nord (N=15)	27 %	-	-	-	33 %
OsloMet (N=75)	68 %	34 %	43 %	72 %	84 %
UiB (N=30)	67 %	24 %	27 %	56 %	93 %
UiS (N=28)	86 %	19 %	36 %	92 %	93 %
HVO (N=67)	78 %	2 %	17 %	53 %	90 %
Nasjonalt master (N=20)	25 %	20 %	29 %	47 %	19 %
Nasjonalt (N=300)	65 %	23 %	35 %	62 %	76 %

Bryter vi ned på studieprogramnivå ser vi følgende svarmønstre:

- På påstanden om kompetanse i digitale verktøy og plattformer er andelen som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» høyest ved UiS, med 86 prosent. HVO og NLA følger med henholdsvis 78 og 77 prosent. Lavest ligger masterprogrammene, med 25 prosent nasjonalt, og blant bachelorutdanningene Nord, med 27 prosent. Nasjonalt er andelen 65 prosent.
- Når det gjelder bruk av KI som redskap i journalistisk arbeid, er andelene gjennomgående lave. HK ligger høyest, med 44 prosent, fulgt av OsloMet med 34 prosent og NLA med 29 prosent. HVO ligger klart lavest blant gruppene som kan presenteres, med 2 prosent. Nasjonalt er andelen 23 prosent. Resultatet viser at studentene i begrenset grad opplever at utdanningene gir kompetanse i bruk av KI som journalistisk redskap.
- Videre om muligheter og begrensninger ved KI i journalistikk er andelen høyest ved NLA, med 65 prosent, fulgt av HK med 52 prosent og OsloMet med 43 prosent. HVO ligger lavest blant bachelorutdanningene, med 17 prosent. Nasjonalt er andelen 36 prosent. Dette tyder på betydelige forskjeller mellom utdanningene i hvor tydelig KI tematiseres i undervisningen.
- På påstanden om undervisernes kompetanse i digitale journalistiske verktøy er andelen høyest ved UiS, med 92 prosent. OsloMet og NLA ligger også høyt, med henholdsvis 72 og 71 prosent. HVO ligger lavere, med 53 prosent, mens Nasjonalt master ligger på 47 prosent. Nasjonalt er andelen 62 prosent.
- Videre ser vi at vurderingene av påstanden om å produsere journalistikk på ulike plattformer er vurderingene høye ved flere bachelorutdanninger. UiB og UiS ligger høyest, begge med 93 prosent. HVO følger med 90 prosent, og OsloMet ligger på 84

[31] N viser antall svar på første indikator i batteriet, «Kompetanse i digitale verktøy og plattformer». Antall svar varierer noe mellom indikatorene. «-» betyr at cellen ikke presenteres fordi antall svar er under lav-N-grensen.

prosent. Lavest ligger Nasjonalt master, med 19 prosent, og blant bachelorutdanningene Nord, med 33 prosent. Nasjonalt er andelen 76 prosent.

Samlet sett viser resultatene at studentene vurderer kompetanse i digitale verktøy og produksjon på ulike plattformer relativt positivt, særlig ved flere av bachelorutdanningene. Samtidig er vurderingene av KI-relaterte temaer betydelig lavere. Dette gjelder både bruk av KI som redskap i journalistisk arbeid og forståelse av muligheter og begrensninger ved KI i journalistikk. Forskjellene mellom analysegruppene er betydelige, særlig for KI-påstandene og for produksjon på ulike plattformer.

Tabell 7.2.2.2: Andel som oppgir at de savner mer opplæring på ulike digitale områder, etter analysegruppe. Prosent.

Studieprogram	Foto	Video	Lyd/podkast	Skriftlige nettartikler	Interaktivt innhold	Datajournalistikk	Andre områder
HK (N=49)	27%	39%	67%	12%	33%	16%	8%
NLA (N=19)	5%	11%	21%	16%	42%	16%	0%
Nord (N=17)	35%	47%	41%	41%	59%	47%	18%
OsloMet (N=78)	36%	26%	9%	5%	56%	50%	9%
UiB (N=30)	33%	20%	20%	30%	60%	27%	7%
UiS (N=29)	45%	21%	24%	7%	34%	31%	10%
HVO (N=70)	41%	16%	13%	10%	63%	43%	9%
Nasjonalt master (N=22)	27%	36%	36%	9%	59%	50%	14%
Nasjonalt (N=314)	34%	25%	26%	13%	52%	37%	9%

Bryter vi ned resultatene på studieprogramnivå, ser vi følgende mønstre:

- Interaktivt innhold er området flest oppgir at de savner mer opplæring i. Nasjonalt gjelder dette 52 prosent. Andelen er høyest ved HVO, med 63 prosent, fulgt av UiB med 60 prosent.
- For datajournalistikk er den nasjonale andelen 37 prosent. OsloMet og Nasjonalt master ligger høyest med 50 prosent.
- For foto er den nasjonale andelen 34 prosent. UiS ligger høyest med 45 prosent, fulgt av HVO med 41 prosent.
- For video er den nasjonale andelen 25 prosent. Nord ligger høyest med 47 prosent, etterfulgt av HK med 39 prosent.
- For lyd/podkast er den nasjonale andelen 26 prosent. HK skiller seg tydelig ut med 67 prosent, mens Nord ligger på 41 prosent og Nasjonalt master ligger på 36 prosent.
- Skriftlige nettartikler og andre områder er de områdene færrest savner opplæring i nasjonalt, med henholdsvis 13 og 9 prosent.

Samlet viser flervalgsresultatene at behovet for mer opplæring særlig knytter seg til interaktivt innhold og datajournalistikk. Det er samtidig tydelige forskjeller mellom analysegruppene. HK skiller seg ut ved at en relativt høy andel savner mer opplæring i lyd/podkast, mens HVO særlig skiller seg ut på interaktivt innhold. Nord har relativt høye andeler på flere av områdene, noe som kan tyde på et bredere opplevd behov for mer digital opplæring.

Fritekstspørsmålet «Hva skal du ønske du har lært om?» besvarer 145 studenter. Svarene har en gjennomsnittlig ordlengde på 20 ord. Temaer som går igjen er sosiale medier, hvor

flere av svarene uttrykker et ønske om større fordypning i området og som viser til et ønske om utvidet opplæring.

7.3 Presseetiske regler, kildekritikk og journalistisk etikk og samfunnsrolle

Videre tar kapittel 7.3 for seg studentenes vurderinger av presseetiske regler, kritisk kildevurdering og journalistikkens samfunnsrolle i journalistutdanningen. Det omfatter blant annet variabler som vurderer forståelse av ansvarlig journalistikk, studentenes vurdering av journalistikkens samfunnsoppdrag, medienes rolle i demokratiet og mediers forretningsmodeller.

Kapittelet inkluderer sju likert-påstander som omfatter følgende fem hovedområder:

- Presseetiske regler og ansvarlig journalistikk
- Kildekritikk, faktasjekking og bekjempelse av desinformasjon
- Håndtering av etiske dilemmaer
- Forståelse for journalistikkens samfunnsoppdrag
- Kunnskap om mediers forretningsmodeller.

7.3.1 Nasjonale resultater

Presseetiske regler og ansvarlig journalistikk

Figur 7.3.1: Svarfordeling for spørsmål om presseetiske regler og ansvarlig journalistikk. Prosent. [32]

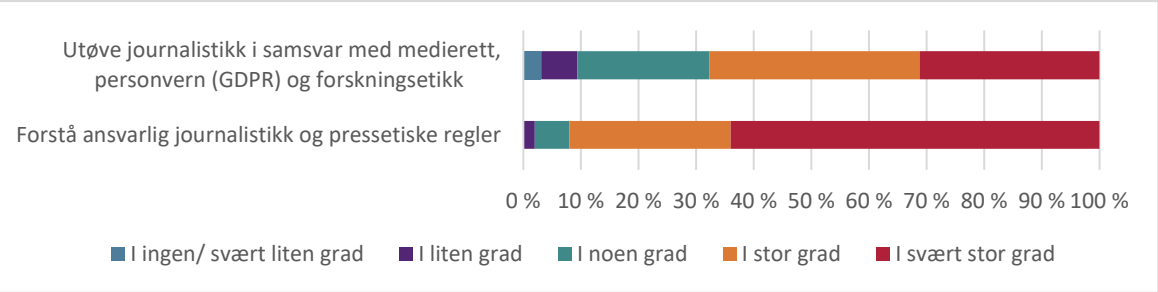

Figuren viser studentenes vurderinger av hvorvidt utdanningen gir dem kompetanse i ansvarlig journalistikk, presseetiske regler, medierett, personvern og forskningsetikk. Resultatene viser at studentene i svært stor grad opplever at utdanningen gir dem forståelse for ansvarlig journalistikk og presseetiske regler. 93 prosent svarer på nasjonalt nivå enten «I stor grad» eller «I svært stor grad» på variabelen «forstå ansvarlig journalistikk i presseetiske regler». Vurderingen for variabelen «Utøve journalistikk i samsvar med medierett, personvern (GDPR) og forskningsetikk» er noe lavere, her svarer 65 prosent nasjonalt «I stor grad» eller «I svært stor grad», mens 22 prosent svarer «I noen grad». Funnene tyder på at det kan være rom for å styrke opplæringen innenfor disse temaene.

Fritekstspørsmålet «Hva er det viktigste du har lært i utdanningen så langt?» besvarer 152 studenter. Presseetikk er et tydelig tema i svarene. Studentene viser blant annet til Vær

[32] «Vet ikke / Ikke relevant» er ikke vist. Prosentene er avrundet, og summene kan derfor avvike noe fra 100 prosent.

Varsom-plakaten og til presseetiske vurderinger. Dette er også i tråd med resultatene på nasjonalt nivå, der hele 93 prosent svarer «I stor grad» eller «i svært stor grad» på «Forstå ansvarlig journalistikk og presseetiske regler».

Journalistisk etikk og samfunnsrolle

Figur 7.3.1.2: Svarfordeling for spørsmål om journalistisk etikk og samfunnsrolle. Prosent. [33]

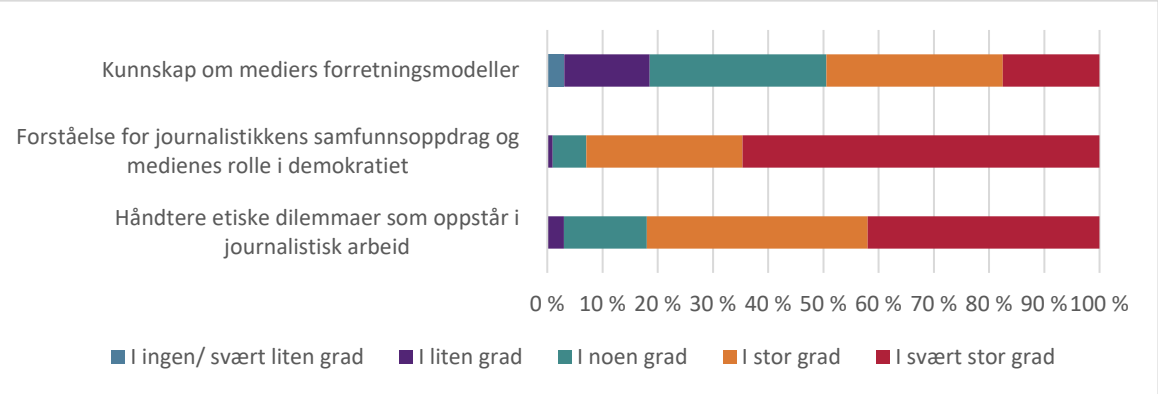

Denne figuren viser studentenes vurderinger av journalistikkens samfunnsrolle, etiske dilemmaer og mediers forretningsmodeller. Analysen viser at studentene i stor grad opplever at utdanningen gir dem forståelse for journalistikkens samfunnsoppdrag og medienes rolle i demokratiet. 28 prosent svarer «I stor grad» og hele 64 prosent svarer «I svært stor grad» for variabelen «Forståelse for journalistikkens samfunnsoppdrag og medienes rolle i demokratiet».

For variabelen «Håndtere etiske dilemmaer som oppstår i journalistisk arbeid» er det en relativt stor andel som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» (henholdsvis 40 % og 42 %). Dette vil si at åtte av ti studenter opplever at utdanningen i stor eller svært stor grad har gitt dem kompetanse til å håndtere etiske problemstillinger som kan oppstå i yrket.

Prosentandelen er noe lavere for hvorvidt studentene opplever at de har «Kunnskap om mediers forretningsmodeller». Majoriteten av studentene svarer at påstanden vurderes «i noen grad» (31 %) eller «I stor grad» (31 %). 17 prosent svarer «I svært stor grad» og 14 prosent svarer «I liten grad». Resterende 3 prosent svarer «I ingen/ svært liten grad».

[33] «Vet ikke / Ikke relevant» er ikke vist. Prosentene er avrundet, og summene kan derfor avvike noe fra 100 prosent.

Kritisk kildevurdering i digital kontekst

Figur 7.3.1.3: Svarfordeling på spørsmål om opplæring i kritisk kildevurdering i digital kontekst. Prosent.[34]

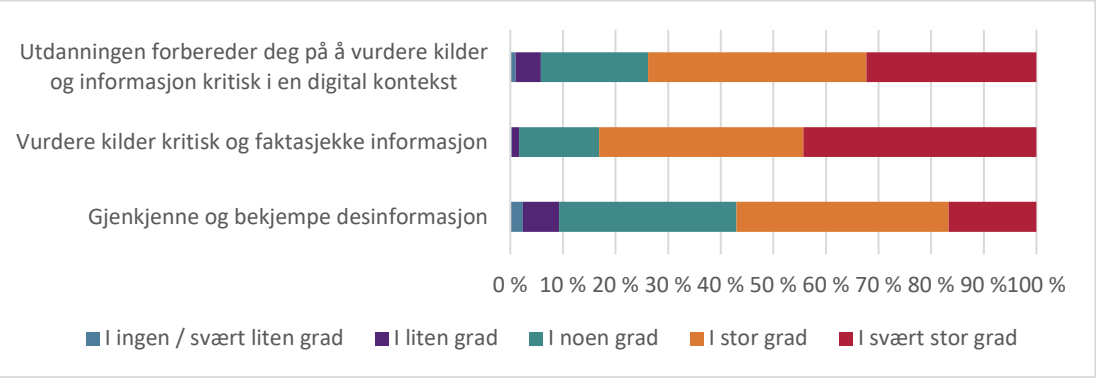

Resultatene viser at studentene opplever at journalistikkutdanningen gir dem kompetanse i tradisjonell kildekritikk og faktasjekk.

For påstanden om utdanningen gir dem opplæring i å «vurdere kilder kritisk og faktasjekke informasjon», svarer en majoritet (44 %) av respondentene «I svært stor grad» og 38 prosent svarer «I stor grad». Det er en mindre andel som svarer «I noen grad» (15 %) og «I liten grad» (1 %), og ingen som svarer «I ingen/ svært liten grad».

Majoriteten av respondenter (41 %) svarer at de i stor grad vurderer at «Utdanningen forbereder deg på å vurdere kilder og informasjon kritisk i en digital kontekst» og 32 prosent svarer at de er «I svært stor grad» enige med påstanden. Videre svarer 20 prosent at de er enige «I noen grad» mens kun 5 prosent svarer «I liten grad» og en enda mindre andel (1 %) svarer «I ingen/ i svært liten grad».

Den svakeste av variablene inkludert i figuren er «Gjenkjenne og bekjempe desinformasjon». Her er det kun 16 prosent av respondentene som mener at de «I svært stor grad» får opplæring i å gjenkjenne og bekjempe desinformasjon og 40 prosent som svarer «I stor grad». En relativt stor andel på 33 prosent svarer «I noen grad», og mindre andeler på henholdsvis 7 prosent og 3 prosent som svarer «I liten grad» og «I ingen / svært liten grad».

[34] «Vet ikke / Ikke relevant» er ikke vist. Prosentene er avrundet, og summene kan derfor avvike noe fra 100 prosent.

7.3.2 Resultat på studieprogramnivå

Etikk og samfunnsrolle

Tabell 7.3.2: Andel som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» på variabler knyttet til etikk og samfunnsrolle. Prosent.[35]

Studieprogram	Håndtere etiske dilemmaer som oppstår i journalistisk arbeid	Forståelse for journalistikkens samfunnsoppdrag og medienes rolle i demokratiet	Kunnskap om mediers forretningsmodeller
HK (N=46)	72 %	80 %	50 %
NLA (N=17)	82 %	94 %	65 %
Nord (N=15)	67 %	87 %	-
OsloMet (N=73)	88 %	96 %	66 %
UiB (N=29)	72 %	83 %	21 %
UiS (N=26)	69 %	100 %	68 %
HVO (N=66)	91 %	97 %	41 %
Nasjonalt Master (N=20)	90 %	95 %	50 %
Nasjonalt (N=292)	82 %	92 %	50 %

Bryter vi ned resultatene på studieprogramnivå, ser vi følgende svarmønstre:

- På variabelen «Håndtere etiske dilemmaer som oppstår i journalistisk arbeid» er den nasjonale andelen 82 prosent. HVO skårer høyest blant bachelorutdanningene med 91 prosent, etterfulgt av OsloMet med 88 prosent og NLA med 82 prosent. Nord ligger lavest med 67 prosent, mens UiS ligger på 69 prosent og HK og UiB begge ligger på 72 prosent.
- For variabelen «Forståelse for journalistikkens samfunnsoppdrag og medienes rolle i demokratiet» er den nasjonale andelen svært høy, 92 prosent. UiS skårer høyest med 100 prosent, etterfulgt av HVO med 97 prosent og OsloMet med 96 prosent. HK ligger lavest blant bachelorutdanningene med 80 prosent, men dette er fortsatt en høy andel.
- For variabelen «Kunnskap om mediers forretningsmodeller» ligger den nasjonale andelen på 50 prosent, betydelig lavere enn for de øvrige variablene i denne tabellen. UiS skårer høyest med 68 prosent, etterfulgt av OsloMet med 66 prosent og NLA med 65 prosent. UiB ligger klart lavest blant gruppene som kan presenteres, med 21 prosent. For Nord presenteres ikke resultatet på grunn av lav N.

Samlet viser tabellen at studentene vurderer journalistikkens samfunnsoppdrag og etiske dimensjoner høyt, mens kunnskap om mediers forretningsmodeller vurderes betydelig

[35] N viser antall svar på første indikator i tabellen. «-» betyr at cellen ikke presenteres fordi antall svar er under lav-N-grensen.

lavere. Forskjellene mellom analysegruppene er særlig tydelige for forretningsmodellvariabelen.

Kritisk kildevurdering og faktasjekk

Tabell 7.3.2.2: Andel som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» på påstandene i den samlede kritisk kildevurdering og faktasjekk. Prosent.[36]

Studieprogram	Utdanningen forbereder deg på å vurdere kilder og informasjon kritisk i en digital kontekst	Vurdere kilder kritisk og faktasjekke informasjon	Gjenkjenne og bekjempe desinformasjon
HK (N=48)	77 %	83 %	56 %
NLA (N=17)	94 %	88 %	82 %
Nord (N=15)	40 %	47 %	27 %
OsloMet (N=74)	82 %	92 %	62 %
UiB (N=29)	62 %	68 %	38 %
UiS (N=27)	63 %	77 %	58 %
HVO (N=66)	77 %	91 %	62 %
Nasjonalt Master (N=21)	67 %	80 %	55 %
Nasjonalt (N=297)	74 %	83 %	57 %

Bryter vi ned resultatene på studieprogramnivå, ser vi følgende svarmønstre:

- På variabelen «Utdanningen forbereder deg på å vurdere kilder og informasjon kritisk i en digital kontekst» er den nasjonale andelen 74 prosent. NLA skårer klart høyest med 94 prosent, etterfulgt av OsloMet med 82 prosent. HK og HVO ligger begge på 77 prosent. Nord ligger lavest med 40 prosent.
- Variabelen «Vurdere kilder kritisk og faktasjekke informasjon» har en høy nasjonal andel på 83 prosent. OsloMet skårer høyest med 92 prosent, tett fulgt av HVO med 91 prosent og NLA med 88 prosent. Nord ligger lavest med 47 prosent, mens UiB ligger på 68 prosent.
- For variabelen «Gjenkjenne og bekjempe desinformasjon» er den nasjonale andelen lavere, 57 prosent. NLA skårer høyest med 82 prosent. OsloMet og HVO ligger begge på 62 prosent. Nord ligger lavest med 27 prosent, og UiB ligger også lavt med 38 prosent.

Samlet viser tabellen at studentene vurderer variabelen for faktasjekk og kildekritikk positivt, men at digital kildevurdering og særlig gjenkjenning og bekjemping av desinformasjon fremstår som svakere områder. NLA, OsloMet og HVO ligger gjennomgående høyt, mens Nord og UiB oftere ligger lavere.

[36] N viser antall svar på første indikator i tabellen.

Presseetiske regler, medierett, personvern og forskningsetikk

Tabell 7.3.2.4: Andel som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» på variablene om ansvarlig journalistikk, presseetiske regler, medierett, personvern og forskningsetikk. Prosent.[37]

Studieprogram	Forstå ansvarlig journalistikk og presseetiske regler	Utøve journalistikk i samsvar med medierett, personvern (GDPR) og forskningsetikk
HK (N=46)	94 %	60 %
NLA (N=17)	88 %	94 %
Nord (N=15)	73 %	-
OsloMet (N=73)	96 %	67 %
UiB (N=29)	90 %	65 %
UiS (N=26)	89 %	58 %
HVO (N=66)	99 %	77 %
Nasjonalt Master (N=20)	85 %	68 %
Nasjonalt (N=292)	93 %	65 %

Bryter vi ned resultatene på studieprogramnivå, ser vi følgende svarmønstre:

- På variabelen «Forstå ansvarlig journalistikk og presseetiske regler» er den nasjonale andelen svært høy, 93 prosent. HVO skårer høyest med 99 prosent, etterfulgt av OsloMet med 96 prosent og HK med 94 prosent. Nord ligger lavest med 73 prosent, men også dette er en relativt høy andel.
- For variabelen «Utøve journalistikk i samsvar med medierett, personvern (GDPR) og forskningsetikk» er den nasjonale andelen 65 prosent. NLA skårer høyest med 94 prosent, etterfulgt av HVO med 77 prosent. Nasjonalandelen for masterprogrammene ligger på 68 prosent, mens OsloMet ligger på nasjonalt nivå med 67 prosent. UiS og HK ligger lavere, med henholdsvis 58 og 60 prosent. For Nord presenteres ikke resultatet på grunn av lav N.

Samlet viser tabellen at forståelsen av ansvarlig journalistikk og presseetiske regler vurderes svært høyt på tvers av analysegruppene. Vurderingene av medierett, personvern og forskningsetikk er mer moderate og varierer mer mellom analysegruppene. NLA skiller seg ut med en svært høy andel på denne indikatoren, mens flere andre grupper ligger nær det nasjonale nivået.

7.3.3 Hva henger sammen med studentenes vurdering av KI-opplæringen?

For å undersøke hvilke forhold som har selvstendige statistiske sammenhenger med studentenes vurdering av KI-opplæringen, gjennomfører vi to lineære regresjonsanalyser. Analysene undersøker to sider ved KI-opplæringen i journalistikkutdanningene. Den første analysen undersøker hva som henger sammen med studentenes vurdering av om de lærer å bruke kunstig intelligens som redskap i journalistisk arbeid. Den andre analysen undersøker hva som henger sammen med studentenes vurdering av om de lærer om mulighetene og begrensningene ved bruk av kunstig intelligens i journalistikk.

[37] N viser antall svar på første indikator i tabellen. «-» betyr at cellen ikke presenteres fordi antall svar er under lav-N-grensen.

I analysen av KI som praktisk redskap inkluderer vi kompetanse i digitale verktøy og plattformer, undervisernes digitale verktøykompetanse, produksjon på ulike plattformer og motivasjon nå som numeriske hovedprediktorer. I analysen av muligheter og begrensninger ved KI inkluderer vi kompetanse i digitale verktøy og plattformer, undervisernes digitale verktøykompetanse, om undervisningen bygger på relevant forskning, kritisk bruk av forskning i journalistisk arbeid og motivasjon nå. Begge modellene kontrollerer i tillegg for kjønn, alder, relevant arbeidserfaring, institusjon og studienivå.

Analysen av KI som redskap omfatter 224 respondenter med gyldige svar på alle variablene som inngår i modellen. Modellen er samlet sett statistisk signifikant, $F(16, 207) = 9{,}88$, $p < 0{,}001$. Modellen har en R^2 på 0,433 og en justert R^2 på 0,389. Variablene i modellen gjør dermed samlet rede for om lag 39 prosent av den observerte variasjonen i studentenes vurdering av opplæringen i KI som redskap, justert for antallet variabler i modellen.

Digital kompetanse i verktøy og plattformer har den sterkeste standardiserte sammenhengen med vurderingen av KI som redskap, $\beta = 0{,}352$, $p < 0{,}001$. Undervisernes digitale verktøykompetanse har også en statistisk signifikant positiv sammenheng, $\beta = 0{,}230$, $p = 0{,}001$. Dette betyr at høyere vurdering av utdanningens digitale kompetansearbeid og undervisernes digitale verktøykompetanse henger sammen med en mer positiv vurdering av opplæringen i bruk av KI som journalistisk redskap, når de øvrige variablene i modellen holdes konstante.

Produksjon på ulike plattformer har en svak negativ, men ikke statistisk signifikant, koeffisient, $\beta = -0{,}043$, $p = 0{,}585$. Motivasjon nå har en svak positiv, men heller ikke statistisk signifikant, koeffisient, $\beta = 0{,}029$, $p = 0{,}607$. Blant kontrollvariablene har alder en statistisk signifikant negativ koeffisient, $p = 0{,}003$.

Analysen av muligheter og begrensninger ved KI omfatter 216 respondenter med gyldige svar på alle variablene som inngår i modellen. Modellen er samlet sett statistisk signifikant, $F(17, 198) = 8{,}04$, $p < 0{,}001$. Modellen har en R^2 på 0,408 og en justert R^2 på 0,358. Variablene i modellen gjør dermed samlet rede for om lag 36 prosent av den observerte variasjonen i studentenes vurdering av opplæringen i muligheter og begrensninger ved KI, justert for antallet variabler i modellen.

Digital kompetanse i verktøy og plattformer har den sterkeste standardiserte sammenhengen med vurderingen av opplæringen i muligheter og begrensninger ved KI, $\beta = 0{,}298$, $p < 0{,}001$. Kritisk bruk av forskning i journalistisk arbeid har også en statistisk signifikant positiv sammenheng, $\beta = 0{,}197$, $p = 0{,}005$. Det samme gjelder undervisernes digitale verktøykompetanse, $\beta = 0{,}176$, $p = 0{,}024$. Vurderingen av om undervisningen bygger på relevant forskning har en svak positiv, men ikke statistisk signifikant, koeffisient, $\beta = 0{,}014$, $p = 0{,}846$. Motivasjon nå har en koeffisient nær null og er heller ikke statistisk signifikant, $\beta = 0{,}001$, $p = 0{,}991$.

Blant kontrollvariablene har alder en statistisk signifikant negativ koeffisient, $p = 0{,}016$. Enkelte institusjonskontraster er også statistisk signifikante sammenlignet med HK. Som i den første modellen må disse justerte forskjellene tolkes med varsomhet.

Samlet viser analysene at studentenes vurdering av KI-opplæringen særlig henger sammen med det bredere digitale kompetansearbeidet i utdanningene. Digital kompetanse i verktøy og plattformer har den sterkeste standardiserte sammenhengen i begge modeller. Undervisernes digitale verktøykompetanse har også signifikante positive sammenhenger med begge utfallene, mens kritisk bruk av forskning i journalistisk arbeid har en selvstendig

positiv sammenheng med vurderingen av opplæringen i muligheter og begrensninger ved KI. Resultatene må tolkes som statistiske sammenhenger, ikke som årsakssammenhenger.

Tabell 7.3.3: Lineære regresjonsanalyser av studentenes vurdering av KI-opplæringen. [38]

Utfallsvariabel	Forklaringsvariabel	Standardisert koeffisient (β)	p-verdi	Tolkning
KI som redskap i journalistisk arbeid	Digital kompetanse i verktøy og plattformer	0,352	<0,001	Signifikant positiv sammenheng
KI som redskap i journalistisk arbeid	Undervisernes digitale verktøykompetanse	0,230	0,001	Signifikant positiv sammenheng
KI som redskap i journalistisk arbeid	Produksjon på ulike plattformer	−0,043	0,585	Ikke signifikant
KI som redskap i journalistisk arbeid	Motivasjon nå	0,029	0,607	Ikke signifikant
Muligheter og begrensninger ved KI	Digital kompetanse i verktøy og plattformer	0,298	<0,001	Signifikant positiv sammenheng
Muligheter og begrensninger ved KI	Kritisk bruk av forskning i journalistisk arbeid	0,197	0,005	Signifikant positiv sammenheng
Muligheter og begrensninger ved KI	Undervisernes digitale verktøykompetanse	0,176	0,024	Signifikant positiv sammenheng
Muligheter og begrensninger ved KI	Undervisningen bygger på relevant forskning	0,014	0,846	Ikke signifikant
Muligheter og begrensninger ved KI	Motivasjon nå	0,001	0,991	Ikke signifikant

For å undersøke mulig overlapp mellom de numeriske hovedprediktorene beregner vi bivariate Pearson-korrelasjoner for hver modell.[39] Korrelasjonsanalysene bruker de samme modellspesifikke complete-case-grunnlagene som regresjonsanalysene, det vil si 224 respondenter i analysen av KI som redskap og 216 respondenter i analysen av muligheter og begrensninger ved KI.

I analysen av KI som redskap er den høyeste korrelasjonen mellom digital kompetanse i verktøy og plattformer og produksjon på ulike plattformer, r = 0,673. Dette viser en relativt sterk positiv sammenheng mellom variablene. Begge berører digitale og plattformrettede sider ved utdanningen, men de måler ikke nødvendigvis det samme fenomenet.

I analysen av muligheter og begrensninger ved KI er den høyeste korrelasjonen mellom digital kompetanse i verktøy og plattformer og undervisernes digitale verktøykompetanse, r = 0,560. Den nest høyeste korrelasjonen er mellom kritisk bruk av forskning i journalistisk arbeid og undervisning som bygger på relevant forskning, r = 0,543.

[38] Tabellen viser standardiserte regresjonskoeffisienter for de numeriske hovedprediktorene i to separate lineære regresjonsmodeller. Utfallsvariabelen i den første modellen er påstanden «Du lærer å bruke kunstig intelligens (KI) som redskap i journalistisk arbeid». Utfallsvariabelen i den andre modellen er påstanden «Du lærer om mulighetene og begrensningene ved bruk av kunstig intelligens (KI) i journalistikk». Begge modellene kontrollerer for relevant arbeidserfaring, kjønn, alder, institusjon og studienivå. Kontrollvariablene vises ikke i tabellen. Modellen av KI som redskap omfatter 224 respondenter og har $R^2 = 0,433$, justert $R^2 = 0,389$ og $F(16, 207) = 9,88$, $p < 0,001$. Modellen av muligheter og begrensninger ved KI omfatter 216 respondenter og har $R^2 = 0,408$, justert $R^2 = 0,358$ og $F(17, 198) = 8,04$, $p < 0,001$.

[39] En bivariat Pearson-korrelasjon viser den lineære sammenhengen mellom to variabler. Korrelasjonskoeffisienten, r, varierer fra −1 til 1. Positive verdier betyr at høyere verdier på én variabel tenderer til å opptre sammen med høyere verdier på den andre variabelen.

Som supplerende kontroll beregner vi Variance Inflation Factor-verdier for de numeriske hovedprediktorene i hver modell.[40] I analysen av KI som redskap er den høyeste VIF-verdien 2,08 og gjelder digital kompetanse i verktøy og plattformer. I analysen av muligheter og begrensninger ved KI er den høyeste VIF-verdien 1,74 og gjelder undervisernes digitale verktøykompetanse.

Samlet gir korrelasjons- og VIF-kontrollene ingen klar indikasjon på alvorlig multikollinearitet i noen av modellene.[41] Enkelte av de numeriske hovedprediktorene overlapper, men VIF-verdiene er lave. Koeffisientene må tolkes som justerte statistiske sammenhenger mellom hver forklaringsvariabel og det aktuelle KI-utfallet når de øvrige variablene i den samme modellen holdes konstante.[42]

Tabell 7.3.3.2. Kontroll av overlapp mellom forklaringsvariablene i regresjonsmodellen.

Kontrollmål	KI som redskap i journalistisk arbeid	Muligheter og begrensninger ved KI
Antall respondenter i kontrollen	224	216
Høyeste korrelasjon mellom uavhengige variabler	r = 0,673	r = 0,560
Variabelpar med høyeste korrelasjon	Digital kompetanse i verktøy og plattformer og produksjon på ulike plattformer	Digital kompetanse i verktøy og plattformer og undervisernes digitale verktøykompetanse
Vurdering av den høyeste korrelasjonen	Relativt sterk positiv sammenheng	Relativt sterk positiv sammenheng
Høyeste VIF-verdi	2,08	1,74
Variabel med høyeste VIF	Digital kompetanse i verktøy og plattformer	Undervisernes digitale verktøykompetanse
Samlet vurdering av multikollinearitet	Ingen klar indikasjon på alvorlig multikollinearitet	Ingen klar indikasjon på alvorlig multikollinearitet

[40] Variance Inflation Factor, forkortet VIF, viser hvor sterkt en forklaringsvariabel overlapper med de øvrige forklaringsvariablene. Verdier nær 1 tyder på liten overlapp. Høyere verdier kan gi grunn til å undersøke mulig multikollinearitet nærmere.

[41] Multikollinearitet innebærer at forklaringsvariabler overlapper så sterkt at det blir vanskelig å skille deres separate statistiske sammenhenger med utfallsvariabelen. Den høyeste Pearson-korrelasjonen er r = 0,673 i modellen av KI som redskap og r = 0,560 i modellen av muligheter og begrensninger ved KI. De høyeste VIF-verdiene er henholdsvis 2,08 og 1,74. Kontrollene gir derfor ingen klar indikasjon på alvorlig multikollinearitet blant de numeriske hovedprediktorene.

[42] En justert regresjonskoeffisient viser sammenhengen mellom den aktuelle forklaringsvariabelen og utfallet når de øvrige variablene i modellen holdes konstante. Dette innebærer ikke at analysen påviser en årsakssammenheng.

7.4 Relevans av teori for journalistisk arbeid

Det siste kapittelet under tema 1 er kapittel 7.4 som analyserer variabler knyttet til relevansen av teori for journalistisk arbeid, koblingen mellom teori og praksis, bruken av praktiske eksempler fra mediebransjen i utdanningen og studentenes arbeidserfaringer utenfor studiet.

Kapittelet inkluderer åtte variabler, hvorav sju er likert-påstander som dekker følgende hovedområder

- Relevans av teori for journalistisk arbeid
- Kobling mellom teori og praksis
- Bruk av praktiske eksempler fra mediebransjen
- Underviseres kompetanse i digitale verktøy
- Studentenes arbeidserfaringer utenfor studiet

7.4.1 Nasjonale resultater

Relevans til teorien som undervises for arbeidet som journalist

Figur 7.4.1: Svarfordeling for påstanden «Teorien som undervises er relevant for arbeidet som journalist».

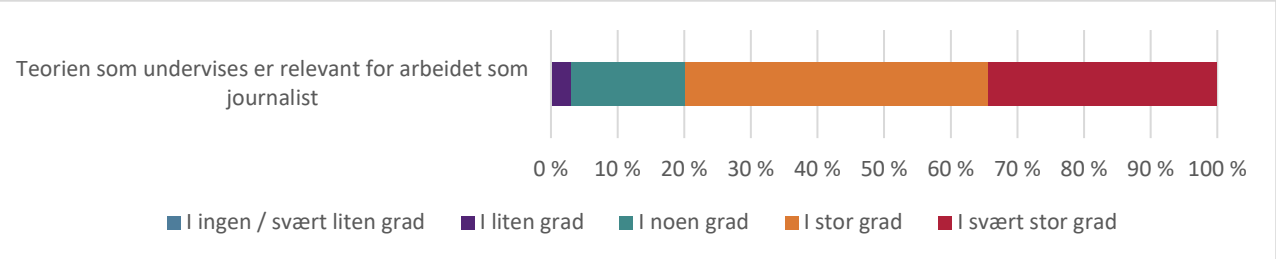

Svarfordelingen for variabelen «Teorien som undervises er relevant for arbeidet som journalist» viser at studentene er i hovedsak fornøyde. 45 % svarer «I stor grad» til påstanden, mens 34 % svarer «I svært stor grad». Videre er det 17 % som svarer «I noen grad», og 3 % som svarer «I liten grad».

Bruk av praktiske eksempler fra mediebransjen i undervisningen og undervisning av journalister/profesjonelle som er aktive i bransjen

Figur 7.4.1.2: Svarfordeling på spørsmål undervist av journalister/profesjonelle som jobber i bransjen

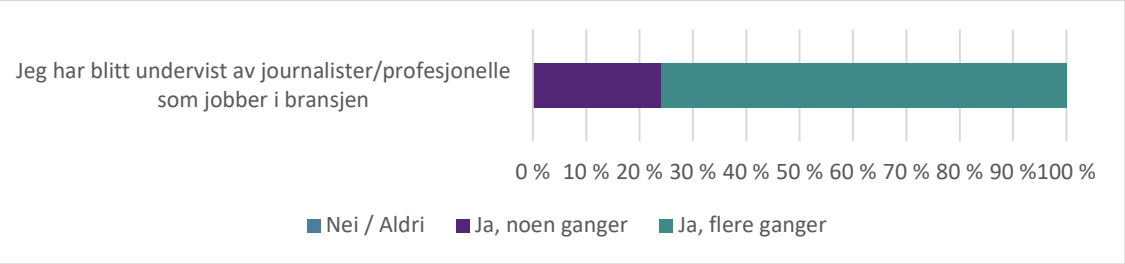

På spørsmålet «Jeg har blitt undervist av journalister/profesjonelle som jobber i bransjen» viser 76 prosent at de flere ganger har får undervisning av profesjonelle fra bransjen.

Figur 7.4.1.3: Svarfordeling på spørsmål om bruk av praktiske eksempler fra mediebransjen i undervisningen samt undervisning av aktive journalister/profesjonelle. Prosent.

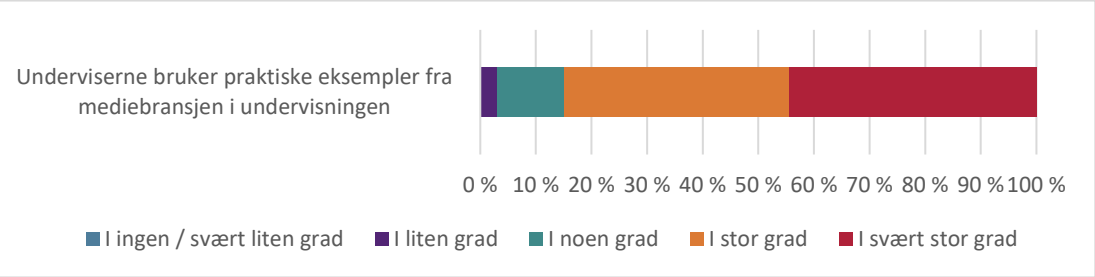

Den første variabelen i denne figuren, «Underviserne bruker praktiske eksempler fra mediebransjen i undervisningen», tyder på at studentene er fornøyde med bruk av praktiske eksempler. Det er henholdsvis 40 prosent og 44 prosent som svarer «I stor grad» og «I svært stor grad» til spørsmål om hvor enige de er i påstanden. Videre er det ingen som svarer «I ingen / svært liten grad», 3 prosent som svarer «I liten grad» og 12 prosent som svarer «I noen grad».

7.4.2 Funn på studieprogramnivå

Teoriens relevans for journalistisk arbeid

Tabell 7.4.2: Andel som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» på variablene om teoriens relevans for journalistisk arbeid. Prosent.[43]

Studieprogram	Underviserne kobler teoretiske konsepter til journalistisk praksis	Jeg forstår hvorfor jeg skal lære teorien som undervises	Teorien som undervises er relevant for arbeidet som journalist
HK (N=45)	78 %	84 %	76 %
NLA (N=17)	77 %	82 %	77 %
Nord (N=14)	-	40 %	53 %
OsloMet (N=68)	74 %	82 %	84 %
UiB (N=28)	50 %	79 %	79 %
UiS (N=23)	65 %	71 %	83 %
HVO (N=57)	70 %	80 %	81 %
Nasjonalt Master (N=19)	63 %	79 %	84 %
Nasjonalt (N=271)	67 %	78 %	79 %

Bryter vi ned resultatene på studieprogramnivå, ser vi følgende svarmønstre:

- På variabelen «Underviserne kobler teoretiske konsepter til journalistisk praksis» er den nasjonale andelen 67 prosent. HK ligger høyest med 78 prosent, fulgt av NLA med 77 prosent og OsloMet med 74 prosent. UiB ligger lavere med 50 prosent. For Nord presenteres ikke resultatet på grunn av lav N.

[43] N viser antall svar på første indikator i tabellen. «-» betyr at cellen ikke presenteres fordi antall svar er under lav-N-grensen.

- På variabelen «Jeg forstår hvorfor jeg skal lære teorien som undervises» er den nasjonale andelen 78 prosent. HK ligger høyest med 84 prosent, fulgt av NLA og OsloMet, begge med 82 prosent. Nord ligger klart lavest med 40 prosent.
- På variabelen «Teorien som undervises er relevant for arbeidet som journalist» er den nasjonale andelen 79 prosent. OsloMet og Nasjonalt master ligger høyest med 84 prosent, tett fulgt av UiS med 83 prosent og HVO med 81 prosent. Nord ligger lavest med 53 prosent.

Samlet viser tabellen at studentene i hovedsak vurderer teoriens relevans positivt. Vurderingen er sterkest for teoriens relevans for journalistarbeid og for forståelsen av hvorfor teorien skal læres. Koblingen mellom teoretiske konsepter og journalistisk praksis vurderes noe lavere. Nord skiller seg ut med lavere vurderinger enn de øvrige analysegruppene.

Teori, praksis og studentenes praksiserfaringer

Tabell 7.4.2.2: Andel som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» på påstandene om teoriens kobling til praksis og bruk av praksiserfaringer. Prosent.[44]

Studieprogram	Teorien er godt tilpasset utfordringene studentene møter i praksis	Praksisen lot studentene anvende teorien fra institusjonen i praksis	Underviserne tar opp studentenes erfaringer fra praksis i undervisningen
HK (N=37)	65 %	74 %	70 %
NLA (N=15)	80 %	87 %	53 %
Nord (N=13)	-	-	-
OsloMet (N=65)	68 %	88 %	48 %
UiB (N=25)	40 %	84 %	46 %
UiS (N=21)	81 %	96 %	37 %
HVO (N=56)	70 %	91 %	29 %
Nasjonalt Master (N=10)	-	-	47 %
Nasjonalt (N=242)	65 %	83 %	45 %

Bryter vi ned resultatene på studieprogramnivå, ser vi følgende svarmønstre

- På variabelen «Teorien er godt tilpasset utfordringene studentene møter i praksis» er den nasjonale andelen 65 prosent. UiS ligger høyest med 81 prosent, fulgt av NLA med 80 prosent og HVO med 70 prosent. UiB ligger lavest blant gruppene som kan presenteres, med 40 prosent. For Nord og Nasjonalt master presenteres ikke resultatet på grunn av lav N.
- På variabelen «Praksisen lot studentene anvende teorien fra institusjonen i praksis» er den nasjonale andelen høy, 83 prosent. UiS ligger høyest med 96 prosent, fulgt

[44] *N viser antall svar på første indikator i tabellen. «-» betyr at cellen ikke presenteres fordi antall svar er under lav-N-grensen.*

av HVO med 91 prosent, OsloMet med 88 prosent og NLA med 87 prosent. For Nord og Nasjonalt master presenteres ikke resultatet på grunn av lav N.

- På variabelen «Underviserne tar opp studentenes erfaringer fra praksis i undervisningen» er den nasjonale andelen betydelig lavere, 45 prosent. HK ligger høyest med 70 prosent, fulgt av NLA med 53 prosent og OsloMet med 48 prosent. HVO ligger lavest med 29 prosent, mens UiS ligger på 37 prosent.

Samlet viser tabellen at praksisperioden i stor grad oppleves som en arena der studentene kan anvende teori i praksis. Samtidig er det et tydelig forbedringspotensial når det gjelder å bruke studentenes praksiserfaringer aktivt i undervisningen. Dette gjelder særlig HVO, UiS og UiB, som ligger lavt på denne indikatoren.

Praktiske eksempler og undervisning fra bransjeprofesjonelle

Tabell 7.4.2.3: Andel som svarer positivt på variablene om praktiske eksempler fra mediebransjen og undervisning fra journalister/profesjonelle i bransjen. Prosent. [45]

Studieprogram	Underviserne bruker praktiske eksempler fra mediebransjen i undervisningen
HK (N=44)	89 %
NLA (N=17)	94 %
Nord (N=15)	53 %
OsloMet (N=68)	88 %
UiB (N=27)	85 %
UiS (N=24)	88 %
HVO (N=58)	86 %
Nasjonalt Master (N=19)	84 %
Nasjonalt (N=272)	86 %

På variabelen «Underviserne bruker praktiske eksempler fra mediebransjen i undervisningen» er den nasjonale andelen 86 prosent. NLA ligger høyest med 94 prosent, fulgt av HK med 89 prosent og OsloMet og UiS med 88 prosent. Nord ligger klart lavest med 53 prosent.

[45] Første kolonne er en indikator fra likert-verdier og viser andelen som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad». Den andre kolonnen er en kategorivariabel og viser andelen som svarer «Ja, flere ganger» eller «Ja, noen ganger». N i analysegruppen viser antall svar på første indikator i tabellen. Antall svar for kategorivariabelen varierer noe.

8 Tema 2: Samspill mellom teori og praksis

8.1 Samspill mellom teori og praksis

Dette kapitlet undersøker studentenes vurderinger av samspillet mellom teori og praksis i journalistikkutdanningene. Kapittelet tar for seg hvordan studentene vurderer teoriens relevans for journalistisk arbeid, om de forstår hvorfor teorien skal læres, og i hvilken grad underviserne bruker praktiske eksempler og kobler teoretiske begreper til journalistisk praksis.

Kapitlet undersøker også om studentenes egne praksiserfaringer trekkes inn i undervisningen. I tillegg brukes studentenes relevante arbeidserfaring fra redaksjoner eller media som bakgrunnsvariabel. Dette gjør det mulig å undersøke om studenter med og uten relevant arbeidserfaring vurderer teori-praksis-koblingen ulikt.

Likert-påstandene dekker følgende områder:

- teoriens relevans for journalistisk arbeid
- studentenes forståelse av hvorfor teorien skal læres
- bruk av praktiske eksempler fra mediebransjen
- kobling mellom teoretiske konsepter og journalistisk praksis
- bruk av studentenes praksiserfaringer i undervisningen

8.1.1 Nasjonale resultater

Relevant arbeidserfaring fra redaksjoner eller media

Figur 8.1.1 Studentenes relevante arbeidserfaring fra redaksjoner eller media utenfor studieprogrammet og utenfor praksis.

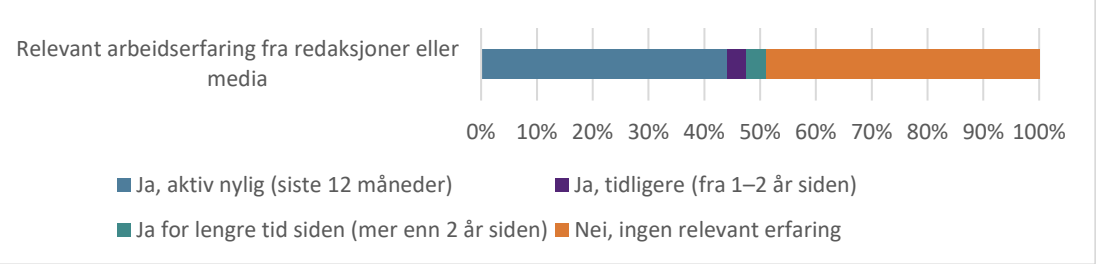

En litt større andel av respondentene oppgir at de har relevant arbeidserfaring enn at de ikke har det. Samlet svarer 51 prosent at de har relevant arbeidserfaring fra redaksjoner eller media, mens 49 prosent svarer at de ikke har slik erfaring. Den klart største gruppen blant dem med erfaring er studenter som har vært aktive nylig, det vil si i løpet av de siste 12 månedene. Dette gjelder 44 prosent av respondentene.

Denne fordelingen viser at studentgruppen består av både studenter med fersk erfaring fra mediebransjen og studenter uten slik erfaring. Dette er relevant for tolkningen av kapittelet, fordi studenter med arbeidserfaring kan ha et annet sammenligningsgrunnlag når de vurderer teoriens relevans og utdanningens kobling til praksis.

Teoriens relevans og kobling til journalistisk praksis

Figur 8.1.1.2 viser nasjonal svarfordeling på påstandene om teoriens relevans og koblingen mellom teori og praksis. Tabellen under viser prosentfordelingen på hele likert-skalaen. Prosentene er beregnet blant svar, og «Vet ikke / Ikke relevant» er holdt utenfor prosentberegningene.

111 studenter svarer på fritekstspørsmålet «Beskriv kort hva som fungerer godt og hva som bør ha vært bedre når det gjelder hvordan teorien og praktiske læringsaktiviteter blir koblet sammen i studiet», hvorav flere av de svarende beskriver primært god kobling, og ordpar som «fungerer godt» og «godt sammen» går igjen. Når det kommer til forbedringer og spesielt når det kommer til kobling mellom teorien og de praktiske læringsaktivitetene de gjennomfører, er det stor variasjon hos studentene. Dette ser vi gjenspeilet i «Tar opp praksiserfaringen i undervisningen» under.

Figur 8.1.1.2: Svarfordeling på påstandene om teori/praksis-kobling. Prosent.

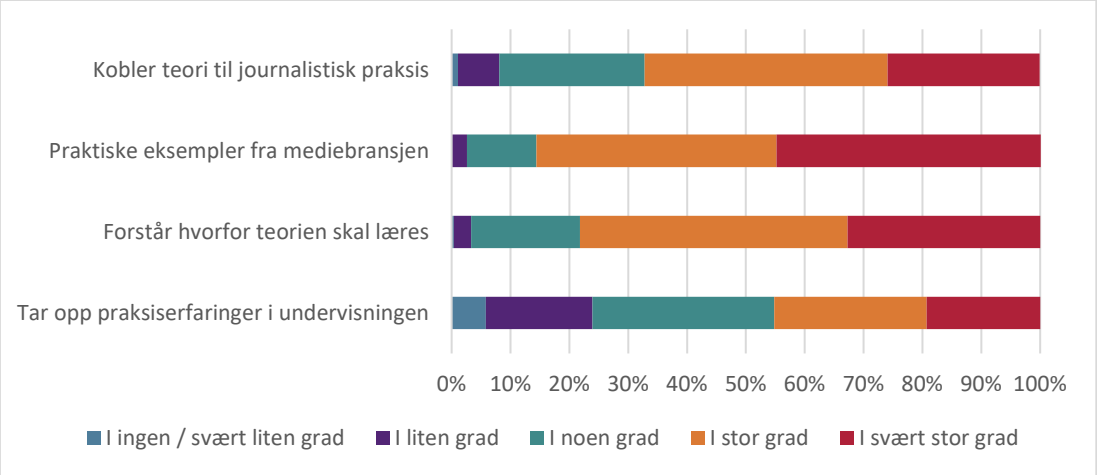

- Det er 78 prosent som svarer at de forstår hvorfor de skal lære teorien som undervises. Dette tyder på at et klart flertall opplever teorien som meningsfull og relevant for journalistisk arbeid.
- Den mest positive vurderingen gjelder bruk av praktiske eksempler fra mediebransjen. Her svarer 86 prosent i de to øverste svarkategoriene, og bare 3 prosent svarer «I liten grad». Dette er den sterkeste indikatoren i batteriet og viser at studentene i stor grad opplever at underviserne bruker praksisnære eksempler i undervisningen.
- Vurderingene er mer moderate når det gjelder den direkte koblingen mellom teori og journalistisk praksis. 67 prosent svarer positivt på at underviserne kobler teoretiske konsepter til journalistisk praksis. Dette er fortsatt en klar majoritet, men lavere enn vurderingene av teoriens generelle relevans og bruken av praktiske eksempler. Det kan tyde på at praktiske eksempler brukes mye, men at den eksplisitte koblingen mellom teori og praksis ikke alltid framstår like tydelig.
- De svakeste vurderingene gjelder om underviserne tar opp studentenes erfaringer fra praksis i undervisningen. Her svarer 45 prosent «I stor grad» eller «I svært stor grad», mens 31 prosent svarer «I noen grad». Samtidig svarer 24 prosent i de to laveste kategoriene. Dette peker på at studentenes egne praksiserfaringer i mindre grad enn de øvrige elementene innlemmes i undervisningen.

Samlet sett viser de nasjonale resultatene at studentene vurderer teoriens relevans og bruken av praktiske eksempler positivt. Samtidig framstår to områder som svakere, å trekke studentenes egne praksiserfaringer inn i undervisningen og at koblingen mellom teori og journalistisk praksis kan være enda tydeligere etablert.

I fritekstsvarene beskriver studentene situasjoner hvor undervisning fra yrkesaktive journalister har vært svært verdifull. Besøk og bidrag fra journalister i etablerte medier omtales i flere svar. Svarene tyder på at studentene legger vekt på praksisnære eksempler som gir innsikt i hvordan den journalistiske hverdagen og arbeid i redaksjonene er. Fritekstsvarene utdyper hvordan samspillet mellom teori og praksis kan styrkes.

8.1.2 Betydningen av relevant arbeidserfaring

Siden kapittelet handler om forholdet mellom teori og praksis, er det relevant å undersøke om studenter med og uten relevant arbeidserfaring vurderer teori/praksis-koblingen ulikt. Tabell 8.1.2 viser andelen som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» blant studenter som har relevant arbeidserfaring fra redaksjoner eller media, sammenlignet med studenter uten slik erfaring.

Tabell 8.1.2: Andel som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» etter relevant arbeidserfaring. Prosent.

Arbeidserfaring	Teorien er relevant	Forstår hvorfor teorien skal læres	Praktiske eksempler	Kobler teori til praksis	Tar opp praksiserfaringer
Har relevant arbeidserfaring (N=139)	76 %	73 %	82 %	61 %	40 %
Ingen relevant arbeidserfaring (N=134)	83 %	84 %	90 %	74 %	51 %

- Resultatene viser at studenter uten relevant arbeidserfaring gjennomgående vurderer teori-praksis-koblingen mer positivt enn studenter med relevant arbeidserfaring.
- Studenter uten relevant arbeidserfaring vurderer også kobling mellom teori og praksis mer positivt. 74 prosent svarer positivt på at underviserne koblet teori til journalistisk praksis, mot 61 prosent blant studenter med relevant arbeidserfaring.
- Bruk av praktiske eksempler vurderes positivt i begge grupper. 90 prosent av studentene uten relevant arbeidserfaring og 82 prosent av studentene med erfaring svarer positivt på dette.
- Teoriens relevans anerkjennes også blant studenter med bransjeerfaring. 76 prosent av studentene med relevant arbeidserfaring svarer positivt på at teorien er relevant for journalistisk arbeid, selv om andelen er høyere blant studenter uten erfaring, med 83 prosent.

Samlet tyder resultatene på at studenter med relevant arbeidserfaring vurderer praksisnærhet noe mer kritisk enn studenter uten slik erfaring.

8.1.3 Funn på studieprogramnivå

Tabell 8.1.3: Andel som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» på påstander om samspill mellom teori og praksis, etter analysegruppe. Prosent. [46]

Studieprogram	Teorien er relevant for journalistarbeid	Forstår hvorfor teorien skal læres	Bruker praktiske eksempler fra bransjen	Kobler teori til journalistisk praksis	Tar opp studentenes praksiserfaringer
HK (N=45)	76 %	84 %	89 %	78 %	70 %
NLA (N=17)	77 %	82 %	94 %	77 %	53 %
Nord (N=15)	53 %	40 %	53 %	-	-
OsloMet (N=68)	84 %	82 %	88 %	74 %	48 %
UiB (N=28)	79 %	79 %	85 %	50 %	46 %
UiS (N=24)	83 %	71 %	88 %	65 %	37 %
HVO (N=59)	81 %	80 %	86 %	70 %	29 %
Nasjonalt Master (N=19)	84 %	79 %	84 %	63 %	47 %
Nasjonalt (N=275)	79 %	78 %	86 %	67 %	45 %

Bryter vi ned resultatene på studieprogramnivå, ser vi følgende svarmønstre:

- På påstanden om at teorien er relevant for journalistarbeid, er vurderingene gjennomgående positive. OsloMet og Nasjonalt master ligger høyest, begge med 84 prosent, tett fulgt av UiS med 83 prosent og HVO med 81 prosent. UiB ligger på 79 prosent, som tilsvarer det nasjonale nivået. Lavest blant bachelorutdanningene ligger Nord, med 53 prosent. Nasjonalt svarer 79 prosent at de i stor eller svært stor grad opplever teorien som relevant for journalistarbeid.
- På påstanden om at studentene forstår hvorfor teorien skal læres, er andelen høyest ved HK, med 84 prosent. NLA og OsloMet følger med 82 prosent, mens HVO ligger på 80 prosent. UiB og Nasjonalt master ligger begge på 79 prosent. UiS ligger noe lavere, med 71 prosent, mens Nord skiller seg ut med den klart laveste andelen, 40 prosent. Nasjonalt er andelen 78 prosent.
- På påstanden om at underviserne bruker praktiske eksempler fra bransjen, er vurderingene svært positive ved de fleste studieprogrammene. NLA ligger høyest, med 94 prosent. HK følger med 89 prosent, mens OsloMet og UiS begge ligger på 88 prosent. HVO ligger på 86 prosent og UiB på 85 prosent. Nasjonalt master ligger på 84 prosent. Nord skiller seg ut med en klart lavere andel, 53 prosent. Nasjonalt er andelen 86 prosent, noe som gjør dette til den sterkest vurderte påstanden også på studieprogramnivå.
- På påstanden om at underviserne kobler teori til journalistisk praksis, er bildet mer variert. HK ligger høyest, med 78 prosent, tett fulgt av NLA med 77 prosent. OsloMet ligger også høyt, med 74 prosent, mens HVO ligger på 70 prosent. UiS ligger på 65 prosent og Nasjonalt master på 63 prosent. UiB ligger lavest blant gruppene som kan presenteres, med 50 prosent. Nasjonalt svarer 67 prosent positivt på denne påstanden.

[46] Påstander med færre enn 15 svar er markert med «-». N i analysegruppen viser N for første påstand, N varierer noe mellom påstandene.

- På påstanden om at underviserne tar opp studentenes praksiserfaringer i undervisningen, er vurderingene tydelig lavere enn for de øvrige påstandene. HK ligger klart høyest, med 70 prosent. NLA følger med 53 prosent. OsloMet ligger på 48 prosent, Nasjonalt master på 47 prosent og UiB på 46 prosent. UiS ligger på 37 prosent, mens HVO ligger lavest blant gruppene som kan presenteres, med 29 prosent. Nasjonalt er andelen 45 prosent.

Samlet sett viser resultatene på studieprogramnivå at studentene i de fleste studieprogrammene vurderer teoriens relevans, forståelsen av hvorfor teorien skal læres og særlig bruken av praktiske eksempler fra bransjen positivt. Bruken av praktiske eksempler er den sterkeste indikatoren på tvers av analysegruppene, med høye andeler ved de fleste bachelorutdanningene og også på masternivå.

Samtidig viser resultatene større forskjeller mellom analysegruppene når det gjelder den mer eksplisitte koblingen mellom teori og journalistisk praksis. Her ligger HK, NLA og OsloMet høyest, mens UiB og Nasjonalt master ligger lavere. Den svakeste indikatoren er om underviserne tar opp studentenes egne praksiserfaringer i undervisningen. Her er andelene gjennomgående lavere, og særlig HVO og UiS ligger under det nasjonale nivået.

8.1.4 Hva henger sammen med opplevd teori-praksis-kobling?

For å undersøke hvilke forhold som har selvstendige statistiske sammenhenger med studentenes opplevelse av at underviserne kobler teoretiske konsepter til journalistisk praksis, gjennomfører vi en lineær regresjonsanalyse. Utfallsvariabelen er «Underviserne kobler teoretiske konsepter til journalistisk praksis»

Modellen inkluderer relevant arbeidserfaring, en indeks for intern praksis som læringsarena, bruk av praktiske eksempler fra mediebransjen, diskusjon med undervisere og motivasjon nå. Vi kontrollerer i tillegg for kjønn, alder, institusjon og studienivå.

Intern praksis-indeksen er basert på tre spørsmål om hvorvidt den interne praksisen gir studentene mulighet til å anvende og øve på journalistiske ferdigheter, gir innsikt i hvordan journalistikk praktiseres, og er relevant som forberedelse til ekstern praksis. Vi beregner indeksen som gjennomsnittet av minst to gyldige svar. Indeksen har høy intern konsistens, med Cronbachs alfa på 0,900.

Analysen omfatter 202 respondenter med gyldige svar på alle variablene som inngår i modellen.

Modellen er samlet sett statistisk signifikant, $F(16, 185) = 11{,}30$, $p < 0{,}001$. Modellen har en R^2 på 0,494 og en justert R^2 på 0,451. Variablene i modellen gjør dermed samlet rede for om lag 45 prosent av den observerte variasjonen i studentenes vurdering av teori–praksis-koblingen, justert for antallet variabler i modellen. Resultatene må tolkes som statistiske sammenhenger, ikke som årsakssammenhenger.

To av de fire numeriske hovedprediktorene har statistisk signifikante positive sammenhenger med opplevd teori–praksis-kobling når vi samtidig kontrollerer for de øvrige variablene i modellen. Bruk av praktiske eksempler fra mediebransjen har den sterkeste standardiserte sammenhengen, $\beta = 0{,}457$, $p < 0{,}001$. Diskusjon med undervisere har også en tydelig positiv sammenheng, $\beta = 0{,}329$, $p < 0{,}001$.

Intern praksis-indeksen har en svak positiv, men ikke statistisk signifikant, koeffisient, $\beta = 0{,}046$, $p = 0{,}531$. Motivasjon nå har en svak negativ, men heller ikke statistisk signifikant, koeffisient, $\beta = -0{,}042$, $p = 0{,}490$. Analysen gir derfor ikke tilstrekkelig statistisk grunnlag for

å konkludere med at disse to variablene har selvstendige sammenhenger med opplevd teori–praksis-kobling når de øvrige variablene holdes konstante.

Relevant arbeidserfaring viser ikke et entydig mønster på tvers av kategoriene. Kategorien kodet som arbeidserfaringsgruppe 3 har en statistisk signifikant positiv koeffisient sammenlignet med referansekategorien, $p = 0{,}016$. De øvrige arbeidserfaringskategoriene skiller seg ikke statistisk signifikant fra referansekategorien. Resultatet for én kategori må derfor ikke tolkes som en generell sammenheng mellom relevant arbeidserfaring og opplevd teori–praksis-kobling.

Samlet viser analysen at studentenes opplevelse av teori–praksis-koblingen særlig henger sammen med bruk av praktiske eksempler fra mediebransjen og muligheten til å diskutere praksiserfaringer med undervisere. Dette peker mot betydningen av hvordan praksisnære erfaringer trekkes aktivt inn i undervisningen. Resultatene må likevel tolkes med varsomhet.

Tabell 8.1.4: Lineær regresjonsanalyse av studentenes vurdering av teori-praksis-kobling. [47]

Forklaringsvariabel	Standardisert koeffisient (β)	p-verdi	Tolkning
Praktiske eksempler fra mediebransjen	0,457	<0,001	Signifikant positiv sammenheng
Diskusjon med undervisere	0,329	<0,001	Signifikant positiv sammenheng
Intern praksis-indeks	0,046	0,531	Ikke signifikant
Motivasjon nå	−0,042	0,490	Ikke signifikant

For å undersøke mulig overlapp mellom de numeriske forklaringsvariablene beregner vi bivariate Pearson-korrelasjoner.[48] Korrelasjonsanalysen bruker det samme complete-case-grunnlaget som regresjonsanalysen og omfatter 202 respondenter.

Den høyeste korrelasjonen er mellom intern praksis-indeksen og bruk av praktiske eksempler fra mediebransjen, $r = 0{,}503$. Dette viser en relativt sterk positiv sammenheng mellom variablene. Begge måler praksisnære sider ved utdanningen, men de representerer ikke nødvendigvis det samme fenomenet.

Som supplerende kontroll beregner vi Variance Inflation Factor-verdier for de fire numeriske hovedprediktorene.[49] Den høyeste VIF-verdien er 1,50 og gjelder intern praksis-indeksen. De øvrige VIF-verdiene varierer fra 1,24 til 1,42.

[47] Utfallsvariabelen er studentenes vurdering av påstanden «Underviserne kobler teoretiske konsepter til journalistisk praksis». Den standardiserte regresjonskoeffisienten (β) viser styrken og retningen på sammenhengen mellom hver numerisk forklaringsvariabel og opplevd teori–praksis-kobling, kontrollert for de øvrige variablene i modellen. Relevant arbeidserfaring inngår som en kategorisk forklaringsvariabel. Kjønn, alder, institusjon og studienivå inngår som kontrollvariabler. Disse kategoriske variablene vises ikke i tabellen. Analysen omfatter 202 respondenter. Modellen har $R^2 = 0{,}494$ og justert $R^2 = 0{,}451$. Modellen er samlet sett statistisk signifikant, $F(16, 185) = 11{,}30$, $p < 0{,}001$.

[48] En bivariat Pearson-korrelasjon viser den lineære sammenhengen mellom to variabler. Korrelasjonskoeffisienten, r, varierer fra −1 til 1. Positive verdier betyr at høyere verdier på én variabel tenderer til å opptre sammen med høyere verdier på den andre variabelen.

[49] Variance Inflation Factor, forkortet VIF, viser hvor sterkt en forklaringsvariabel overlapper med de øvrige forklaringsvariablene. Verdier nær 1 tyder på liten overlapp, mens høyere verdier kan gi grunn til å undersøke mulig multikollinearitet nærmere.

Samlet gir korrelasjons- og VIF-kontrollen ingen indikasjon på alvorlig multikollinearitet blant de numeriske hovedprediktorene.[50] Koeffisientene kan derfor tolkes som justerte statistiske sammenhenger mellom hver numeriske hovedprediktor og opplevd teori–praksis-kobling, gitt de øvrige variablene i modellen.[51] Dette innebærer ikke at analysen påviser årsakssammenhenger.

Tabell 8.1.4.2. Kontroll av overlapp mellom forklaringsvariablene i regresjonsmodellen.[52]

Kontrollmål	Resultat	Vurdering
Antall respondenter i kontrollen	202	Samme utvalg som i regresjonsanalysen
Høyeste korrelasjon mellom forklaringsvariabler	r = 0,503	Relativt sterk sammenheng
Variabelpar med høyeste korrelasjon	Intern praksis-indeks / Praktiske eksempler fra mediebransjen	Tematisk forventet sammenheng
Høyeste VIF-verdi	1,50	Lav VIF
Variabel med høyeste VIF	Intern praksis-indeks	Ikke problematisk

8.2 Intern praksis som læringsarena

8.2.1 Nasjonale resultater

Omfang av intern praksis

Figur 8.2.1 viser at intern praksis er svært utbredt i journalistikkutdanningene. Nasjonalt svarer 93 prosent av respondentene at de har hatt intern praksis på institusjonen. 6 prosent svarer at de ikke har hatt intern praksis, mens 1 prosent svarer «Vet ikke / Ikke relevant». Dette innebærer at intern praksis framstår som en sentral læringsaktivitet i journalistikkutdanningene. Det høye omfanget gjør også at studentenes vurderinger av intern praksis gir et bredt bilde av hvordan praksisnære læringsformer fungerer innenfor institusjonenes egne rammer.

[50] Multikollinearitet innebærer at forklaringsvariabler overlapper så sterkt at det blir vanskelig å skille deres separate statistiske sammenhenger med utfallsvariabelen. Den høyeste korrelasjonen i analysen er r = 0,503, og den høyeste VIF-verdien er 1,50. Kontrollene gir ingen indikasjon på alvorlig multikollinearitet blant de numeriske hovedprediktorene.

[51] En justert regresjonskoeffisient viser sammenhengen mellom den aktuelle forklaringsvariabelen og utfallet når de øvrige variablene i modellen holdes konstante. Dette innebærer ikke at analysen påviser en årsakssammenheng.

[52] Korrelasjons- og VIF-kontrollen omfatter de fire numeriske hovedprediktorene: intern praksis-indeks, praktiske eksempler fra mediebransjen, diskusjon med undervisere og motivasjon nå. Kontrollen bruker det samme complete-case-grunnlaget som regresjonsanalysen, N = 202. Relevant arbeidserfaring, kjønn, alder, institusjon og studienivå inngår ikke i kontrolltabellen.

Figur 8.2.1: Svarfordeling for kategorivariabler om intern praksis. Prosent.

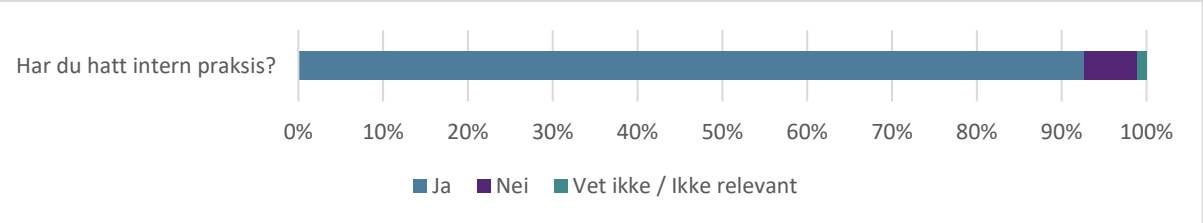

8.2.2 Intern praksis som læringsarena og kobling mellom teori og praksis

Figur 8.2.2 viser nasjonal svarfordeling på påstandene om intern praksis som læringsarena og om koblingen mellom praksis, teori og læring. Tabellen under viser prosentfordelingen på hele likert-skalaen. Prosentene er beregnet blant svar, og «Vet ikke / Ikke relevant» er holdt utenfor prosentberegningene.

Figur 8.2.2: Svarfordeling på påstandene om intern praksis. Prosent.

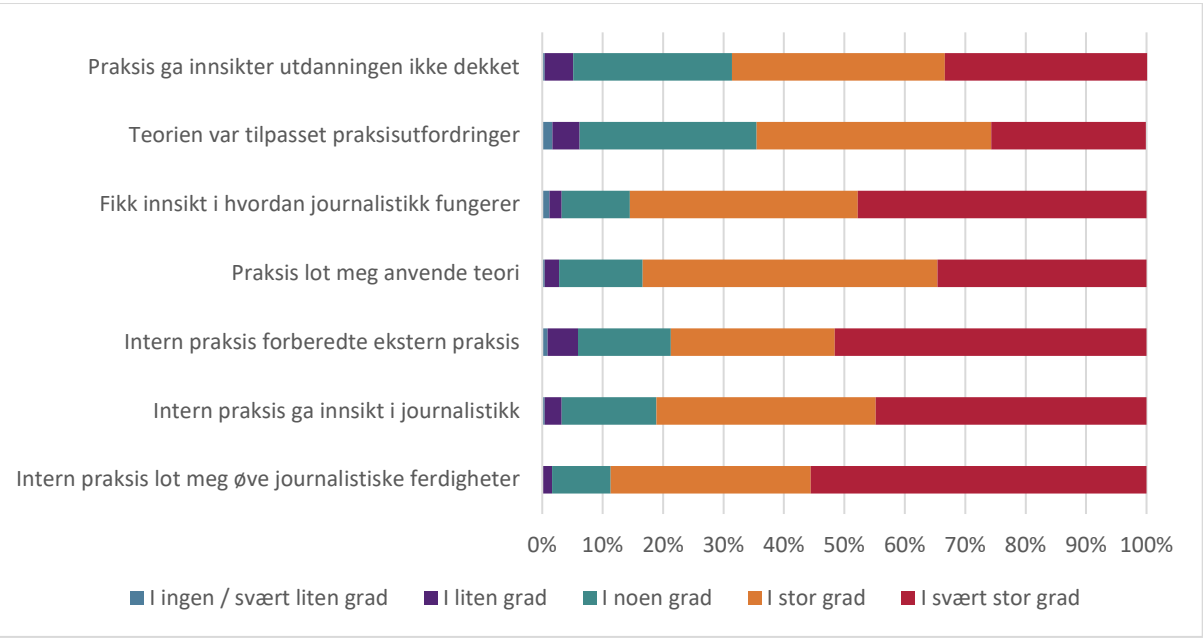

De nasjonale resultatene viser at studentene gjennomgående vurderer intern praksis positivt. Den høyeste positive andelen finner vi for påstanden «Den interne praksisen lot meg anvende og øve på journalistiske ferdigheter», der 89 prosent svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad». Fordelingen viser også at 56 prosent svarer «I svært stor grad», mens bare 2 prosent svarer «I liten grad» og ingen svarer «I ingen / svært liten grad». Dette tyder på at intern praksis i stor grad oppleves som en arena for praktisk ferdighetstrening.

Også påstanden «Jeg får innsikt i hvordan journalistikk faktisk fungerer» vurderes svært positivt. Her svarer 85 prosent i de to øverste kategoriene, med 48 prosent i «I svært stor grad». Dette viser at praksisnære læringsformer i stor grad bidrar til studentenes forståelse av journalistisk arbeid.

Videre svarer 83 prosent at praksisen lot dem anvende teorien fra institusjonen i praksis. Dette peker på at praksis i stor grad fungerer som en kobling mellom teoriundervisning og

praktisk journalistisk arbeid. Også påstandene som gjelder intern praksis mer direkte, ligger høyt, 81 prosent svarer positivt på at intern praksis gir innsikt i hvordan journalistikk praktiseres, og 79 prosent svarer positivt på at intern praksis er relevant forberedelse til ekstern praksis.

De svakeste, men fortsatt relativt positive, resultatene gjelder koblingen mellom teori og praksisutfordringer. Påstanden «Teorien fra universitetet/høyskolen er godt tilpasset utfordringene du møter i praksis» har en positiv andel på 65 prosent. Samtidig svarer 29 prosent «I noen grad». Påstanden «Praksis gir meg innsikter som universitetet ikke dekker» har en positiv andel på 69 prosent, mens 26 prosent svarer «I noen grad». Dette kan tolkes som at praksis både bygger på utdanningen og tilfører studentene erfaringer og innsikter som ikke fullt ut dekkes i undervisningen.

Samlet sett viser de nasjonale resultatene at intern praksis vurderes som en sterk læringsarena. Studentene opplever særlig at intern praksis gir mulighet til å øve journalistiske ferdigheter og få innsikt i hvordan journalistikk fungerer. Samtidig peker resultatene på at teorien ikke alltid oppleves som fullt ut tilpasset de praktiske utfordringene studentene møter.

8.2.3 Funn på studieprogramnivå

Omfang av intern praksis

Tabellen viser andelen studenter i hver analysegruppe som oppgir om de har hatt intern praksis på institusjonen.

Tabell 8.2.3: Andel som har hatt intern praksis etter analysegruppe. Prosent.

Studieprogram	Ja	Nei	Vet ikke / Ikke relevant
HK (N=45)	89 %	11 %	0 %
NLA (N=17)	88 %	6 %	6 %
Nord (N=15)	87 %	7 %	7 %
OsloMet (N=68)	100 %	0 %	0 %
UiB (N=26)	96 %	0 %	4 %
UiS (N=24)	96 %	4 %	0 %
HVO (N=59)	100 %	0 %	0 %
Nasjonalt Master (N=20)	55 %	45 %	0 %
Nasjonalt (N=274)	93 %	6 %	1 %

Tabellen viser at intern praksis er svært utbredt i bachelorprogrammene. OsloMet og HVO ligger høyest, der alle respondentene som har svart på spørsmålet oppgir at de har hatt intern praksis. UiB og UiS ligger også svært høyt, begge med 96 prosent. HK, NLA og Nord ligger noe lavere, men fortsatt høyt, med henholdsvis 89, 88 og 87 prosent.

Vurdering av intern praksis etter analysegruppe

Tabellen viser andelen som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» på påstandene om intern praksis som læringsarena, fordelt etter analysegruppe.

Tabell 8.2.3.2: Andel som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» på påstandene om intern praksis. Prosent.[53]

Studieprogram	Intern praksis lot meg øve ferdigheter	Intern praksis gir innsikt i journalistisk praksis	Intern praksis forberedte til ekstern praksis	Praksis lot meg anvende teori	Innsikt i hvordan journalistikk fungerer	Teorien er tilpasset praksisutfordringer	Praksis gir innsikter utdanningen ikke dekker
HK (N=40)	90 %	73 %	73 %	74 %	82 %	65 %	71 %
NLA (N=14)	-	-	-	87 %	80 %	80 %	-
Nord (N=13)	-	-	-	-	-	-	-
OsloMet (N=67)	90 %	87 %	80 %	88 %	82 %	68 %	71 %
UiB (N=25)	92 %	92 %	88 %	84 %	96 %	40 %	84 %
UiS (N=23)	87 %	74 %	73 %	96 %	91 %	81 %	59 %
HVO (N=57)	98 %	91 %	89 %	91 %	97 %	70 %	70 %
Nasjonalt master (N=9)	-	-	-	-	-	-	-
Nasjonalt (N=248)	89 %	81 %	79 %	83 %	85 %	65 %	69 %

Nasjonalt master skiller seg tydelig fra bachelorgruppene. Her svarer 55 prosent at de har hatt intern praksis, mens 45 prosent svarer nei. Dette tyder på at intern praksis har en tydeligere og mer gjennomgående plass i bachelorløpene enn i masterløpene.

Resultatene viser at intern praksis vurderes positivt i de fleste bachelorgruppene. Nasjonalt svarer 89 prosent at intern praksis lot dem øve journalistiske ferdigheter, 81 prosent at intern praksis gir innsikt i journalistisk praksis, og 79 prosent at intern praksis forberedte dem til ekstern praksis. Dette tyder på at intern praksis i stor grad oppleves som en relevant og praksisnær læringsarena.

- Ferdighetstrening vurderes særlig høyt. HVO ligger høyest, med 98 prosent positive svar. UiB følger med 92 prosent, mens HK og OsloMet begge ligger på 90 prosent. UiS ligger også høyt, med 87 prosent. For NLA, Nord og Nasjonalt master presenteres ikke resultatet på grunn av lav N.
- Når det gjelder om intern praksis gir innsikt i journalistisk praksis, ligger UiB høyest med 92 prosent, tett fulgt av HVO med 91 prosent og OsloMet med 87 prosent. HK ligger lavere, med 73 prosent, og UiS ligger på 74 prosent. Nasjonalt er andelen 81 prosent.
- For vurderingen av om intern praksis forberedte til ekstern praksis, ligger HVO høyest med 89 prosent, fulgt av UiB med 88 prosent og OsloMet med 80 prosent. HK og UiS ligger begge på 73 prosent. Nasjonalt er andelen 79 prosent.
- På indikatoren «Praksis lot meg anvende teori» ligger UiS høyest, med 96 prosent positive svar. HVO følger med 91 prosent, mens OsloMet ligger på 88 prosent og NLA på 87 prosent. UiB ligger også over nasjonalt nivå, med 84 prosent. Nasjonalt er andelen 83 prosent.
- Innsikt i hvordan journalistikk fungerer vurderes svært høyt ved flere studieprogram. HVO ligger høyest med 97 prosent, tett fulgt av UiB med 96 prosent

[53] N viser antall svar på første indikator i tabellen, «Intern praksis lot meg øve ferdigheter». Antall svar varierer noe mellom indikatorene. «-» betyr at cellen ikke presenteres fordi antall svar er under lav-N-grensen.

og UiS med 91 prosent. HK og OsloMet ligger begge på 82 prosent. Nasjonalt er andelen 85 prosent.
- Når det gjelder om teorien er tilpasset praksisutfordringene, er resultatene mer varierende. UiS ligger høyest med 81 prosent, fulgt av NLA med 80 prosent og HVO med 70 prosent. OsloMet ligger nær nasjonalt nivå med 68 prosent, mens HK ligger på 65 prosent. UiB ligger klart lavest blant gruppene som kan presenteres, med 40 prosent. Nasjonalt er andelen 65 prosent.
- På indikatoren «Praksis gir innsikter utdanningen ikke dekker» ligger UiB høyest, med 84 prosent. HK og OsloMet ligger begge på 71 prosent, mens HVO ligger på 70 prosent. UiS ligger lavest blant gruppene som kan presenteres, med 59 prosent. Nasjonalt er andelen 69 prosent. For NLA, Nord og Nasjonalt master presenteres ikke resultatet på grunn av lav N.

Samlet sett viser resultatene at intern praksis vurderes som en tydelig og relevant læringsarena i bachelorprogrammene. Særlig ferdighetstrening, innsikt i journalistisk arbeid og muligheten til å anvende teori får høye vurderinger. HVO skiller seg særlig positivt ut på flere indikatorer, med svært høye andeler på ferdighetstrening, innsikt i journalistisk praksis, forberedelse til ekstern praksis, bruk av teori og innsikt i hvordan journalistikk fungerer. UiB ligger også høyt på flere indikatorer, men skiller seg ut med en lav vurdering av om teorien er tilpasset praksisutfordringene. UiS vurderer koblingen mellom teori og praksis særlig positivt, mens OsloMet ligger stabilt høyt på flere indikatorer.

For Nord og Nasjonalt master kan ikke likert-resultatene presenteres separat fordi cellene har færre enn 15 svar. Dette betyr ikke at gruppene mangler svar, men at antallet svar er for lavt til at prosentandelene bør vises separat. Samlet peker resultatene på at intern praksis i stor grad fungerer som en praksisnær læringsarena, men at koblingen mellom teori og konkrete praksisutfordringer varierer mer mellom studieprogram og institusjon.

8.3 Ekstern praksis, lengde, organisering og veiledning

8.3.1 Innledning

Dette kapitlet undersøker studentenes erfaringer med ekstern praksis i journalistikkutdanningene. Kapittelet omfatter både om studentene har hatt ekstern praksis, hvor lang praksisperioden er, hvordan praksisen er forberedt og organisert og hvordan veiledning og samarbeid mellom utdanningen og praksisstedet fungerer.

Analysen består av tre typer variabler. Først inngår kategorivariabler om hvorvidt studentene har hatt ekstern praksis, lengden på praksisperioden, om de har samtale med underviser før praksis og om de får veiledning eller oppfølging fra underviser underveis. Deretter analyseres likert-påstander på en skala fra 1 til 5, der 1 betyr «I ingen / svært liten grad» og 5 betyr «I svært stor grad». Svaralternativet «Vet ikke / Ikke relevant» er holdt utenfor beregningene av andel 4/5, gjennomsnitt, standardavvik og median. Til slutt inngår flervalgspørsmål om hvilke former for veiledning studentene får fra praksisstedet og fra underviser ved institusjonen.

Likert-påstandene dekker tre hovedområder:

- Lengde og plassering av praksisperiodene
- Forberedelse og organisering av praksis
- Veiledning og samarbeid mellom student, utdanning og praksissted

8.3.2 Nasjonale resultater

Omfang, lengde og grunnleggende organisering av ekstern praksis

Figur 8.3.2: Svarfordeling for kategorivariabler om ekstern praksis. Prosent

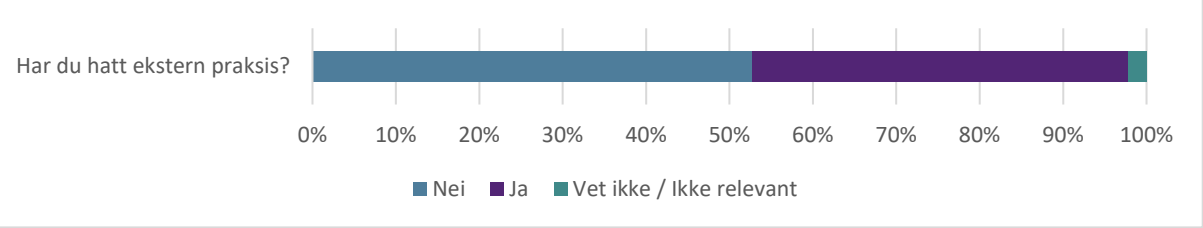

Figuren viser at 45 prosent av respondentene oppgir at de har hatt ekstern praksis i løpet av studiet, mens 53 prosent svarer at de ikke har hatt ekstern praksis. En liten andel, 2 prosent, svarer «Vet ikke / Ikke relevant».

Figur 8.3.2.2: Svarfordeling på spørsmål om lengde på siste eksterne praksisperiode. Prosent.

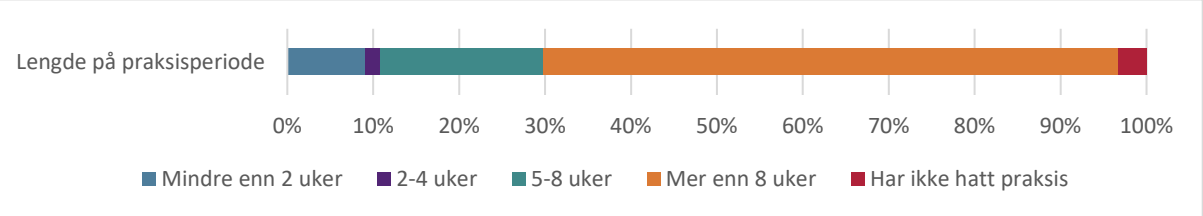

Blant respondentene som har besvart spørsmålet om lengde på ekstern praksisperiode, oppgir flertallet at praksisperioden varer i mer enn åtte uker. Dette gjelder 67 prosent. Videre svarer 19 prosent at praksisperioden varer i 5–8 uker, mens kortere praksisperioder er mindre vanlige.

Lengde og plassering

Figur 8.3.2.3: Svarfordeling på spørsmål om lengde og plassering på praksisperioder. Prosent.

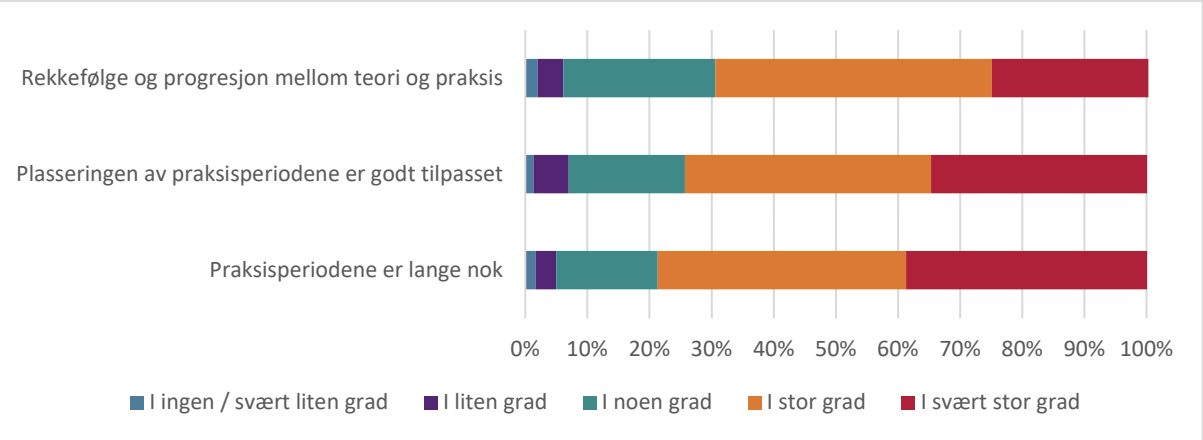

Figuren viser at vurderingene av praksisperiodenes lengde og plassering er gjennomgående positive. Andelen som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad», er høyest for at praksisperiodene er lange nok, med 79 prosent, etterfulgt av plasseringen av

praksisperiodene med 74 prosent. Rekkefølge og progresjon mellom teori og praksis ligger noe lavere, med 70 prosent. Dette tyder på at studentene i hovedsak er fornøyde med praksisperiodenes lengde og plassering, men at koblingen mellom teori og praksis kan være et noe svakere område.

Forberedelse og organisering

Figur 8.3.2.4: Svarfordeling på spørsmål om erfaring med forberedelse og organisering av eksterne praksisperioder. Prosent.

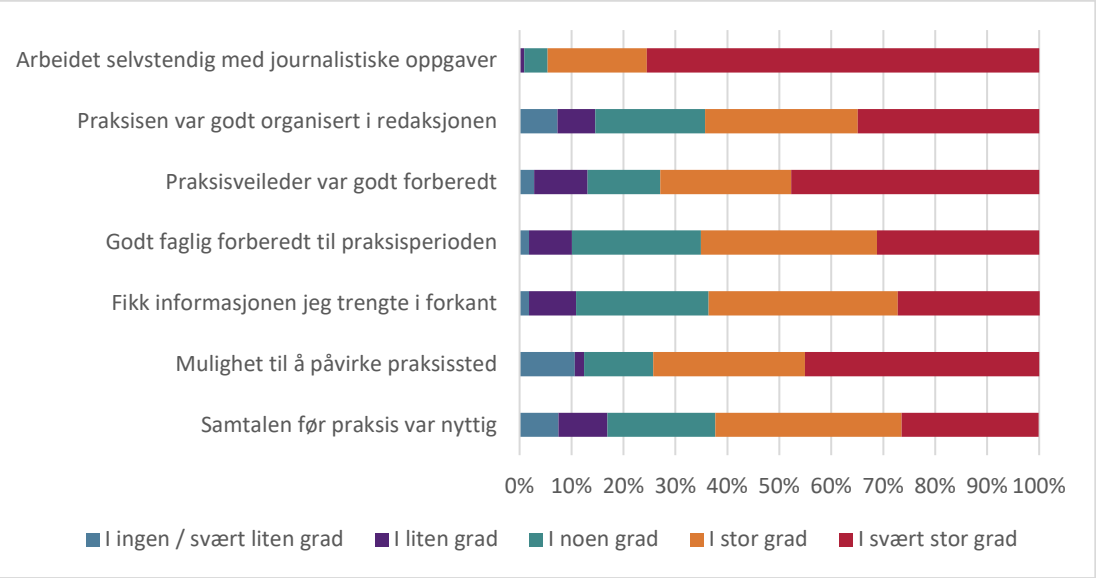

Figuren viser at studentene vurderer selvstendig arbeid med journalistiske oppgaver klart mest positivt, med 95 prosent i de to øverste svarkategoriene. Mulighet til å påvirke praksissted og praksisveileders forberedelse vurderes også høyt, med henholdsvis 74 og 73 prosent. Informasjon i forkant, faglig forberedelse, organisering i redaksjonen og nytten av samtalen før praksis ligger lavere, med andeler mellom 62 og 65 prosent. Dette tyder på at praksisen oppleves som selvstendig og relevant, men at forberedelse og organisering kan styrkes.

Veiledning og samarbeid

Figur 8.3.2.5: Svarfordeling på spørsmål om veiledning/oppfølging fra institusjon og samarbeid med redaksjon gjennom den eksterne praksisperioden. Prosent.

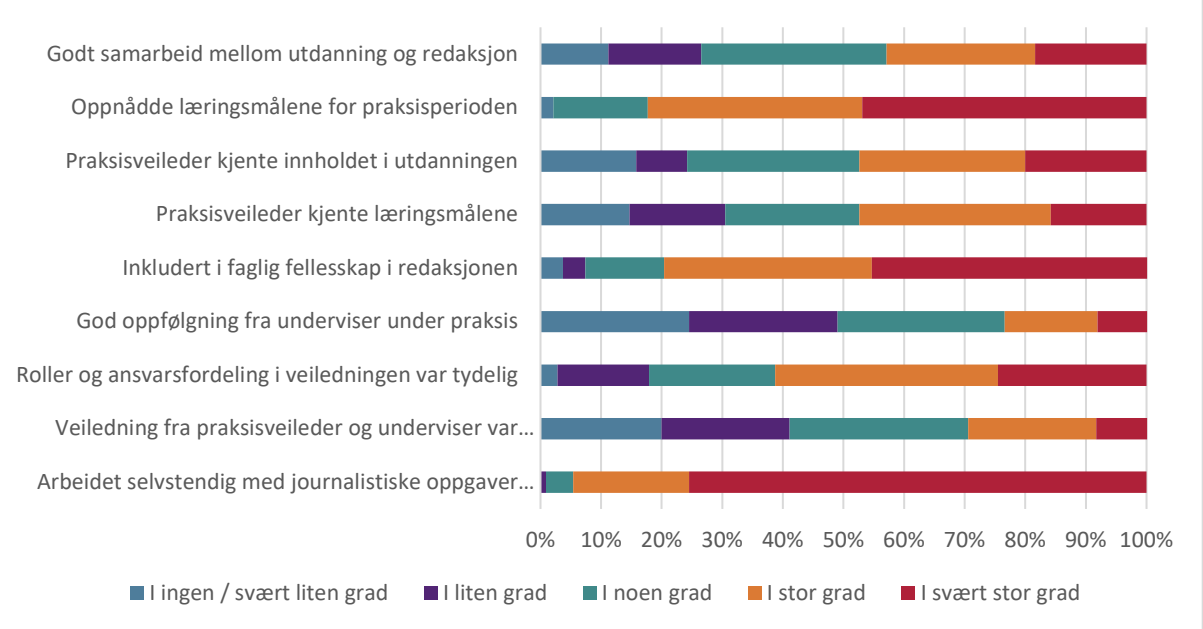

Resultatene viser at studentene vurderer flere sider ved praksisoppholdet positivt. De høyeste andelene i de to øverste svarkategoriene gjelder selvstendig arbeid under praksis, oppnåelse av læringsmål og inkludering i det faglige fellesskapet i redaksjonen. For påstanden «Oppnådde læringsmålene for praksisperioden» svarer 35 prosent «I stor grad» og 47 prosent «I svært stor grad». Til sammen svarer dermed 82 prosent i de to øverste kategoriene. Inkluderingen i redaksjonens faglige fellesskap vurderes også positivt, 34 prosent svarer «I stor grad» og 45 prosent «I svært stor grad», til sammen 80 prosent.

Vurderingene er mer moderate når det gjelder forbindelsen mellom utdanningsinstitusjonen og praksisstedet. For praksisveileders kjennskap til læringsmålene og innholdet i utdanningen svarer 47 prosent i de to øverste kategoriene. Tilsvarende andel for godt samarbeid mellom utdanningen og redaksjonen er 43 prosent. De laveste resultatene gjelder oppfølging og koordinering, 24 prosent svarer i de to øverste kategoriene på påstanden «God oppfølging fra underviser under praksis», mens 30 prosent gjør det samme på påstanden om at veiledningen fra praksisveileder og underviser er koordinert. Samlet viser resultatene at mange studenter opplever praksisperioden som faglig utbytterik og inkluderende, samtidig som resultatene peker mot svakere vurderinger av koordineringen og oppfølgingen fra utdanningsinstitusjonen.

Det åpne spørsmålet «Beskriv kort hvilke forventninger og mål dere diskuterte» er besvart av 20 studenter. Spørsmålet blir bare stilt til studenter som har svart at de har hatt en samtale med en underviser om forventninger og mål før praksisperioden. Svarene inneholder i gjennomsnitt 27 ord og gir dermed noe utdypende informasjon om innholdet i disse samtalene. Mål og forventninger til praksisperioden omtales i flere av svarene. Ordpar som «hele klassen» og «andre journalister» forekommer også i materialet. Dette kan indikere at samtalene blant annet handlet om møtet med redaksjonen og journalistene der, og at forventningene i enkelte tilfeller er diskutert i fellesskap. På grunn av det begrensede

antallet svar brukes materialet først og fremst til å illustrere hvilke temaer som inngår i forberedelsene til praksis, ikke til å fastslå hvor utbredt de enkelte temaene er.

Spørsmålet «Beskriv kort hvordan teorien du har lært på institusjonen har vært mer eller mindre relevant for din erfaring i praksis. Hva har du lært fra praksisen som studiet ikke dekker?» blir stilt til en bredere gruppe og besvart av 63 studenter. Svarene inneholder i gjennomsnitt 33 ord. Et tydelig tema er arbeid med journalistiske saker. Ordpar som «skrive saker» og «hvordan skrive» går igjen og peker mot erfaringer med praktisk sakeskriving og journalistisk produksjon. Svarene omtaler også møtet med arbeidshverdagen i redaksjonene, blant annet arbeidsflyt og behovet for å arbeide effektivt. Materialet tyder dermed på at praksisperioden gir studentene erfaring med sider ved sakeskrivingen og det redaksjonelle arbeidet som de i mindre grad har møtt i undervisningen. Formuleringen er bevisst avgrenset, fordi ord og ordpar alene ikke dokumenterer at disse ferdighetene først blir lært i praksis.

Former for veiledning fra praksissted[54]

Figur 8.3.2.6: Svarfordeling på spørsmål om veiledning/oppfølging fra praksissted gjennom den eksterne praksisperioden. Prosent.

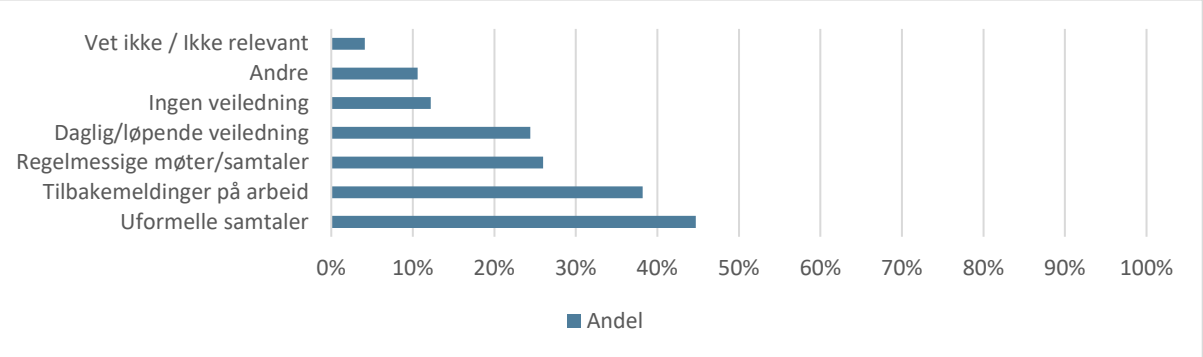

Den vanligste formen for veiledning fra praksisstedet er uformelle samtaler. 45 prosent oppgir at de får veiledning på denne måten, mens 38 prosent oppgir at de får tilbakemeldinger på arbeidet sitt. Videre svarer 26 prosent at de har regelmessige møter eller samtaler, og 24 prosent at de får daglig eller løpende veiledning på arbeidsplassen.

Resultatene tyder på at veiledningen fra praksisstedet i stor grad skjer gjennom arbeidsnære og uformelle former, heller enn gjennom faste og strukturerte møter. Samtidig oppgir 12 prosent at de ikke får veiledning eller oppfølging fra praksisstedet. Dette viser at veiledningspraksisen varierer, og at enkelte studenter kan ha hatt en praksisperiode med begrenset faglig oppfølging fra redaksjonen.

[54] Variablene er flervalg, og andelene summerer derfor ikke til 100 prosent.

Former for veiledning fra underviser ved institusjonen

Figur 8.3.2.7: Svarfordeling på spørsmål om former for veiledning fra underviser ved institusjonen gjennom den eksterne praksisperioden. Prosent. [55]

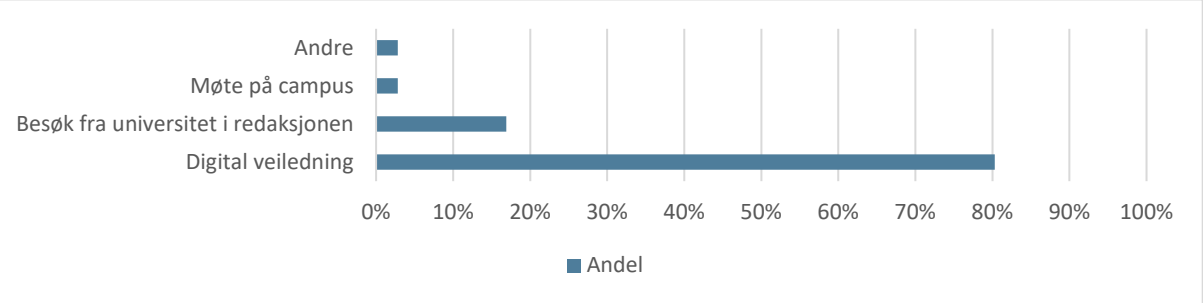

Blant studentene som får veiledning fra underviser ved institusjonen, er digital veiledning klart mest vanlig. 80 prosent oppgir at veiledningen foregikk digitalt, for eksempel via e-post, telefon eller digitale møteverktøy. Besøk fra universitetet i redaksjonen er langt mindre vanlig, med 17 prosent.

Møte på campus og andre former for veiledning oppgis av 3 prosent hver. Dette tyder på at institusjonenes oppfølging under praksis i hovedsak skjer digitalt og i mindre grad gjennom fysisk tilstedeværelse i redaksjonen eller møter på campus. Sett sammen med de øvrige resultatene kan dette bidra til å forklare hvorfor oppfølging fra underviser og koordinering mellom utdanning og praksissted vurderes svakere enn selve praksisopplevelsen.

8.3.3 Funn på studieprogramnivå

Lengde og plassering av praksisperiodene

Tabell 8.3.3: Andel som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» på påstandene om praksisperiodenes lengde, plassering og progresjon, etter analysegruppe. Prosent. [56]

Studieprogram	Praksisperiodene er lange nok	Plassering av praksisperiodene er godt tilpasset	Progresjon mellom teori og praksis er tilpasset
HK (N=39)	87 %	84 %	70 %
NLA (N=14)	-	-	67 %
Nord (N=12)	-	-	-
OsloMet (N=64)	56 %	59 %	73 %
UiB (N=26)	92 %	81 %	65 %
UiS (N=21)	95 %	95 %	90 %
HVO (N=56)	98 %	89 %	75 %
Nasjonalt master (N=8)	-	-	-
Nasjonalt (N=240)	79 %	74 %	69 %

[55] Figur gjelder respondenter som oppgir at de får veiledning fra underviser ved institusjonen. Variablene er flervalg.

[56] N viser antall svar på første indikator i tabellen, «Praksisperiodene er lange nok». Antall svar varierer noe mellom indikatorene. «-» betyr at cellen ikke presenteres fordi antall svar er under lav-N-grensen.

Resultatene viser at studenter fra ulike studieprogram vurderer praksisperiodenes lengde og plassering positivt, men at det også er tydelige forskjeller.

- Praksisperiodenes lengde vurderes særlig positivt ved HVO, der 98 prosent svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad». UiS følger med 95 prosent, UiB med 92 prosent og HK med 87 prosent. OsloMet ligger lavere, med 56 prosent. Nasjonalt er andelen 79 prosent.
- Når det gjelder plasseringen av praksisperiodene i studieløpet, ligger UiS høyest med 95 prosent positive svar, etterfulgt av HVO med 89 prosent, HK med 84 prosent og UiB med 81 prosent. OsloMet ligger lavere, med 59 prosent. Nasjonalt er andelen 74 prosent.
- For progresjon mellom teori og praksis er vurderingen høyest ved UiS, med 90 prosent. HVO ligger på 75 prosent, OsloMet på 73 prosent og HK på 70 prosent. UiB ligger noe lavere, med 65 prosent. Nasjonalt er andelen 69 prosent.

Samlet viser tabellen at praksisperiodenes lengde og plassering vurderes positivt ved flere studieprogram, særlig UiS, HVO, UiB og HK. Samtidig viser resultatene at progresjonen mellom teori og praksis vurderes noe mer moderat nasjonalt enn selve lengden og plasseringen av praksisperiodene.

Forberedelse og organisering av ekstern praksis

Tabell 8.3.3.2: Andel som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» på påstandene om forberedelse og organisering av ekstern praksis, etter analysegruppe. Prosent. [57]

Studieprogram	Samtalen før praksis er nyttig	Mulighet til å påvirke praksissted	Får nødvendig informasjon i forkant	Faglig forberedt til praksis	Praksisveileder er forberedt	Praksis er godt organisert i redaksjonen	Arbeidet selvstendig under praksis
HK (N=26)	69 %	89 %	79 %	75 %	86 %	79 %	100 %
NLA (N=2)	-	-	-	-	-	-	-
Nord (N=5)	-	-	-	-	-	-	-
OsloMet (N=5)	-	60 %	68 %	74 %	74 %	74 %	100 %
UiB (N=8)	-	93 %	73 %	60 %	67 %	60 %	93 %
UiS (N=1)	-	-	-	-	-	-	-
HVO (N=4)	-	86 %	45 %	76 %	60 %	57 %	86 %
Nasjonalt master (N=2)	-	-	-	-	-	-	-
Nasjonalt (N=53)	62 %	74 %	64 %	65 %	73 %	64 %	95 %

Tabellen viser at studentene gjennomgående vurderer det å arbeide selvstendig under praksis svært positivt, mens vurderingene av informasjon, forberedelse og organisering varierer mer.

- Selvstendig arbeid under praksis er den klart sterkeste indikatoren i dette batteriet. Nasjonalt svarer 95 prosent positivt. HK og OsloMet ligger på 100 prosent, mens UiB ligger på 93 prosent og HVO på 86 prosent.
- Når det gjelder mulighet til å påvirke praksissted, er andelen høyest ved UiB, med 93 prosent. HK ligger på 89 prosent og HVO på 86 prosent. OsloMet ligger lavere, med 60 prosent. Nasjonalt er andelen 74 prosent.
- For nødvendig informasjon i forkant ligger HK høyest med 79 prosent, fulgt av UiB med 73 prosent og OsloMet med 68 prosent. HVO ligger lavere, med 45 prosent. Nasjonalt er andelen 64 prosent.
- Faglig forberedelse til praksisperioden vurderes høyest ved HVO, med 76 prosent, tett fulgt av HK med 75 prosent og OsloMet med 74 prosent. UiB ligger på 60 prosent. Nasjonalt er andelen 65 prosent.
- På indikatoren praksisveileder er forberedt, ligger HK høyest, med 86 prosent. OsloMet ligger på 74 prosent, UiB på 67 prosent og HVO på 60 prosent. Nasjonalt er andelen 73 prosent.
- Når studentene vurderer om praksisen er godt organisert i redaksjonen, ligger HK høyest med 79 prosent. OsloMet ligger på 74 prosent, mens UiB og HVO ligger lavere, med henholdsvis 60 og 57 prosent. Nasjonalt er andelen 64 prosent.
- Samtalen før praksis kan bare presenteres for HK og nasjonalt i denne tabellen. Nasjonalt svarer 62 prosent positivt, mens HK ligger på 69 prosent. For de øvrige analysegruppene er N for lav til at resultatene bør presenteres separat.

Samlet viser resultatene at ekstern praksis i stor grad gir studentene anledning til å arbeide selvstendig med journalistiske oppgaver. Samtidig peker tabellen på variasjon i forberedelse, informasjon og organisering. HK framstår gjennomgående sterkt på de presenterte indikatorene, mens HVO ligger høyt på faglig forberedelse og selvstendig arbeid, men lavere på informasjon i forkant og organisering i redaksjonen. For flere studieprogram, særlig NLA, Nord, UiS og Nasjonalt master, kan resultatene ikke presenteres separat på grunn av lav N.

Veiledning og samarbeid

Tabell 8.3.3.3: Andel som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» på påstandene om veiledning og samarbeid i ekstern praksis, etter analysegruppe. Prosent. [58]

Studieprogram	Veiledning er koordinert	Roller og ansvar i veiledningen er tydelig	God oppfølging fra undervisere under praksis	Inkludert i faglig fellesskap i redaksjonen	Praksisveileder kjenter lærings mål	Praksisveileder kjenter utdannings innhold	Oppnådde lærings målene for praksis	Godt samarbeid mellom utdanning og redaksjon
HK (N=28)	46 %	79 %	54 %	93 %	65 %	56 %	89 %	61 %
NLA (N=2)	-	-	-	-	-	-	-	-
Nord (N=11)	-	-	-	-	-	-	-	-
OsloMet (N=18)	6 %	53 %	12 %	83 %	59 %	59 %	94 %	38 %
UiB (N=12)	-	60 %	-	87 %	-	-	-	-

[58] N viser antall svar på første indikator i tabellen, «Veiledning var koordinert». Antall svar varierer mellom indikatorene. «-» betyr at cellen ikke presenteres fordi antall svar er under lav-N-grensen.

UiS (N=7)	-	-	-	-	-	-	-	-
HVO (N=15)	13 %	57 %	11 %	86 %	20 %	38 %	-	24 %
Nasjonalt master (N=2)	-	-	-	-	-	-	-	-
Nasjonalt (N=95)	30 %	61 %	24 %	80 %	47 %	47 %	82 %	43 %

- Inkludering i faglig fellesskap i redaksjonen vurderes høyt ved alle studieprogram der resultatet kan presenteres. HK ligger høyest med 93 prosent, fulgt av UiB med 87 prosent, HVO med 86 prosent og OsloMet med 83 prosent. Nasjonalt er andelen 80 prosent.
- Oppnåelse av læringsmålene for praksis vurderes også positivt der tall kan presenteres. OsloMet ligger høyest med 94 prosent, mens HK ligger på 89 prosent. Nasjonalt er andelen 82 prosent. For flere studieprogram er N for lav til at resultatene presenteres separat.
- Når det gjelder roller og ansvar i veiledningen, ligger HK høyest med 79 prosent. UiB ligger på 60 prosent, HVO på 57 prosent og OsloMet på 53 prosent. Nasjonalt er andelen 61 prosent.
- Praksisveileders kjennskap til læringsmål vurderes mer moderat. HK ligger høyest med 65 prosent, OsloMet på 59 prosent og HVO klart lavere med 20 prosent. Nasjonalt er andelen 47 prosent.
- For praksisveileders kjennskap til utdanningens innhold ligger OsloMet på 59 prosent, HK på 56 prosent og HVO på 38 prosent. Nasjonalt er andelen 47 prosent.
- Godt samarbeid mellom utdanning og redaksjon vurderes mer moderat. HK ligger høyest med 61 prosent, mens OsloMet ligger på 38 prosent og HVO på 24 prosent. Nasjonalt er andelen 43 prosent.
- Den svakeste indikatoren er god oppfølging fra underviser under praksis. Nasjonalt svarer 24 prosent positivt. HK ligger høyest blant gruppene som kan presenteres, med 54 prosent. OsloMet og HVO ligger lavt, med henholdsvis 12 og 11 prosent.
- Også koordinert veiledning vurderes svakt. Nasjonalt ligger andelen på 30 prosent. HK ligger høyest blant gruppene som kan presenteres, med 46 prosent, mens HVO ligger på 13 prosent og OsloMet på 6 prosent.

Samlet viser resultatene at ekstern praksis i stor grad fungerer som en læringsarena der studentene inkluderes i redaksjonen og opplever å nå læringsmålene. Samtidig framstår samordningen mellom utdanning og praksissted som et tydelig utviklingsområde. Særlig oppfølging fra underviser under praksis, koordinert veiledning og praksisveileders kjennskap til utdanningens innhold og læringsmål vurderes svakere. HK skiller seg positivt ut på flere av veilednings- og samarbeidsindikatorene, mens OsloMet og HVO vurderes høyt på inkludering og læringsutbytte, men lavere på oppfølging og koordinering.

8.3.4 Hva henger sammen med opplevd læringsutbytte i ekstern praksis?

For å undersøke hvilke organiseringsforhold som har selvstendige statistiske sammenhenger med studentenes opplevelse av å ha oppnådd læringsmålene for praksisperioden, gjennomfører vi en lineær regresjonsanalyse. Utfallsvariabelen er påstanden «Jeg oppnådde læringsmålene for praksisperioden». Analysen omfatter bare respondenter som oppgir at de har hatt ekstern praksis.

Modellen inkluderer koordinert veiledning, oppfølging fra underviser, praksisveilederens kjennskap til læringsmålene, faglig forberedelse til praksis og vurderingen av om praksisperiodene er lange nok. Vi kontrollerer i tillegg for relevant arbeidserfaring og institusjon. Studienivå inngår ikke i den estimerte modellen fordi alle respondentene i complete-case-utvalget er bachelorstudenter.

Modellen er samlet sett statistisk signifikant, $F(13, 51) = 4{,}29$, $p < 0{,}001$. Modellen har en R^2 på 0,522 og en justert R^2 på 0,401. Variablene i modellen gjør dermed samlet rede for om lag 40 prosent av den observerte variasjonen i studentenes vurdering av om de oppnår læringsmålene for praksisperioden, justert for antallet variabler i modellen. Resultatene må tolkes som statistiske sammenhenger, ikke som årsakssammenhenger.

Praksisveilederens kjennskap til læringsmålene er den eneste av de fem numeriske hovedprediktorene som har en statistisk signifikant selvstendig sammenheng med studentenes vurdering av læringsutbyttet. Sammenhengen er positiv, med en standardisert regresjonskoeffisient på $\beta = 0{,}324$, $p = 0{,}011$. Det betyr at høyere vurdering av praksisveilederens kjennskap til læringsmålene henger sammen med høyere vurdering av måloppnåelsen, når de øvrige variablene i modellen holdes konstante.

Faglig forberedelse til praksis, oppfølging fra underviser, vurderingen av om praksisperiodene er lange nok og koordinert veiledning har ikke statistisk signifikante selvstendige sammenhenger med vurderingen av måloppnåelsen i den justerte modellen. Analysen gir derfor ikke tilstrekkelig statistisk grunnlag for å konkludere med at disse forholdene har separate sammenhenger med det selvrapporterte læringsutbyttet når de øvrige variablene inngår samtidig.

Relevant arbeidserfaring viser heller ingen statistisk signifikante forskjeller sammenlignet med referansekategorien. Blant institusjonskontrastene skårer respondentene ved Nord statistisk signifikant lavere enn referansegruppen HK, $p = 0{,}004$. De øvrige institusjonskontrastene er ikke statistisk signifikante. Institusjonsresultatet må tolkes med stor varsomhet fordi analyseutvalget er lite, enkelte institusjoner har svært få respondenter og flere institusjonskontraster estimeres samtidig.

Samlet viser analysen at studentenes vurdering av læringsutbyttet i ekstern praksis særlig henger sammen med om praksisveilederen kjenner læringsmålene for praksisperioden. Resultatene må imidlertid tolkes med varsomhet.

Tabell 8.3.4 Lineær regresjonsanalyse av studentenes opplevde læringsutbytte.[59]

Forklaringsvariabel	Standardisert koeffisient (β)	p-verdi	Tolkning
Praksisveilederen kjente læringsmålene	0,324	0,011	Signifikant positiv sammenheng
Faglig forberedelse til praksis	0,071	0,600	Ikke signifikant
Oppfølging fra underviser	−0,067	0,673	Ikke signifikant
Praksisperiodene er lange nok	0,060	0,648	Ikke signifikant
Koordinert veiledning	0,060	0,701	Ikke signifikant

[59] Utfallsvariabelen er påstanden «Jeg oppnådde læringsmålene for praksisperioden». Tabellen viser standardiserte regresjonskoeffisienter for de fem numeriske hovedprediktorene. Relevant arbeidserfaring og institusjon inngår som kategoriske kontrollvariabler, men vises ikke i tabellen. Studienivå inngår ikke i den estimerte modellen fordi alle respondentene i complete-case-utvalget er bachelorstudenter. Analysen omfatter 65 respondenter. Modellen har $R^2 = 0{,}522$ og justert $R^2 = 0{,}401$. Modellen er samlet sett statistisk signifikant, $F(13, 51) = 4{,}29$, $p < 0{,}001$.

For å undersøke mulig overlapp mellom de fem numeriske hovedprediktorene beregner vi bivariate Pearson-korrelasjoner.[60] Korrelasjonsanalysen bruker det samme complete-case-grunnlaget som regresjonsanalysen og omfatter 65 respondenter.

Den høyeste korrelasjonen er mellom koordinert veiledning og oppfølging fra underviser, r = 0,655. Dette viser en relativt sterk positiv sammenheng mellom variablene. De måler nærliggende sider ved oppfølging og veiledning i praksisperioden, men representerer ikke nødvendigvis det samme organiseringsforholdet.

Som supplerende kontroll beregner vi Variance Inflation Factor-verdier for de fem numeriske hovedprediktorene.[61] Den høyeste VIF-verdien er 2,00 og gjelder koordinert veiledning. VIF-verdien for oppfølging fra underviser er 1,93, mens de øvrige VIF-verdiene varierer fra 1,32 til 1,53.

Samlet gir korrelasjons- og VIF-kontrollen ingen klar indikasjon på alvorlig multikollinearitet blant de numeriske hovedprediktorene.[62] Korrelasjonen mellom koordinert veiledning og oppfølging fra underviser viser likevel at de to variablene har en del felles variasjon. Koeffisientene må derfor tolkes som separate statistiske sammenhenger når begge variablene og de øvrige modellvariablene inngår samtidig.[63]

Tabell 8.3.4.2. Kontroll av overlapp mellom forklaringsvariablene i regresjonsmodellen.

Kontrollmål	Resultat	Vurdering
Antall respondenter i kontrollen	65	Samme utvalg som i regresjonsanalysen
Høyeste korrelasjon mellom forklaringsvariabler	r = 0,655	Relativt sterk positiv sammenheng
Variabelpar med høyeste korrelasjon	Koordinert veiledning / Oppfølging fra underviser	Tematisk forventet sammenheng
Høyeste VIF-verdi	2	Lav VIF
Variabel med høyeste VIF	Koordinert veiledning	Ikke problematisk

[60] En bivariat Pearson-korrelasjon viser den lineære sammenhengen mellom to variabler. Korrelasjonskoeffisienten, r, varierer fra −1 til 1. Positive verdier betyr at høyere verdier på én variabel tenderer til å opptre sammen med høyere verdier på den andre variabelen.

[61] Variance Inflation Factor, forkortet VIF, viser hvor sterkt en forklaringsvariabel overlapper med de øvrige forklaringsvariablene. Verdier nær 1 tyder på liten overlapp, mens høyere verdier kan gi grunn til å undersøke mulig multikollinearitet nærmere.

[62] Multikollinearitet innebærer at forklaringsvariabler overlapper så sterkt at det blir vanskelig å skille deres separate statistiske sammenhenger med utfallsvariabelen. Den høyeste korrelasjonen i denne analysen er r = 0,655, og den høyeste VIF-verdien er 2,00. Kontrollene gir ingen klar indikasjon på alvorlig multikollinearitet blant de numeriske hovedprediktorene.

[63] En justert regresjonskoeffisient viser sammenhengen mellom den aktuelle forklaringsvariabelen og utfallet når de øvrige variablene i modellen holdes konstante. Dette innebærer ikke at analysen påviser en årsakssammenheng.

8.4 Læringsaktiviteter, vurdering og tilbakemelding

Dette kapittelet undersøker hvordan respondentene vurderer sentrale læringsaktiviteter, arenaer for refleksjon, tilbakemeldinger og vurderingsformer i journalistikkutdanningene. Vi følger to hoveddeler, del en handler om læringsaktiviteter og refleksjon, med vekt på respondentenes muligheter til å reflektere over egne journalistiske valg, diskutere praksiserfaringer og arbeide med autentiske journalistiske oppdrag. Del to går inn på tilbakemeldinger, vurderinger og vurderingssammenheng, med vekt på om respondentene opplever at tilbakemeldingene er konstruktive og utviklende, om vurderingsformene er relevante og varierte og om vurderingskriteriene er tydelige, med samsvar mellom undervisning og vurdering.

Kapittelet omfatter til sammen elleve likert-påstander.

Læringsaktiviteter og refleksjon

- «Reflektere over egne journalistiske valg og produksjon»
- «Diskutere praksiserfaringer med medstudenter»
- «Diskutere praksiserfaringer med undervisere»
- «Arbeide med autentiske journalistiske oppdrag»

Tilbakemelding, vurdering og vurderingssammenheng

- «Du får konstruktive tilbakemeldinger på praktiske journalistiske arbeider»
- «Tilbakemeldingene du får hjelper deg å utvikle deg som journalist»
- «Samsvar mellom hva som vektlegges i undervisning og hva som vurderes»
- «Vurderingsformene er varierte»
- «Vurderingsformene er relevante for journalistyrket»
- «Vurderingskriteriene er tydelige»
- «Det legges til rette for at du kan lære av vurderingen»

8.4.1 Nasjonale resultater

Læringsaktiviteter og refleksjon

Figur 8.4.1: Svarfordeling for spørsmål om læringsaktiviteter og refleksjon. Prosent

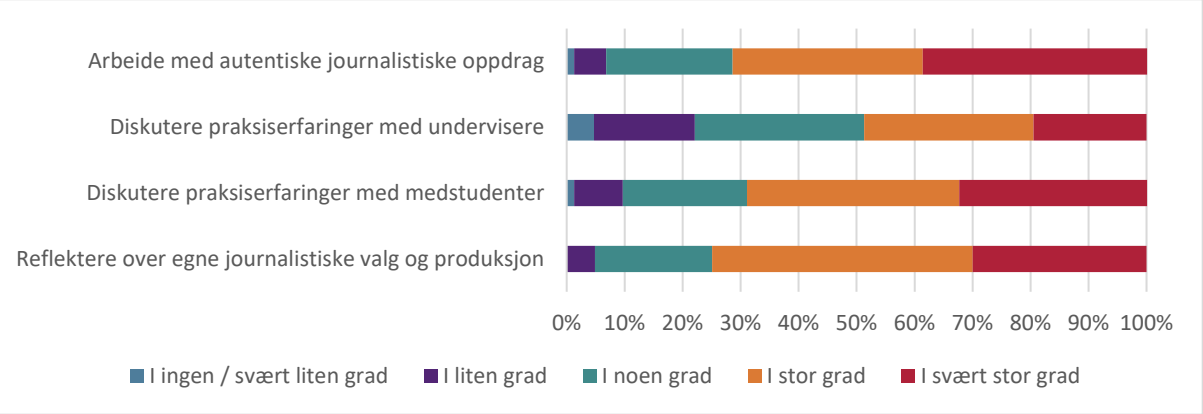

Når vi ser på det nasjonale resultatet, viser det at respondentene i stor grad vurderer læringsaktivitetene positivt. Høyest ligger arbeid med autentiske journalistiske oppdrag og refleksjoner over egne journalistiske valg. Her svarer henholdsvis 71 og 75 prosent «I stor grad» eller «I svært stor grad». Diskusjon av praksiserfaringer med medstudenter vurderes også positivt, med 69 prosent i de to øverste svarkategoriene. Diskusjon med undervisere skiller seg ut som svakere, med 49 prosent som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad», samtidig som 22 prosent svarer «I liten grad» eller «I ingen / svært liten grad». Samlet peker resultatene på at studentene særlig opplever refleksjon, medstudentdiskusjoner og autentiske oppdrag som viktige læringsarenaer, mens koblingen mellom praksiserfaringer og dialog med undervisere framstår som et tydeligere forbedringsområde.

Tilbakemelding, vurdering og vurderingssammenheng

Figur 8.4.1.2: Svarfordeling for spørsmål om tilbakemelding, vurdering og vurderingssammenheng. Prosent.

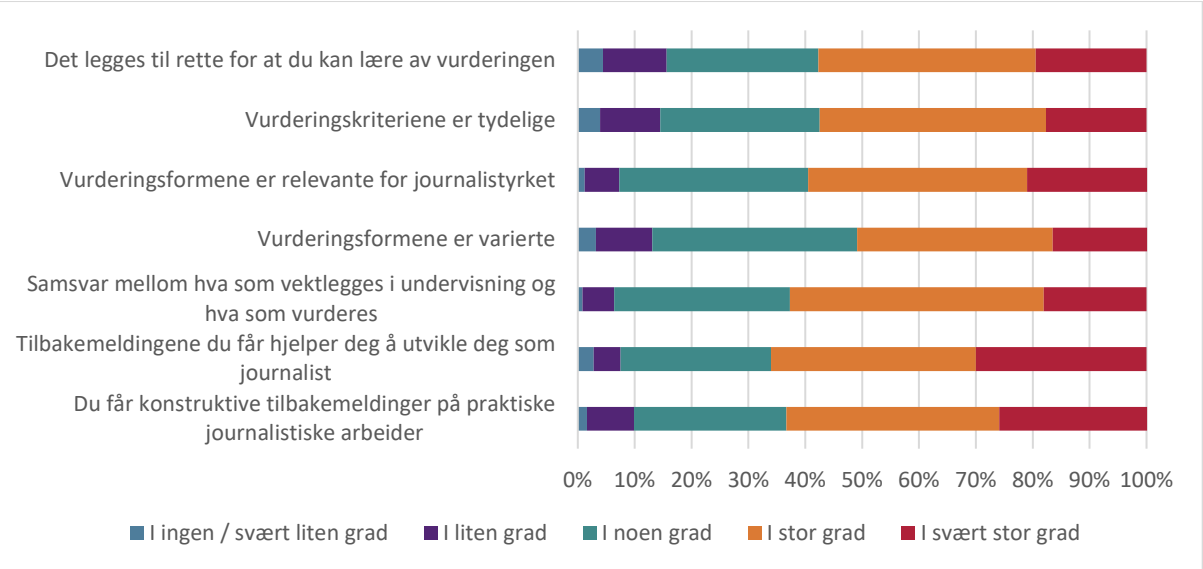

Nasjonale resultater for tilbakemelding, vurdering og vurderingssammenheng viser at respondentene samlet sett vurderer tilbakemeldinger og vurderingssammenheng relativt positivt. Høyest ligger påstanden om at tilbakemeldingene hjelper studentene å utvikle seg som journalister, der 66 prosent svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad». Også konstruktive tilbakemeldinger og samsvar mellom undervisning og vurdering vurderes positivt, begge med 63 prosent i de to øverste svarkategoriene. Vurderingsformenes relevans ligger noe lavere, med 60 prosent. De svakeste resultatene gjelder vurderingsformenes variasjon, tydelige vurderingskriterier og muligheten til å lære av vurderingen, der andelen positive svar ligger mellom 51 og 58 prosent. Samlet tyder resultatene på at tilbakemeldingene i stor grad oppleves som nyttige, men at vurderingsformenes variasjon, kriterienes tydelighet og vurdering som grunnlag for videre læring kan styrkes.

8.4.2 Funn på studieprogramnivå

Læringsaktiviteter og refleksjon

Tabell 8.4.2: Andel som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» på påstandene om læringsaktiviteter og refleksjon, etter analysegruppe. Prosent. [64]

Studieprogram	Reflektere over egne journalistiske valg	Diskutere praksiserfaringer med medstudenter	Diskutere praksiserfaringer med undervisere	Arbeide med autentiske journalistiske oppdrag
HK (N=41)	66 %	50 %	31 %	63 %
NLA (N=16)	88 %	80 %	67 %	67 %
Nord (N=14)	-	-	-	-
OsloMet (N=67)	76 %	75 %	57 %	74 %
UiB (N=24)	83 %	67 %	26 %	83 %
UiS (N=21)	81 %	76 %	55 %	73 %
HVO (N=52)	79 %	75 %	53 %	77 %
Nasjonalt master (N=8)	-	-	-	-
Nasjonalt (N=243)	75 %	69 %	49 %	71 %

Bryter vi ned resultatene på studieprogramnivå, ser vi følgende:

- Refleksjon over egne journalistiske valg vurderes høyest ved NLA, der 88 prosent svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad». UiB ligger også høyt med 83 prosent, fulgt av UiS med 81 prosent og HVO med 79 prosent. HK ligger lavest blant gruppene som kan presenteres, med 66 prosent. Nasjonalt er andelen 75 prosent.
- Når det gjelder å diskutere praksiserfaringer med medstudenter, ligger NLA høyest med 80 prosent. UiS, OsloMet og HVO ligger også høyt, med henholdsvis 76, 75 og 75 prosent. HK ligger lavest blant gruppene som kan presenteres, med 50 prosent. Nasjonalt er andelen 69 prosent.

[64] N viser antall svar på første indikator i tabellen, «Reflektere over egne journalistiske valg». Antall svar varierer noe mellom indikatorene. «-» betyr at cellen ikke presenteres fordi antall svar er under lav-N-grensen.

- Diskusjon av praksiserfaringer med undervisere vurderes svakere enn diskusjon med medstudenter. NLA ligger høyest med 67 prosent, fulgt av OsloMet med 57 prosent, UiS med 55 prosent og HVO med 53 prosent. HK og UiB ligger lavest blant gruppene som kan presenteres, med henholdsvis 31 og 26 prosent. Nasjonalt er andelen 49 prosent.
- For arbeid med autentiske journalistiske oppdrag ligger UiB høyest med 83 prosent. HVO følger med 77 prosent, mens OsloMet og UiS ligger på henholdsvis 74 og 73 prosent. HK ligger lavest blant gruppene som kan presenteres, med 63 prosent. Nasjonalt er andelen 71 prosent.

Samlet viser tabellen at studentene i hovedsak vurderer refleksjon og autentiske journalistiske oppdrag positivt. Diskusjon av praksiserfaringer med undervisere fremstår som et svakere område enn diskusjon med medstudenter. NLA ligger høyt på alle de fire indikatorene, mens HK og UiB har lavere vurderinger av diskusjon med undervisere. For Nord og Nasjonalt master kan ikke resultatene presenteres separat på grunn av lav N.

Tilbakemelding, vurdering og vurderingssammenheng

Tabell 8.4.2.2: Andel som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» på påstandene om tilbakemelding, vurdering og vurderingssammenheng, etter studieprogram. Prosent. [65]

Studieprogram	Konstruktive tilbakemeldinger	Tilbakemeldingene hjelper utvikling	Vurderingsformene er varierte	Vurderingsformene er relevante	Vurderingskriteriene er tydelige	Lære av vurderingen	Samsvar mellom undervisning og vurdering
HK (N=44)	71 %	71 %	51 %	75 %	68 %	64 %	68 %
NLA (N=17)	65 %	65 %	56 %	67 %	59 %	47 %	75 %
Nord (N=15)	60 %	53 %	40 %	-	33 %	33 %	-
OsloMet (N=65)	54 %	60 %	63 %	65 %	66 %	64 %	64 %
UiB (N=24)	38 %	67 %	29 %	52 %	33 %	48 %	50 %
UiS (N=21)	95 %	91 %	62 %	76 %	76 %	81 %	75 %
HVO (N=52)	69 %	69 %	45 %	47 %	53 %	56 %	58 %
Nasjonalt master (N=16)	63 %	47 %	47 %	29 %	44 %	42 %	71 %
Nasjonalt (N=254)	63 %	66 %	51 %	60 %	58 %	58 %	63 %

Bryter vi ned resultatene, ser vi at vurderingene av tilbakemelding og vurdering varierer tydelig mellom studieprogrammene

- Konstruktive tilbakemeldinger på praktiske journalistiske arbeider vurderes klart høyest ved UiS, med 95 prosent positive svar. HK følger med 71 prosent og HVO med 69 prosent. UiB ligger lavest blant gruppene som kan presenteres, med 38 prosent. Nasjonalt er andelen 63 prosent.

[65] N viser antall svar på første indikator i tabellen, «Konstruktive tilbakemeldinger på praktiske arbeider». Antall svar varierer noe mellom indikatorene. «-» betyr at cellen ikke presenteres fordi antall svar er under lav-N-grensen.

- Når studentene vurderer om tilbakemeldingene hjelper dem å utvikle seg som journalister, ligger UiS høyest med 91 prosent. HK ligger på 71 prosent, HVO på 69 prosent og UiB på 67 prosent. Nasjonalt for masterprogrammene ligger lavest blant gruppene som kan presenteres, med 47 prosent. Nasjonelt er andelen på 66 prosent.
- Vurderingsformenes variasjon vurderes mer moderat. OsloMet ligger høyest med 63 prosent, tett fulgt av UiS med 62 prosent. NLA og HK ligger nær nasjonalt nivå, med henholdsvis 56 og 51 prosent. UiB ligger lavest med 29 prosent. Nasjonalt er andelen 51 prosent.
- For vurderingsformenes relevans for yrket ligger UiS høyest med 76 prosent, tett fulgt av HK med 75 prosent. NLA og OsloMet ligger også over nasjonalt nivå, med henholdsvis 67 og 65 prosent. Nasjonalt master ligger lavest med 29 prosent, mens HVO ligger på 47 prosent. Nasjonalt er andelen 60 prosent.
- Tydelige vurderingskriterier vurderes høyest ved UiS, med 76 prosent. HK, OsloMet og NLA ligger også over eller rundt nasjonalt nivå. Nord og UiB ligger lavest, begge med 33 prosent. Nasjonalt er andelen 58 prosent.
- Når det gjelder tilrettelegging for å lære av vurderingen, ligger UiS igjen høyest, med 81 prosent. HK og OsloMet ligger begge på 64 prosent. Nord ligger lavest blant gruppene som kan presenteres, med 33 prosent, mens Nasjonalt master ligger på 42 prosent og UiB på 48 prosent. Nasjonalt er andelen 58 prosent.
- For samsvar mellom undervisning og vurdering ligger NLA og UiS høyest, begge med 75 prosent. Nasjonalt master ligger også relativt høyt med 71 prosent, og HK ligger på 68 prosent. UiB ligger lavest blant gruppene som kan presenteres, med 50 prosent. Nasjonalt er andelen 63 prosent.

Samlet viser tabellen at UiS skiller seg tydelig positivt ut på de fleste indikatorene om tilbakemelding og vurdering, særlig konstruktive tilbakemeldinger, tilbakemeldingenes betydning for utviklingen, tydelige vurderingskriterier og muligheten til å lære av vurderingen. HK ligger også høyt på flere indikatorer, særlig konstruktive tilbakemeldinger og vurderingsformenes relevans. UiB ligger lavere på flere vurderingsindikatorer, særlig vurderingsformenes variasjon, tydelige vurderingskriterier og konstruktive tilbakemeldinger. Nord har flere celler som ikke kan presenteres på grunn av lav N, men ligger lavt på de indikatorene som kan vises. Samlet peker resultatene på at tilbakemelding, vurderingsformer og vurderingskriterier er områder med tydelige variasjoner mellom analysegruppene.

8.5 Respondentenes vurdering av læringsutbytte og kompetanseutvikling

Dette kapittelet presenterer respondentenes vurderinger av eget læringsutbytte og kompetanseutvikling gjennom journalistikkutdanningene. Det er fem utvalgte hovedområder: evne til å produsere journalistikk av god kvalitet, arbeide selvstendig som journalist, samarbeid i redaksjonelle team, tilpasse seg ulike journalistiske sjanger og jobbe under tidspress.

8.5.1 Nasjonale resultater

Figur 8.5.1: Svarfordeling på spørsmål om hvordan studenten vurderer egne journalistiske ferdigheter. Prosent.[66]

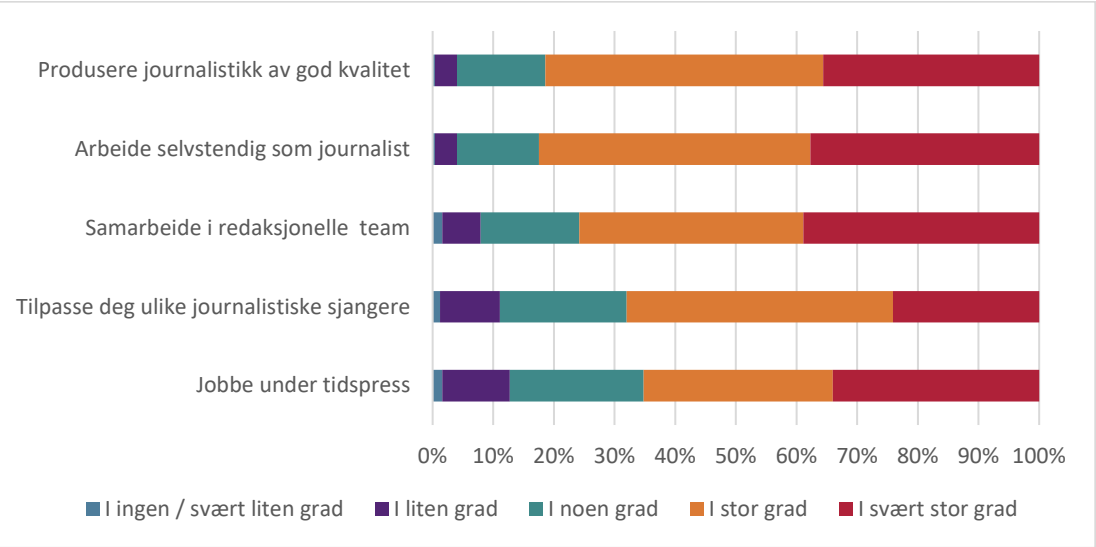

- Resultatene viser at respondentene gjennomgående vurderer egne journalistiske ferdigheter positivt. For påstanden om å produsere journalistikk av god kvalitet svarer 81 prosent «I stor grad» eller «I svært stor grad». Svaret med flest svar er «I stor grad», med 46 prosent, mens 36 prosent svarer «I svært stor grad».
- Også evnen til å arbeide selvstendig som journalist vurderes høyt. Her svarer 83 prosent i de to øverste kategoriene. 45 prosent svarer «I stor grad», mens 38 prosent svarer «I svært stor grad». Bare 4 prosent svarer i de to laveste kategoriene samlet.
- For samarbeid i redaksjonelle team er vurderingene også klart positive. 39 prosent svarer «I svært stor grad» og 37 prosent «I stor grad», til sammen 76 prosent. Samtidig svarer 16 prosent «I noen grad», mens 8 prosent plasserer seg i de to laveste kategoriene.
- Vurderingene er noe mer moderate når det gjelder å tilpasse seg ulike journalistiske sjanger. 68 prosent svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad», med høyest andel på «I stor grad» med 44 prosent. Samtidig svarer 21 prosent «I noen grad», og 11 prosent svarer i de to laveste kategoriene. Dette tyder på at sjangertilpasning vurderes positivt, men noe mindre sterkt enn kvalitet, selvstendighet og samarbeid.
- Å jobbe under tidspress har den laveste andelen i de to øverste kategoriene samlet, men vurderes fortsatt positivt av et flertall. 34 prosent svarer «I svært stor grad» og 31 prosent «I stor grad», til sammen 65 prosent. Samtidig svarer 22 prosent «I noen grad», og 13 prosent svarer i de to laveste kategoriene. Dette framstår dermed som det området der respondentene er mest delte.

Samlet sett viser figuren at respondentene har høy tillit til egne ferdigheter, særlig når det gjelder å produsere journalistikk av god kvalitet og arbeide selvstendig. Vurderingene er

[66] Figuren viser prosentfordelingen på en skala fra 1 til 5. Svar på «Vet ikke / Ikke relevant» er ikke tatt med i figuren.

fortsatt positive, men noe mer moderate når det gjelder å tilpasse seg ulike sjanger og å jobbe under tidspress.

Fritekstspørsmålet «Hva er det viktigste du har lært i utdanningen så langt?» besvarer 152 studenter. Gjennomsnittlig ordlengde er på 16 ord. Presseetikk og praktiske journalistiske ferdigheter er de tydeligste temaene som går igjen i besvarelsene, hvordan navigere landskapet som journalist og samtidig skrive saker på farten og med begrenset tid. Disse svarene kan ses sammen med studentenes vurdering av læringsutbytte knyttet til å arbeide under tidspress og samarbeide i redaksjonelle team.

«Hva skal du ønske du har lært mer om?» besvarer 145 studenter. Svarene inneholdt gjennomsnittlig 20 ord, med ett tydelig tema, sosiale medier med tilhørende digitale ferdigheter. Flere av institusjonenes studenter nevner behovet for større innsikt i journalistikk i sosiale medier.

8.5.2 Funn på studieprogramnivå

Tabell 8.5.2: Andel som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» på påstandene om læringsutbytte og kompetanseutvikling. Prosent. [67]

Studieprogram	Produsere journalistikk av god kvalitet	Arbeide selvstendig som journalist	Samarbeide i redaksjonelle team	Tilpasse seg ulike journalistiske sjanger	Jobbe under tidspress
HK (N=44)	75 %	79 %	61 %	66 %	64 %
NLA (N=17)	94 %	94 %	71 %	77 %	65 %
Nord (N=15)	47 %	47 %	20 %	27 %	33 %
OsloMet (N=63)	83 %	79 %	86 %	78 %	75 %
UiB (N=24)	83 %	79 %	88 %	75 %	71 %
UiS (N=21)	91 %	95 %	81 %	86 %	71 %
HVO (N=52)	90 %	92 %	89 %	65 %	69 %
Nasjonalt Master (N=17)	71 %	82 %	71 %	41 %	35 %
Nasjonalt (N=253)	81 %	83 %	76 %	68 %	65 %

- Å produsere journalistikk av god kvalitet vurderes høyest ved NLA, med 94 prosent positive svar. UiS følger med 91 prosent og HVO med 90 prosent. OsloMet og UiB ligger begge på 83 prosent, altså litt over nasjonalt nivå. Nord ligger klart lavest, med 47 prosent. Nasjonalt er andelen 81 prosent.
- Når det gjelder å arbeide selvstendig som journalist, ligger UiS høyest med 95 prosent, fulgt av NLA med 94 prosent og HVO med 92 prosent. Nasjonalt master ligger på 82 prosent, omtrent på nasjonalt nivå. Nord skiller seg ut med en klart lavere andel, 47 prosent. Nasjonalt er andelen 83 prosent.
- For samarbeid i redaksjonelle team er andelen høyest ved HVO, med 89 prosent. UiB følger tett etter med 88 prosent, og OsloMet ligger på 86 prosent. UiS ligger

[67] N viser antall svar på første indikator i tabellen, «Produsere journalistikk av god kvalitet». Antall svar varierer noe mellom indikatorene.

også over nasjonalt nivå, med 81 prosent. Nord ligger markant lavest, med 20 prosent. Nasjonalt er andelen 76 prosent.

- Vurderingene er mer varierte når det gjelder å tilpasse seg ulike journalistiske sjanger. UiS ligger høyest, med 86 prosent, etterfulgt av OsloMet med 78 prosent og NLA med 77 prosent. UiB ligger også over nasjonalt nivå, med 75 prosent. Nasjonalt master ligger lavere, med 41 prosent, mens Nord ligger lavest med 27 prosent. Nasjonalt er andelen 68 prosent.
- For å jobbe under tidspress ligger OsloMet høyest, med 75 prosent. UiB og UiS følger med 71 prosent, mens HVO ligger på 69 prosent. HK, NLA og nasjonalt nivå ligger relativt nært hverandre, mellom 64 og 65 prosent. Nasjonalt master ligger lavere, med 35 prosent, og Nord ligger lavest med 33 prosent.

Samlet viser resultatene et tydelig mønster der UiS, HVO, NLA, OsloMet og UiB ligger høyt på flere indikatorer for læringsutbytte og kompetanseutvikling. UiS skiller seg særlig positivt ut på selvstendig arbeid og sjangertilpasning, mens HVO ligger høyest på samarbeid i redaksjonelle team og høyt på både produksjonskvalitet og selvstendig arbeid. NLA vurderer produksjonskvalitet og selvstendig arbeid svært høyt, men ligger mer moderat på samarbeid, sjangertilpasning og tidspress.

Nord ligger lavest på alle fem indikatorer og tydelig under nasjonalt nivå. Det gjelder særlig samarbeid i redaksjonelle team, sjangertilpasning og arbeid under tidspress. Nasjonalt master ligger rundt nasjonalt nivå på selvstendig arbeid og samarbeid, men lavere på sjangertilpasning og tidspress. Samlet peker resultatene på at studentene i hovedsak vurderer kompetanseutviklingen positivt, men at det er betydelige forskjeller mellom analysegruppene, særlig når det gjelder samarbeid, sjangertilpasning og arbeid under tidspress.

8.5.3 Hva henger sammen med studentenes selvrapporterte læringsutbytte

For å undersøke hvilke læringsaktiviteter og praksisformer som har selvstendige statistiske sammenhenger med studentenes selvrapporterte læringsutbytte, gjennomføres det en lineær regresjonsanalyse.

Utfallsvariabelen er en læringsutbytteindeks basert på spørsmålene, å produsere journalistikk av god kvalitet, arbeide selvstendig som journalist, samarbeide i redaksjonelle team, tilpasse seg ulike journalistiske sjangre og arbeide under tidspress. Vi beregner indeksen som gjennomsnittet av minst tre gyldige svar. Indeksen har god intern konsistens, med Cronbachs alfa på 0,866.

Modellen inkluderer intern praksis som læringsarena, oppnådde læringsmål i ekstern praksis, to mål på tilbakemelding og oppfølging, refleksjon, diskusjon med undervisere og motivasjon nå. Vi kontrollerer i tillegg for relevant arbeidserfaring, kjønn, alder, institusjon og studienivå.

Analysen omfatter 77 respondenter med gyldige svar på alle variablene som inngår i modellen. Analyseutvalget består i stor grad av studenter som har besvart spørsmålene om ekstern praksis, og resultatene kan ikke uten videre generaliseres til hele nettoutvalget.

Modellen er samlet sett statistisk signifikant, $F(18, 58) = 7{,}15$, $p < 0{,}001$. Modellen har en R^2 på 0,689 og en justert R^2 på 0,593. Variablene i modellen gjør dermed samlet rede for om lag 59 prosent av den observerte variasjonen i læringsutbytteindeksen, justert for antallet

estimerte parametere. Resultatene må tolkes som statistiske sammenhenger, ikke som årsakssammenhenger.

To av de sju faglige hovedprediktorene har en statistisk signifikant positiv sammenheng med læringsutbytteindeksen når vi samtidig kontrollerer for de øvrige variablene i modellen. Tilbakemelding og oppfølging har den sterkeste standardiserte sammenhengen, β = 0,379, *p* = 0,006. Intern praksis som læringsarena har også en signifikant positiv sammenheng med læringsutbytteindeksen, β = 0,232, *p* = 0,019.

Refleksjon har en positiv koeffisient på β = 0,212, men sammenhengen er ikke statistisk signifikant på 0,05-nivå, *p* = 0,056. Det samme gjelder diskusjon med undervisere, β = 0,191, *p* = 0,060. Disse resultatene ligger nær signifikansgrensen, men klassifiseres som ikke-signifikante. Formuleringen «nær signifikansgrensen» må ikke tolkes som dokumentasjon på en sikker sammenheng.

Oppnådde læringsmål i ekstern praksis, det andre målet på tilbakemelding og motivasjon nå har heller ikke statistisk signifikante selvstendige sammenhenger med læringsutbytteindeksen i modellen. Motivasjon nå har en standardisert koeffisient nær null, β = 0,001, *p* = 0,993.

Samlet viser analysen at studentenes selvrapporterte læringsutbytte særlig henger sammen med tilbakemelding og oppfølging og med intern praksis som læringsarena i dette analyseutvalget. Resultatene må tolkes med varsomhet fordi analysen bygger på 77 respondenter, fordi en stor del av nettoutvalget ikke inngår, og fordi de to målene på tilbakemelding og oppfølging overlapper relativt sterkt.

Tabell 8.5.3: Lineær regresjonsanalyse av studentenes selvrapporterte læringsutbytte. [68]

Forklaringsvariabel	Standardisert koeffisient (β)	p-verdi	Tolkning
Tilbakemelding og oppfølging	0,379	0,006	Signifikant positiv sammenheng
Intern praksis som læringsarena	0,232	0,019	Signifikant positiv sammenheng
Refleksjon	0,212	0,056	Ikke signifikant
Diskusjon med undervisere	0,191	0,06	Ikke signifikant
Oppnådde læringsmål i ekstern praksis	0,074	0,517	Ikke signifikant
Tilbakemelding	−0,068	0,632	Ikke signifikant
Motivasjon nå	0,001	0,993	Ikke signifikant

For å undersøke mulig overlapp mellom de numeriske forklaringsvariablene beregner vi bivariate Pearson-korrelasjoner. Korrelasjonsanalysen bruker det samme complete-case-grunnlaget som regresjonsanalysen og omfatter 77 respondenter.

[68] Utfallsvariabelen er en læringsutbytteindeks basert på fem spørsmål om studentenes selvrapporterte læringsutbytte og profesjonelle ferdigheter. Vi beregner indeksen som gjennomsnittet av respondentens gyldige svar, med krav om gyldig svar på minst tre av fem spørsmål. Cronbachs alfa for indeksen er 0,866. Den standardiserte regresjonskoeffisienten (β) viser styrken og retningen på sammenhengen mellom hver forklaringsvariabel og læringsutbytteindeksen, kontrollert for de øvrige variablene i modellen. Relevant arbeidserfaring, kjønn, alder, institusjon og studienivå inngår som kontrollvariabler, men vises ikke i tabellen. Analysen omfatter 77 respondenter. Modellen har $R^2 = 0,689$ og justert $R^2 = 0,593$. Modellen er samlet sett statistisk signifikant, $F(18, 58) = 7,15$, $p < 0,001$.

Den høyeste korrelasjonen er mellom tilbakemelding og tilbakemelding og oppfølging, r = 0,749. Dette viser en sterk positiv sammenheng mellom de to variablene. Variablene måler nærliggende sider ved faglig tilbakemelding og oppfølging, og korrelasjonen viser at de inneholder en betydelig mengde felles informasjon.

Som supplerende kontroll beregner vi Variance Inflation Factor-verdier for de sju numeriske hovedprediktorene. Den høyeste VIF-verdien er 2,62 for tilbakemelding og oppfølging, mens VIF-verdien for det andre tilbakemeldingsmålet er 2,46. VIF-verdiene er ikke klart problematiske, men korrelasjonen på 0,749 viser at de to tilbakemeldingsvariablene overlapper relativt sterkt.

Samlet tyder kontrollene ikke på alvorlig multikollinearitet, men koeffisientene for de to tilbakemeldingsvariablene bør tolkes med varsomhet. Koeffisientene viser deres separate statistiske sammenhenger med læringsutbytteindeksen når begge variablene og de øvrige modellvariablene inngår samtidig.

Tabell 8.5.3.2. Kontroll av overlapp mellom forklaringsvariablene i regresjonsmodellen.

Kontrollmål	Resultat	Vurdering
Antall respondenter i kontrollen	77	Samme complete-case-grunnlag som regresjonsanalysen
Høyeste korrelasjon mellom forklaringsvariabler	r = 0,749	Relativt sterk positiv sammenheng
Variabelpar med høyeste korrelasjon	Tilbakemelding / Tilbakemelding og oppfølging	En del felles variasjon
Høyeste VIF-verdi	2,62	Lav til moderat VIF-verdi
Variabel med høyeste VIF	Koordinert veiledning	Ikke klart problematisk ut fra VIF-kontrollen
Samlet vurdering	Relativt sterk korrelasjon, men lave til moderate VIF-verdier	Ingen klar indikasjon på alvorlig multikollinearitet.

8.6 Bacheloroppgave, masteroppgave og avsluttende prosjekt

Dette kapittelet undersøker studentenes vurderinger av bacheloroppgave, masteroppgave og avsluttende prosjekt i journalistikkutdanningene. Kapittelet ser både på om studentene har skrevet, skriver eller skal skrive oppgave/prosjekt, og hvordan de vurderer oppgavenes betydning for videre studier, forskning, akademisk arbeid og arbeid som journalist.

Kapittelet er delt i to hoveddeler. Den første gjelder masteroppgaven og omfatter spørsmål om hvorvidt masterstudentene har skrevet eller skal skrive masteroppgave, om masteroppgaven forbereder dem til videre arbeid som journalist, om den forbereder dem til forskning eller akademisk arbeid og om studentene har brukt materiale eller erfaringer fra praksis i masteroppgaven.

Den andre delen gjelder bacheloroppgave eller avsluttende prosjekt. Her undersøkes det om bachelorstudentene har skrevet, skriver eller skal skrive bacheloroppgave/prosjekt, hvordan de velger tema og problemstilling, hvilket hovedformat oppgaven har, og hvordan studentene vurderer oppgavens betydning for journalistyrket, videre studier, veiledning og kobling til praksiserfaringer.

Spørsmålene om masteroppgave og bacheloroppgave/prosjekt er stilt til ulike respondentgrupper. Masterspørsmålene er besvart av respondenter på masterstudie, mens bachelor-/prosjektspørsmålene er besvart av respondenter på bachelorstudiet. I

analysearbeidet er dette kontrollert mot bakgrunnsvariabelen for studienivå. Aktiveringskontrollen viser ingen avvik, mastervariablene er kun besvart av masterstudenter, bachelorvariablene er kun besvart av bachelorstudenter og oppfølgingsspørsmålene er kun besvart der hovedspørsmålene tilsier at de skal aktiveres. Resultatene for masteroppgaven bygger på få svar og bør derfor tolkes med særlig varsomhet.

8.6.1 Nasjonale resultater

Omfang av masteroppgave

Figur 8.6.1: Svarfordeling for spørsmål «Har du skrevet eller skal du skrive masteroppgave?». Prosent.

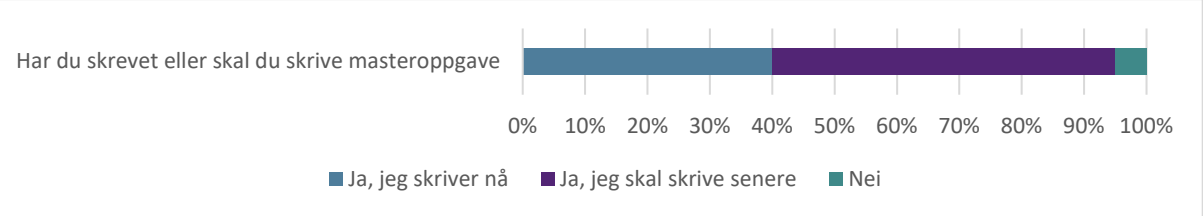

Blant masterstudentene som har svart på spørsmålet, oppgir flertallet at de skal skrive masteroppgave senere. Dette gjelder 55 prosent. Videre svarer 40 prosent at de skriver masteroppgave nå, mens 5 prosent svarer nei. Ingen av respondentene i utvalget har svart at de allerede har levert masteroppgaven.

Dette viser at masterdelen av kapittelet i hovedsak bygger på studenter som enten er i gang med masteroppgaven eller skal skrive den senere. Det er derfor viktig å tolke vurderingene av masteroppgaven som vurderinger fra en relativt liten gruppe og i flere tilfeller fra studenter som ennå ikke har fullført arbeidet.

Omfang av bacheloroppgave eller avsluttende prosjekt

Figur 8.6.1.2: Svarfordeling for spørsmål «Har du skrevet eller skal du skrive bacheloroppgave/avsluttende prosjekt?». Prosent.

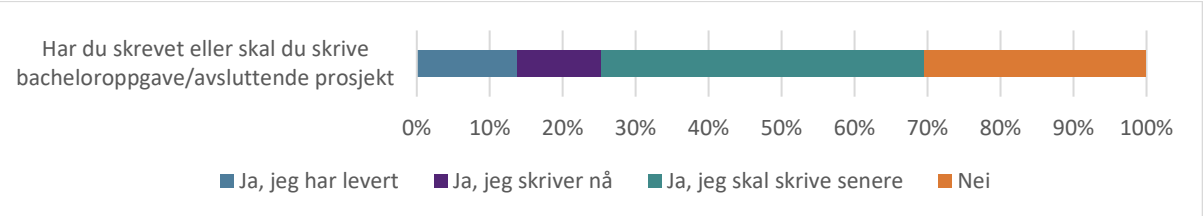

Blant bachelorstudentene svarer 44 prosent at de skal skrive bacheloroppgave eller avsluttende prosjekt senere. 14 prosent har allerede levert, mens 12 prosent skriver nå. Samlet betyr dette at 70 prosent enten har levert, skriver eller skal skrive bacheloroppgave/prosjekt. 30 prosent svarer nei.

Fordelingen viser at bacheloroppgaven eller det avsluttende prosjektet er relevant for en stor del av respondentene, men også at mange ennå ikke har gjennomført oppgaven. Dette er viktig for tolkningen av vurderingsspørsmålene fordi flere respondenter kan ha svart på grunnlag av forventninger snarere enn fullført erfaring.

Valg av tema og problemstilling for bacheloroppgaven/prosjektet

Figur 8.6.1.3: Svarfordeling for spørsmål om valg av tema og problemstilling for bacheloroppgaven/prosjektet. Prosent.

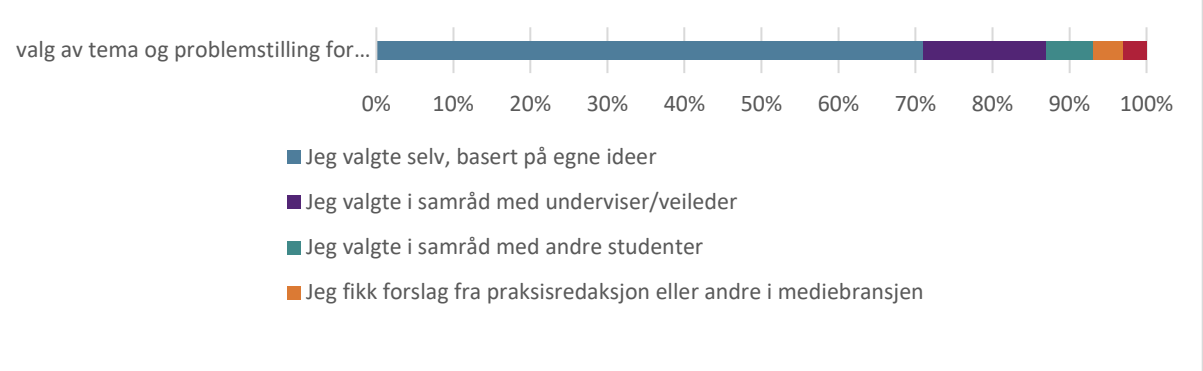

Resultatene viser at bacheloroppgaven eller prosjektarbeidet i stor grad er studentinitiert. 71 prosent svarer at de velger tema og problemstilling selv, basert på egne ideer. 16 prosent svarer at de velger i samråd med underviser eller veileder.

Det er relativt få som oppgir at temaet kommer fra praksisredaksjon eller andre i mediebransjen. Dette gjelder 4 prosent. Det kan tyder på at bacheloroppgaven/prosjektarbeidet primært springer ut av studentenes egne interesser og ideer, og i mindre grad direkte fra praksisfeltet eller mediebransjen.

Hovedformat for oppgaven

Figur 8.6.1.4: Svarfordeling for spørsmål om hovedformat for bacheloroppgaven/prosjektet. Prosent.

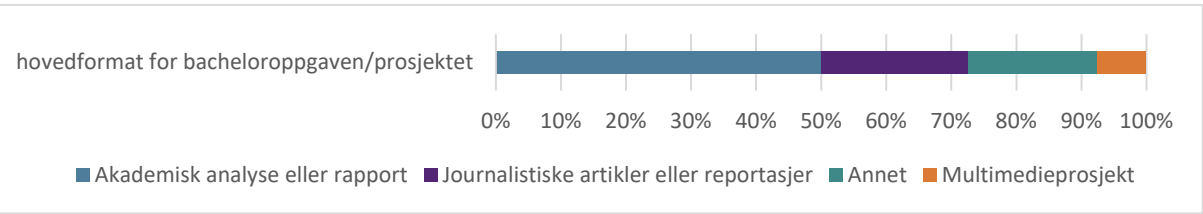

Halvparten av respondentene svarer at hovedformatet er akademisk analyse eller rapport. 23 prosent oppgir journalistiske artikler eller reportasjer, mens 8 prosent oppgir multimediaprosjekt. I tillegg svarer 20 prosent «annet».

Dette viser at bacheloroppgaven/prosjektarbeidet har en tydelig akademisk orientering for mange studenter, men at journalistiske formater også er representert. Multimediaprosjekter utgjør en mindre del av svarene.

Vurderinger av masteroppgaven og bacheloroppgaven/prosjektet

Figur 8.6.1.5: Svarfordeling på påstandene om masteroppgave og bacheloroppgave/prosjekt, prosent.

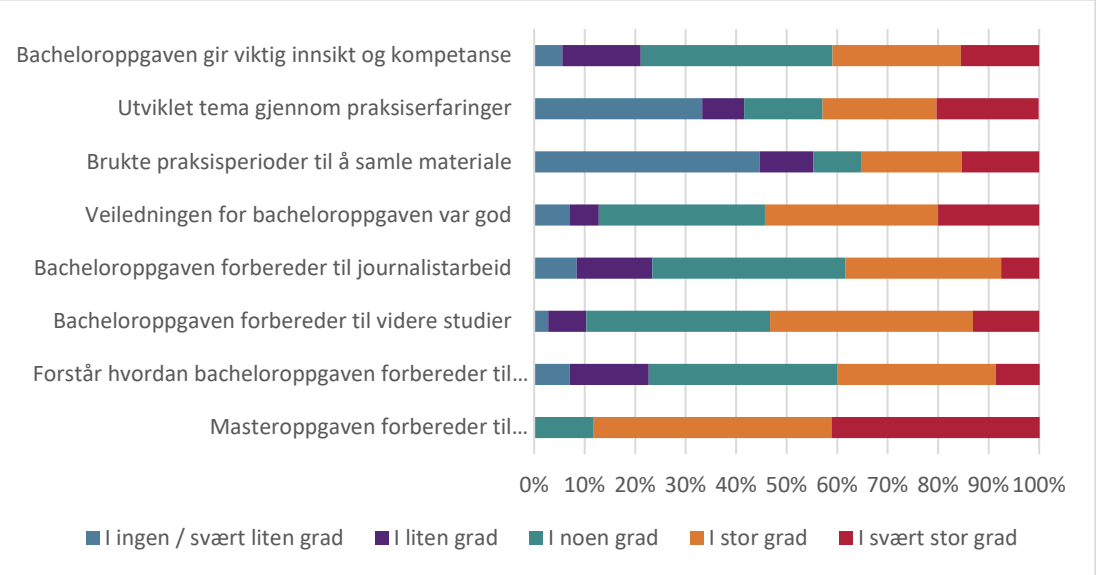

Bacheloroppgaven/prosjektarbeidet

Vurderingene av bacheloroppgaven eller prosjektarbeidet er mer moderate enn flere av vurderingene i tidligere kapitler. Den høyeste positive andelen gjelder veiledningen for bacheloroppgaven/prosjektarbeidet, der 54 prosent svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad». Dette tyder på at litt over halvparten av respondentene vurderer veiledningen positivt, men at en betydelig gruppe svarer «I noen grad».

Bacheloroppgaven vurderes også relativt positivt som forberedelse til videre studier. Her svarer 53 prosent i de to øverste kategoriene. Dette er den tydeligste positive vurderingen blant bachelorindikatorene, sammen med veiledning.

Vurderingene er svakere når det gjelder bacheloroppgavens direkte kobling til journalistyrket. 40 prosent svarer positivt på at de forstår hvordan bacheloroppgaven/ prosjektarbeidet skal forberede dem til journalistyrket, mens 38,3 prosent svarer positivt på at bacheloroppgaven/prosjektarbeidet forbereder dem til arbeid som journalist.

Resultatene peker også på en relativt svak kobling mellom bacheloroppgaven/prosjektarbeidet og praksisperiodene. 35 prosent svarer at de bruker praksisperioder til å samle materiale, mens 43 prosent svarer at de utviklet temaet gjennom egne erfaringer i praksis. Dette viser at mange respondenter i liten grad knytter oppgaven direkte til praksisperiodene.

Samlet viser de nasjonale resultatene at bacheloroppgaven/prosjektarbeidet i større grad vurderes som en akademisk eller studieforberedende aktivitet enn som en tydelig direkte forberedelse til journalistisk arbeid. Samtidig varierer vurderingene, og enkelte studenter opplever tydelig kobling til praksis og journalistyrket.

8.6.2 Funn på studieprogramnivå

Masteroppgave

Tabell 8.6.2: Andel «I stor grad» og «I svært stor grad» besvarelser for masterpåstandene. Prosent. [69]

Studieprogram	Masteroppgaven forbereder til journalistarbeid	Masteroppgaven forbereder til forskning/akademisk arbeid	Bruker praksismateriale i masteroppgaven
Nasjonalt Master (N=14)	-	88 %	-

For variablene om masteroppgaven er det bare påstanden om at masteroppgaven forbereder til forskning eller akademisk arbeid som kan presenteres på grunn av lav-N. Her svarer 88 prosent av masterstudentene «I stor grad» eller «I svært stor grad». Påstandene om forberedelse til journalistarbeid og bruk av praksismateriale i masteroppgaven har for få svar til å vises på studieprogramnivå.

Resultatet tyder på at masteroppgaven først og fremst vurderes som en akademisk eller forskningsforberedende oppgave, men som nevnt tidligere må masterresultatene tolkes med varsomhet på grunn av lavt antall svar.

Bacheloroppgave/prosjekt

Tabell 8.6.2.2: Andel studenter som svarer «I stor grad» eller «I svært stor grad» på bachelorpåstandene etter studieprogram. Prosent. [70]

Studieprogram	Bacheloroppgaven forbereder til journalistyrket	Bacheloroppgaven forbereder til videre studier	Bacheloroppgaven forbereder til journalistarbeid	Veiledningen for bacheloroppgaven er god	Bruker praksisperioder til å samle materiale	Utviklet tema gjennom praksiserfaringer	Bacheloroppgaven gir viktig innsikt og kompetanse
HK (N=20)	55 %	58 %	63 %	-	-	-	-
NLA (N=9)	-	-	-	-	-	-	-
Nord (N=14)	-	-	-	-	-	-	-
OsloMet (N=23)	35 %	55 %	32 %	-	32 %	39 %	-
UiB (N=12)	-	-	-	-	-	-	-
UiS (N=11)	-	-	-	-	-	-	-
HVO (N=26)	46 %	40 %	27 %	50 %	12 %	11 %	25 %
Nasjonalt (N=115)	40 %	53 %	38 %	54 %	35 %	43 %	41 %

[69] N viser antall svar på første indikator i tabellen, «Masteroppgaven forbereder til journalistarbeid». «-» betyr at cellen ikke presenteres fordi antall svar er under lav-N-grensen. Antall svar varierer mellom indikatorene.

[70] N viser antall svar på første indikator i tabellen, «Bacheloroppgaven forbereder til journalistyrket». Antall svar varierer noe mellom indikatorene. «-» betyr at cellen ikke presenteres fordi antall svar er under lav-N-grensen.

Bryter vi ned bachelorresultatene på analysegruppe, ser vi at mange celler ikke kan presenteres separat fordi antall svar er under lav-N-grensen. Dette gjelder særlig NLA, Nord, UiB og UiS, der resultatene derfor i hovedsak ikke bør omtales på gruppenivå.

- Bacheloroppgaven som forberedelse til journalistyrket vurderes høyest blant gruppene som kan presenteres ved HK, med 55 prosent positive svar. HVO ligger på 46 prosent, mens OsloMet ligger på 35 prosent. Nasjonalt er andelen 40 prosent.
- Når det gjelder om bacheloroppgaven forbereder til videre studier, ligger HK høyest blant gruppene som kan presenteres, med 58 prosent. OsloMet ligger på 55 prosent, mens HVO ligger lavere, med 40 prosent. Nasjonalt er andelen 53 prosent.
- For bacheloroppgaven som forberedelse til journalistarbeid ligger HK høyest med 63 prosent. OsloMet ligger på 32 prosent og HVO på 27 prosent. Nasjonalt er andelen 38 prosent.
- Veiledningen for bacheloroppgaven kan bare presenteres for HVO og nasjonalt i denne tabellen. HVO ligger på 50 prosent, mens nasjonalt nivå er 54 prosent.
- På indikatoren bruker praksisperioder til å samle materiale, ligger OsloMet på 32 prosent, mens HVO ligger lavere, med 12 prosent. Nasjonalt er andelen 35 prosent.
- Når studentene vurderer om de utviklet tema gjennom praksiserfaringer, ligger OsloMet på 39 prosent, mens HVO ligger på 11 prosent. Nasjonalt er andelen 43 prosent.
- For om bacheloroppgaven gir viktig innsikt og kompetanse, kan bare HVO og nasjonalt presenteres. HVO ligger på 25 prosent, mens nasjonalt nivå er 41 prosent.

Samlet viser bachelorresultatene at vurderingene av bacheloroppgaven/prosjektarbeidet er moderate. HK ligger over nasjonalt nivå på de tre indikatorene som kan presenteres for denne gruppen, særlig på bacheloroppgaven som forberedelse til journalistarbeid. OsloMet ligger nær eller noe under nasjonalt nivå på flere indikatorer, mens HVO ligger lavere enn nasjonalt nivå på de fleste presenterte indikatorene, særlig de praksisrelaterte. For flere studieprogram er det ikke grunnlag for å presentere egne prosentandeler fordi N er for lav.

DRAMMENSVEIEN 288 | POSTBOKS 578,1327 LYSAKER | NOKUT.NO